१५औं वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/७३

साना किसान विकास बैङ्क लि.

Sana Kisan Bikas Bank Ltd.

पन्ध्रौ बैंक दिवशको उपलक्ष्यमा नेपालका लागि पूर्व इजरायली राजदुत महामहिम खनान गोदरलाई सम्मान गरिँदै

जिल्लाका सबै गाविसहरुमा साना किसान सहकारी संस्थाको सेवा पर्‍याउन सफल भएको पहिलो नमूना जिल्ला घोषणा समारोह, राजापुर बर्दिया

आवरण फोटो

साना किसान प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम अन्तरगत इजरायलमा १० महिने कृषि तालिम लिइ फर्किएका जीवनपुर धादिङ्का युद्ध प्रसाद न्यौपानेको कृषि फर्म एवं सोमा काम गर्दै रहेकी निजकी श्रीमती सरिता न्यौपाने । न्यौपाने परिवारले कृषि व्यवसायबाट वार्षिक रु. २४ लाख आम्दानी हुने गरेको बताएको छ ।

सञ्चालक समिति

श्री खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष
प्रतिनिधि
साना किसान सहकारी संस्था लि.

श्री दिलिप सिंह थापा
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
कृषि विकास बैंक लि.

श्री ज्ञानेश्वर आचार्य
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
नबिल बैंक लि.

श्री सुखदेव न्यौपाने
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
साना किसान सहकारी संस्था लि.

श्री रविन्द्र यादव
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
साना किसान सहकारी संस्था लि.

श्री उमेश लम्साल
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
सर्वसाधारण सेयरधनी

श्री भुपेश छत्कुली
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
सर्वसाधारण सेयरधनी

चित्र नं. १: ब्याज-आम्दानी/खर्च, कर्मचारी/प्रशासनीक खर्च र खुद मुनाफाको प्रबृती

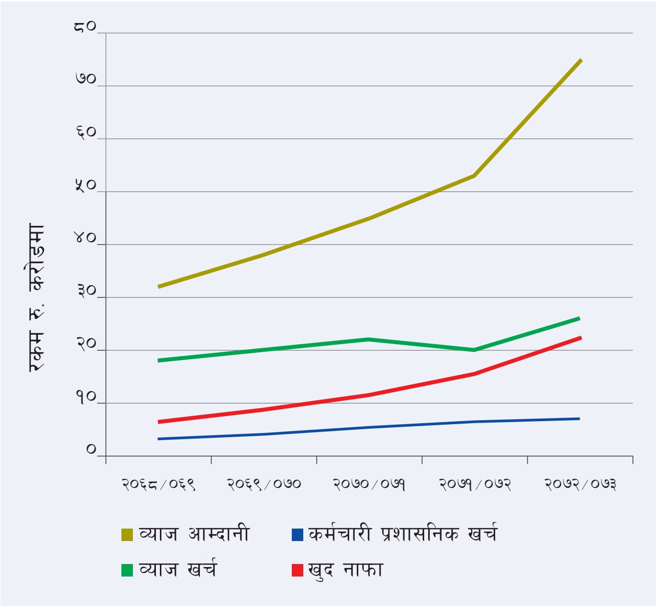

चित्र २: कर्जा लगानी, असुली तथा लररको अवस्था

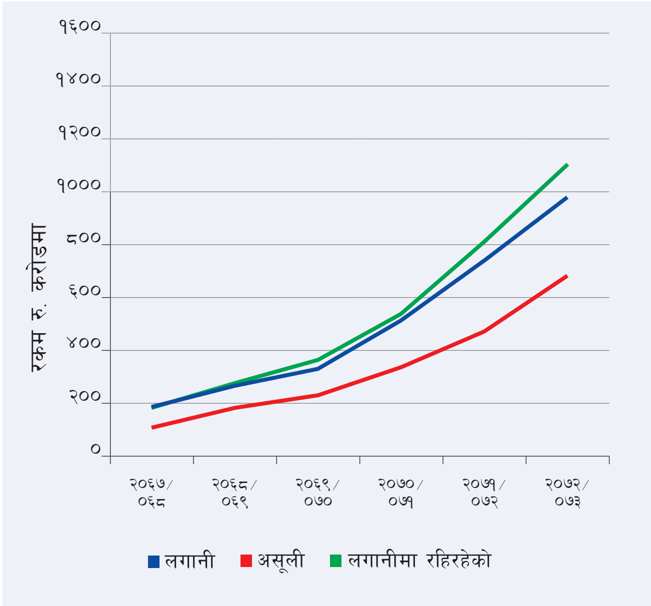

चित्र नं. ३ कर्जा/सापटी को अवस्था

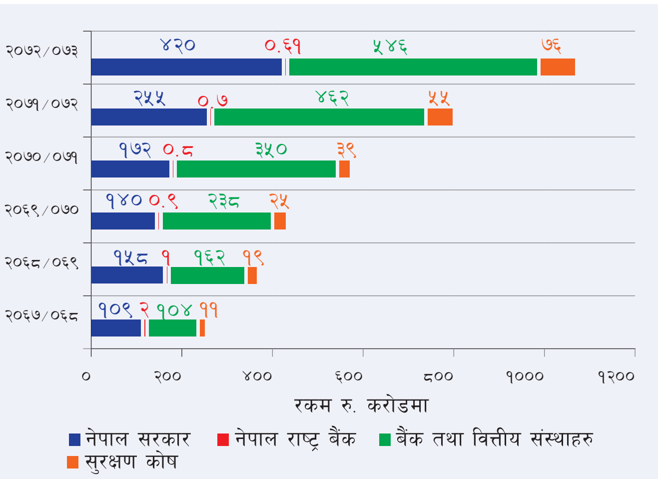

चित्र नं. ४: कर्मचारी तथा अन्य सञ्चालन खर्च (रु. लाखमा)

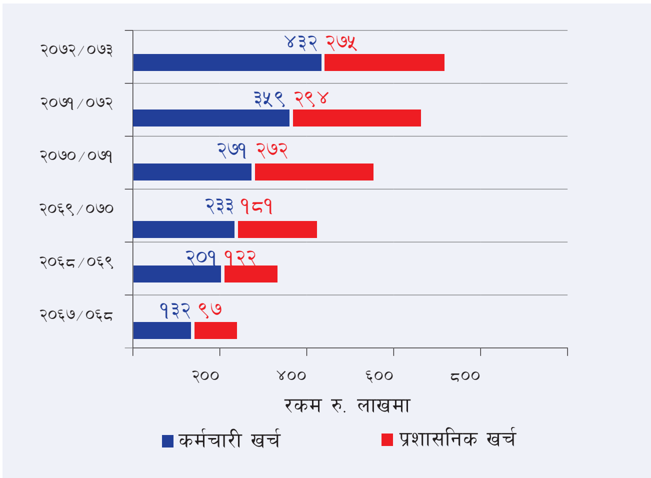

चित्र नं. ५ लैङ्गिक सहभागिताका आधारमा आबद्ध संस्थाहरुको संख्या

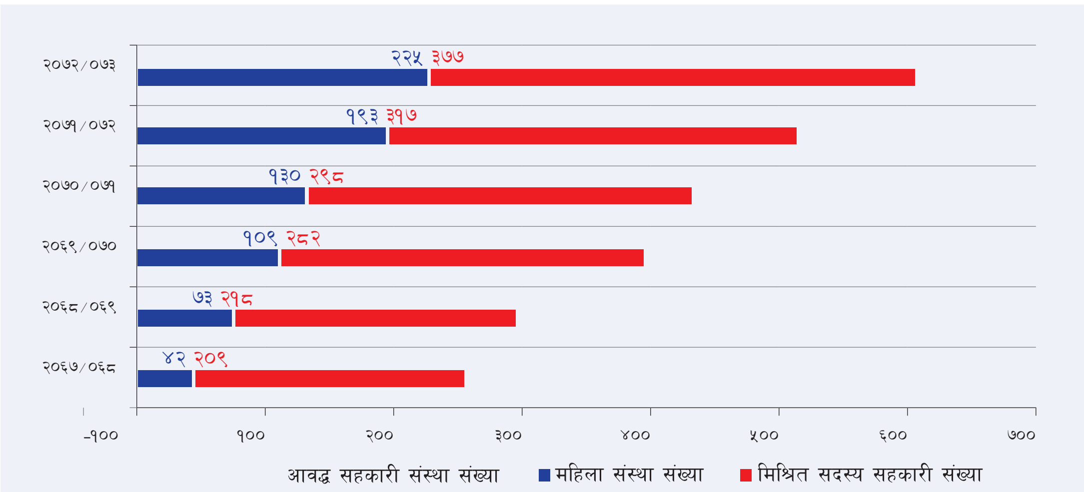

चित्र नं. ६: सेयर पुँजीको संरचना

चुक्ता पुँजी रु. ४० करोड २४ लाख ४९ हजार ८ सय ७५ को संरचना

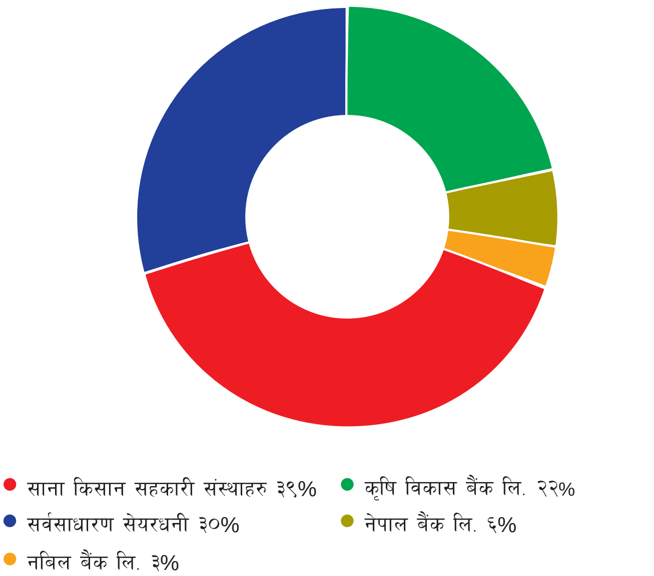

चित्र नं. ७: वित्तीय स्रोतको मिश्रण

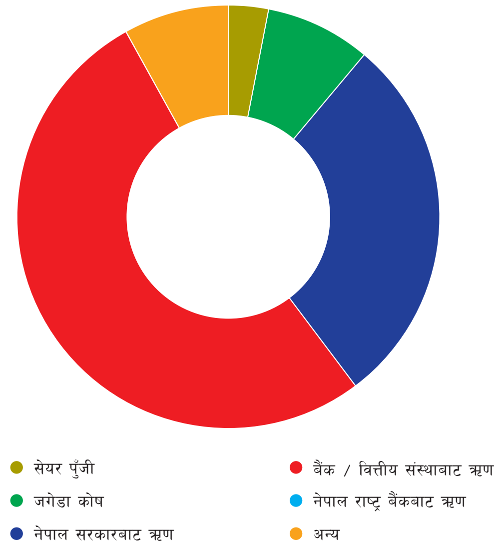

चित्र नं. ८: औसत लगर तथा ब्याज आम्दानी र ब्याज खर्चको अवस्था

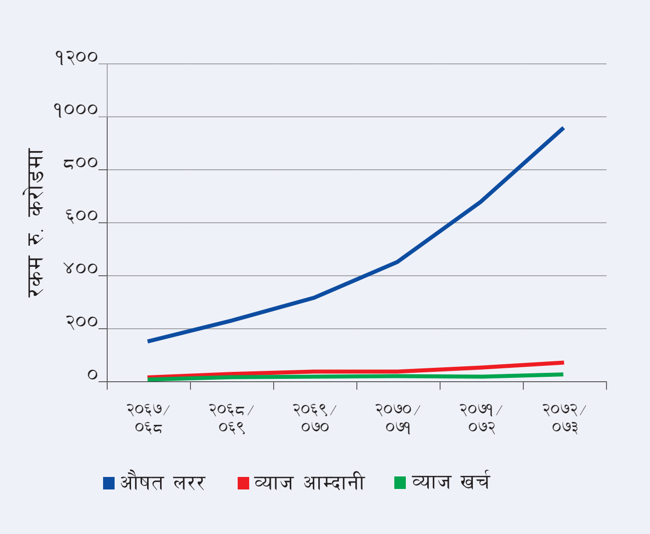

चित्र नं. ९: आम्दानी तथा मुनाफाको अवस्था

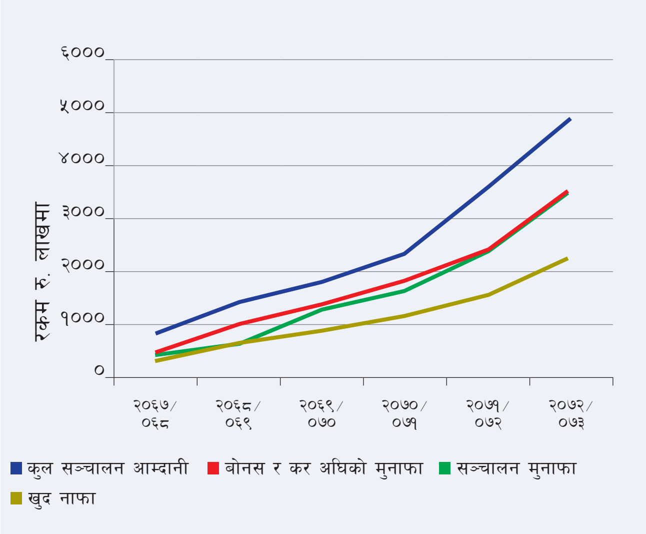

चित्र नं. १०: ब्याज आम्दानी र ब्याज खर्च दर

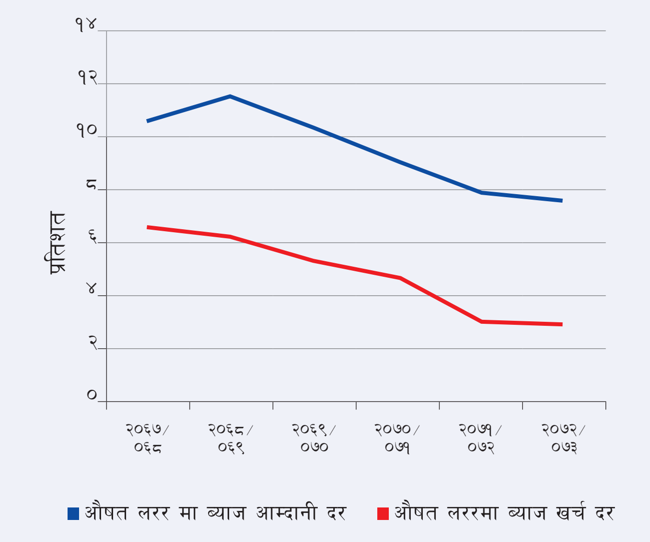

चित्र नं. ११: निस्कृय कर्जा/कुल कर्जा अनुपात

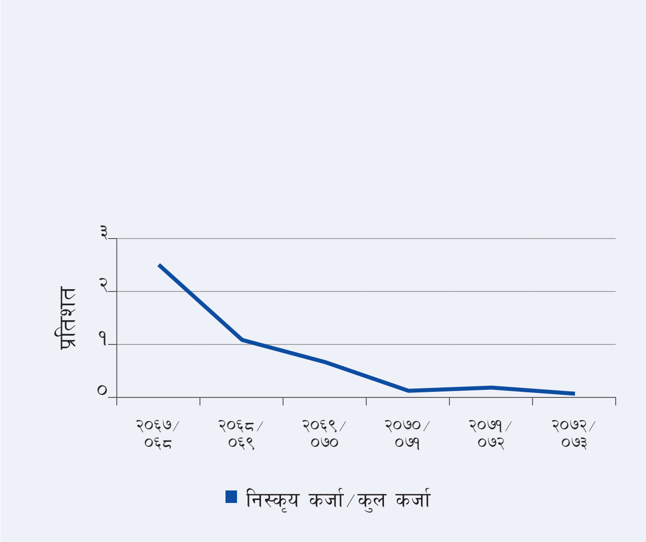

श्री खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

शिक्षा :

ग्रामीण विकासमा स्नातकोत्तर (अध्ययनरत)

अनुभव :

सन् १९८६ देखि २००२ सम्म चैनपुर गा.वि.स. (धादिङ) को अध्यक्ष, सन् १९९० देखि १९९८ सम्म साना किसान सहकारी संस्था लि. चैनपुर (धादिङ) को अध्यक्ष, सन् १९९७ देखि गा.वि.स. महासङ्घ (धादिङ) को अध्यक्ष एवं गा.वि.स. राष्ट्रिय महासङ्घ नेपालको परिषद सदस्य, सन् १९९९ देखि हालसम्म साना किसान सहकारी सङ्घ लि. धादिङको अध्यक्ष, सन् २००१ देखि हालसम्म जिल्ला सहकारी सङ्घ धादिङको उपाध्यक्ष, सन् २००८ देखि हालसम्म नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय सङ्घ लि. को अध्यक्ष, सन् २००३ देखि २००८ सम्म साना किसान विकास बैङ्क लि. को सञ्चालक सदस्य एवं सन् २००९ देखि हालसम्म अध्यक्ष ।

वैदेशिक तालिम / गोष्ठी / भ्रमणमा सहभागिता :

भारत, श्रीलङ्का, बङ्गलादेश, मलेशिया, थाईलैन्ड, स्पेन, फ्रान्स, बेलायत, भुटान, दक्षिण अफ्रिका, फिलिपिन्स, मलेसिया, सिंगापुर, इजरायल, चीन, इरान, एल सालभाडोर, कोलम्बिया आदि

श्री जलन कुमार शर्मा
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

शिक्षा :

व्यवस्थापनमा स्नातकोत्तर, त्रि.वि. नेपाल, सन् १९७८ • एम.एससी., भिक्टोरिया युनिभर्सिटी अफ म्यानचेष्टर (बेलायत) सन् १९८८ • बी.एल., त्रि.वि. नेपाल सन् १९७७

अनुभव :

सन् १९७७ मा कृषि विकास बैङ्कको अधिकृत पदबाट सेवा आरम्भ, सन् १९९८ देखि सो बैङ्कको उपमहाप्रबन्धक र सन् २००२ देखि २००३ सम्म का.मु. महाप्रबन्धक • सन् २००३ देखि २००५ सम्म साना किसान विकास बैङ्क लि. को महाप्रबन्धक • सन् २००५ देखि २००७ सम्म बी.पी. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान धरानको रजिष्ट्रार • सन् २००९ देखि हालसम्म साना किसान विकास बैङ्क लि. को प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ।

बैदेशिक तालिम / गोष्ठी / भ्रमणमा सहभागिता :

अमेरिका, बेलायत, जर्मनी, स्पेन, फ्रान्स, इटाली, इन्डोनेसिया, फिलिपिन्स, थाईलैन्ड, भियतनाम, मलेसिया, दक्षिण कोरिया, इरान, भारत, भूटान, श्रीलङ्का, पाकिस्तान, बङ्गलादेश, दक्षिण अफ्रिका, इजरायल, सेनेगल, यू.ए.ई आदि

साना किसान विकास बैङ्क लिमिटेडको

पन्ध्रौं वार्षिक साधारण सभा सम्बन्धी सूचना

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०७३/०९/०६ गते)

यस बैङ्कको मिति २०७३ पौष ५ गते बसेको सञ्चालक समितिको २८० औं बैठकको निर्णयानुसार बैङ्कको पन्ध्रौं वार्षिक साधारणसभा देहायका विषयहरूउपर छलफल तथा निर्णय गर्न निम्नलिखित मिति, समय तथा स्थानमा बस्ने भएकाले सम्पूर्ण सेयरधनी महानुभावहरूको जानकारी तथा उपस्थितिका लागि कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ६७ बमोजिम यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

सभा बस्ने मिति, समय र स्थान

(१) मिति : २०७३ पौष २८ गते (January 12, 2017) बिहीबार

(२) समय : बिहान ११.०० बजे

(३) स्थान : कार्की बैंकेट, बबरमहल, काठमाडौं।

छलफलका विषयहरू

(क) सामान्य प्रस्ताव :

(१) सञ्चालक समितिका तर्फबाट अध्यक्षज्यूले प्रस्तुत गर्नुहुने आ. व. २०७२/७३ को वार्षिक प्रतिवेदनउपर छलफल गरी पारित गर्ने।

(२) लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनसहितको आ. व. २०७२/७३ को वासलात, सोही अवधिको नाफा-नोक्सान हिसाब, नगद प्रवाह विवरण र सोसम्बन्धी अनुसूचीहरूलगायत वार्षिक आर्थिक विवरणहरूसमेत छलफल गरी पारित गर्ने।

(३) कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १११ अनुसार आ. व. २०७३/७४ का लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति र पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने। (बैङ्क तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ६० एवं कम्पनी ऐन २०६३ को परिच्छेद-१८ को अधिनमा रही लेखापरीक्षक सी.ए. महेश खनाल,एम.खनाल एण्ड कम्पनी, चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्सको नाम सिफारिस भई आएको छ।)

(४) सञ्चालक समितिले प्रस्ताव गरेबमोजिम आ. व. २०७२/७३ को कारोबारबाट भएको मुनाफामध्येबाट सेयरधनीहरूलाई चुक्ता पुँजी रु. ४०,२४,४९,८७५/- को १.३१६ प्रतिसतका दरले हुने जम्मा रु.५२,९५,३९३/०९ मात्र नगद लाभांश (बोनस सेयरको करभुक्तानी प्रयोजनका निमित्त) वितरणगर्ने।

(ख) विशेष प्रस्ताव :

(१) सञ्चालक समितिले प्रस्ताव गरेबमोजिम आ. व. २०७२/७३ को कारोबारबाट भएको मुनाफा मध्येबाट सेयरधनीहरूलाई चुक्ता पुँजी रु. ४०,२४,४९,८७५/- को २५ प्रतिसतका दरले हुने जम्मा रु. १०,०६,१२,४६८/७५ बराबरको बोनस सेयर वितरण गर्ने र बोनस सेयर जारी पश्चात कायम हुने भिन्न अंक (Fraction) लाई भविष्यमा समायोजन गर्ने गरी यथावत राख्ने।

(२) नियमावलिका उल्लिखित विषयमा संशोधन सम्बन्धमा।

(३) नियमनकारी निकायबाट प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा फेरबदल गर्न निर्देशन भएमा आवश्यकताअनुसार सोमा थपघट, परिमार्जन संशोधन तथा सच्याउनका लागि सञ्चालक समितिलाई अख्तियारी दिने।

(ग) विविध

सञ्चालक समितिको आज्ञाले,

कम्पनी सचिव
साना किसान विकास बैङ्क लि.

साना किसान विकास बैंक लि. (लघु वित्त विकास बैंक) को नियमावली संशोधन सम्बन्धी प्रस्तावको तीन महले

क्र.सं.	नियम	उप-नियम	विद्यमान व्यवस्था	प्रस्तावित संशोधन	संशोधन गर्नु पर्ने कारण
१	२९	(१)(ख)	सञ्चालक समितिको बैठकमा उपस्थित भए वापत सञ्चालकले पाउने भत्ता जनही रु. ३,०००। (अक्षेरेपी तिन हजार मात्र) हुनेछ ।	सञ्चालक समितिको बैठकमा उपस्थित भए वापत सञ्चालकले पाउने भत्ता जनही रु. ५,०००। (अक्षेरेपी पाँच हजार मात्र) हुनेछ ।	समयसापेक्ष रुपमा संसोधन गर्न वाञ्छनिय भएकोले ।

पन्ध्रौं वार्षिक साधारणसभा कार्यक्रम, मिति २८ पौष २०७३

समय	कार्यक्रम
९:००-११:००	सेयरधनीहरुको नाम दर्ता
११:००-११:१३	आसन ग्रहण
११:१३-११:१५	समूहिक रुपमा राष्ट्रिय गान
११:१५-११:३०	स्वागत मन्तव्य – प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री जलन कुमार शर्मा
११:३०-१२:१५	अध्यक्ष श्री खेम बहादुर पाठकज्यूबाट सञ्चालक समितिको वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत
१२:१५-१२:४५	सञ्चालक समितिको वार्षिक प्रतिवेदन एवं लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सहित २०७३ आषाढ मसान्तको वासलात र मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्मको नाफा नोक्सान हिसाव तथा सोही अवधिको नगद प्रवाह विवरण लगायतका वित्तीय विवरणहरुमा छलफल
१२:४५-०१:१५	उठेका जिज्ञासाहरुको जवाफ
०१:१५-०१:३०	साधारणसभाका प्रस्तावहरु माथि निर्णय
०१:३० ख]तस	समापन ।

वार्षिक साधारणसभासम्बन्धी अन्य जानकारी

(१) वार्षिक साधारणसभाको प्रयोजनार्थ बैङ्कको सेयरधनी दर्ता किताब मिति २०७२/०९/१४ देखि २०७२/९/२८ गतेसम्म बन्द रहने भएको छ।

(२) वार्षिक साधारणसभामा उपस्थित हुने सेयरधनी महानुभावहरूले प्रवेशपत्र साथमा लिई आउनुहुन अनुरोध छ। कथंकदाचित् सो सम्भव नभए सेयरधनी प्रमाणपत्र साथमा लिई आउनुहुन अनुरोध छ, अन्यथा सभाकक्षभित्र प्रवेश गर्न पाइने छैन। बैकको सेयर अभौतिकिकरण गरेका सेयरधनीको हकमा सक्कल सेयर प्रमाणपत्रको सट्टा अभौतिकरण गरेको देखिने अभौतिकरण खाता नम्बरको विवरण प्रस्तुत गरे पछि मात्र सभा कक्ष भित्र प्रवेश गर्न पाइने छ। शान्तिसुरक्षाका दृष्टिकोणले सेयरधनी महानुभावहरू सभास्थलमा आउँदा यथाशक्य झोला, ब्याग जस्ता वस्तुहरू नलिई आउनुहुन अनुरोध छ। आवश्यक देखिएमा सुरक्षाकर्मीले सुरक्षा जाँच गर्न सक्ने हुँदा सो कार्यमा सहयोग गरिदिनुहुनसमेत अनुरोध गरिएको छ।

(३) सेयरधनी महानुभावहरूको सुविधाका लागि कम्पनी ऐन २०६३, अनुसारको लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनसहितको वार्षिक आर्थिक विवरण, सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन तथा वार्षिक साधारणसभासम्बन्धी अन्य जानकारीहरू बैङ्कको वेबसाइट www.skbbl.com.np मा समेत उपलब्ध छ। साथै यससम्बन्धी विवरणहरू बैङ्कको केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर तीनकुने काठमाडौं तथा सेयर रजिस्ट्रार नबिल इन्भेस्टमेन्ट बैङ्किङ्ग लिमिटेड नक्साल, काठमाडौंमा आई निरीक्षण गर्न र प्राप्त गर्न सक्नुहुनेछ।

(४) सेयरधनी महानुभावहरूले व्यक्त गरेका मन्तव्य वा प्रश्नहरूका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिका अध्यक्ष वा निजले तोकेको पदाधिकारीबाट उत्तर दिइनेछ।

(५) सेयरधनी महानुभावहरूलाई छलफलका विषयहरूमध्ये विविध शीर्षकअन्तर्गत बैङ्कसम्बन्धी केही जिज्ञासा भए इच्छुक सेयरधनी महानुभावहरूले सभा हुनुभन्दा कम्तीमा सात दिनअगावै कम्पनी सचिवमार्फत सञ्चालक समितिका अध्यक्षलाई लिखित रूपमा जानकारी दिनुपर्नेछ। तर यसलाई छलफल र पारित हुने प्रस्तावका रूपमा समावेश गरिने छैन।

(६) सभा सुरु हुने भनी तोकिएको दिनभन्दा कम्तीमा २ (दुई) दिन अर्थात् ४८ घन्टाअगावै बैङ्कको केन्द्रीय कार्यालयमा तोकिएको समयभित्र प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) फाराम दर्ता गरी सक्नुपर्नेछ। एकै सेयरधनीले एकभन्दा बढी प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) दिएको अवस्थामा मैले यसअघि दिएको सबै प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) बदर गरी यो प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) लाई मान्यता दिइयोस् भनी छुट्टै पत्रसमेत लेखी पठाइएको रहेछ भने अरू सबै प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) बदर भई सोही पत्रसाथ दर्ता भएको प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) मात्र मान्य हुनेछ। तर एक सेयरधनीले एकभन्दा बढी व्यक्तिलाई प्रतिनिधि (प्रोक्सी) दिई पठाएको पाइएमा त्यस्ता प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) समयमै प्राप्त भए तापनि सबै प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) बदर हुनेछ। एकभन्दा बढी व्यक्तिलाई आफ्नो सेयर विभाजन गरी वा अन्य किसिमबाट छुट्याई प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) दिन पाइने छैन।

(७) नाबालक वा विक्षिप्त अवस्थाका सेयरधनीका तर्फबाट कम्पनीको सेयर लगत किताबमा संरक्षकका रूपमा नाम दर्ता भइरहेको व्यक्तिले सभामा भाग लिन, मतदान गर्न वा प्रतिनिधि तोक्न पाउनेछ।

(८) प्रतिनिधि (प्रोक्सी) मुकर्रर गरिसक्नुभएका सेयरधनी आफैँ सभामा उपस्थित भई हाजिरी किताबमा दस्तखत गरेमा प्रतिनिधि मुकर्रर गरिसकेको भए तापनि प्रोक्सी स्वतः बदर हुनेछ।

(९) प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) प्राप्त गर्ने व्यक्ति बैङ्कको सेयरधनी हुनुपर्नेछ।

(१०) संयुक्त नाममा सेयर खरिद गरिएको अवस्थामा सर्वसम्मतिबाट प्रतिनिधि मुकर्रर गरिएको व्यक्तिले अथवा सेयरधनीहरूको लगत किताबमा पहिलो नाम उल्लेख भएको व्यक्तिले मात्र मताधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ।

(११) कुनै बैङ्क, वित्त कम्पनी, गुठी, सङ्घसंस्था वा कम्पनीले यस बैङ्कको सेयर खरिद गरेको अवस्थामा बैङ्कको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको अधीनमा रही त्यस्तो सङ्गठित संस्थाको आधिकारिक पदाधिकारीले खटाएको वा मनोनीत गरेको प्रतिनिधिले मात्र सभामा भाग लिन र मतदान गर्न पाउनेछ। तर संस्थापक सेयरधनी साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. हरूबाट प्रतिनिधि मनोनयन भई आएका व्यक्तिको हकमा भने निज प्रतिनिधि सम्बन्धित साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. को सेयरधनी रहेको हुनुपर्नेछ।

(१२) सेयरधनी महानुभावहरूको सुविधाका लागि हाजिरी पुस्तिका सभास्थलमा सभा हुने दिन बिहान ९:०० बजेदेखि खुला रहनेछ।

(१३) यस सम्बन्धमा अन्य कुनै जानकारी आवश्यक परेमा कार्यालय समयभित्र बैङ्कको केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर, तीनकुने, काठमाडौंमा सम्पर्क राख्नसमेत अनुरोध गरिन्छ।

(कम्पनी ऐनको दफा ७१ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

साधारणसभामा मतदान गर्न आफ्नो प्रतिनिधि (प्रोक्सी) नियुक्त गर्ने निवेदनको ढाँचा

श्री सञ्चालक समिति
साना किसान विकास बैङ्क लि.
केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं ।

विषय : प्रतिनिधि नियुक्त गरेको बारे ।

..................जिल्ला ....न. पा. / गा. वि. स. वडा नं. .... बस्ने म / हामी .... ले त्यस कम्पनीको सेयरधनीका हैसियतले सम्वत् २०७३ साल पौष २८ गतेका दिन हुने १५ औं वार्षिक साधारणसभामा म / हामी स्वयं उपस्थित भई छलफल तथा निर्णयमा सहभागी हुन नसक्ने भएकाले उक्त सभामा मेरा / हाम्रा तर्फबाट भाग लिन तथा मतदान गर्नका लागि .... जिल्ला .... न. पा. / गा. वि. स. वडा नं. .... बस्ने श्री .... लाई मेरो / हाम्रो प्रतिनिधि नियुक्त गरी पठाएको छु / पठाएका छौं ।

प्रतिनिधि नियुक्त भएको व्यक्तिको -
हस्ताक्षरको नमुना :
सेयर प्रमाणपत्र नं. :
मिति

निवेदक
दस्तखत :
नाम :
ठेगाना :
शेयर प्रमाणपत्र नं. :
शेयर संख्या :

साना किसान विकास बैंक लिमिटेडको

पन्ध्रौं वार्षिक साधारणसभामा उपस्थितिका लागि प्रवेशपत्र

सेयरधनी / प्रतिनिधिको नाम: :
ठेगाना :
सेयर प्रमाणपत्र नं. :
लिएको सेयरसङ्ख्या :
सेयरधनी/प्रतिनिधिको दस्तखत :

कम्पनी सचिव

यो प्रवेशपत्र साधारण सभामा भाग लिन आउँदा पेस गर्नुपर्नेछ ।

साना किसान विकास बैङ्क लि. को पन्धौं वार्षिक साधारणसभामा प्रस्तुत

सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन

१. सिंहावलोकन

१. सिंहावलोकन

वि. सं.२०५८ साल असार २२ गते स्थापना भएको साना किसान विकास बैङ्क कम्पनी ऐन, २०६३ अन्तर्गत दर्ता भएको पब्लिक लिमिटेड कम्पनी हो । यसले बैङ्क तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट 'घ' वर्गको राष्ट्रिय स्तरको लघुवित्त संस्थाका रूपमा स्वीकृति प्राप्त गरी लघुवित्त क्षेत्रमा एक प्रमुख थोककर्जा प्रदायक संस्थाका रूपमा कारोबार गर्दै आएको छ ।

लघुवित्तका प्रचलित अभ्यासहरूभन्दा फरक ढङ्गले स्थानीय तहमा सवल, सक्षम, स्वायत्त र दिगो संस्थाहरूको निर्माणबाट मात्र गरिबी न्यूीनकरण गतिलाई तीव्रता प्रदान गर्न सकिन्छ भन्ने यो बैङ्कको मान्यता रहेको छ । बैङ्कले ग्रामीण विपन्न तथा साना किसानहरूको आर्थिक र सामाजिक विकासका लागि उनीहरूकै स्थानीय सक्षम संस्थाहरूमार्फत लघुवित्त तथा सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभुमी

साना किसान विकास कार्यक्रमको लामो यात्रामा विभिन्न नवप्रवर्तनीय अभ्यासहरु भए । गाउँ गाउँमा साना किसान सहकारीहरुको स्थापना भयो भने वित्तीय छाता संस्थाको रुपमा वि.सं. २०५८ मा साना किसान विकास बैङ्कको स्थापना गरियो । त्यसै गरी सहकारी सञ्जालको रुपमा वि.सं. २०६३ मा नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघ (साना किसानहरुद्वारा प्रवर्धित) को स्थापना भयो । साना किसानहरुलाई मूल्य श्रृङ्खलामा स्थापित गर्न कृषि औद्योगीकरणमा लैजाने क्रम समेत सुरु भई सकेको छ । साना किसान विकास कार्यक्रम र यो बैंकको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि यहाँ सङ्क्षेपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

(क) साना किसान विकास आयोजना

ग्रामीण गरीबको आर्थिक अवस्थामा अपेक्षित सुधार गरी ग्रामीण विपन्नता कम गर्दै देशको समग्र आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउने लक्ष्य राखेर सरकार तथा अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घसंस्थाबीच भएको विचारगोष्ठीको फलस्वरूप सन् १९७५ (वि.सं. २०३२) मा नेपालमा साना किसान विकास कार्यक्रमको थालनी भयो । कृषि विकास बैङ्कबाट देश भरका ६ सय ५२ गाउँ विकास समितिका करिब २ लाख १० हजार साना किसान परिवार समेटेर गाउँ गाउँमा साना किसान विकास आयोजनाहरू खोली कार्यक्रमको थालनी गरियो । कृषि विकास बैंकको ग्रामीण विकास एकाईको रुपमा यी आयोजनाहरुले ग्रामीण साना किसानहरुको आर्थिक तथा सामाजिक विकास गर्ने मात्र होईन, वित्तीय साधन स्रोतमा उनीहरुको पहुँच बढाउन समेत ठूलो मद्दत पुऱ्याए ।

(ख) साना किसान संस्थागत विकास

साना किसान विकास आयोजनाको विस्तार सँगै यसको दिगोपनालाई लिएर विभिन्न छलफलहरु सुरु भयो । साथै कार्यक्रम भित्रै लक्षित वर्गको स्वमित्व स्थापना, सशक्तीकरण र नेतृत्वदायी भूमिका स्थापना हुनुपर्ने आवश्यकता महसुस हुँदै गयो । कार्यक्रमको विस्तार खर्च न्यूनतम विन्दुमा राख्दै लागत दृष्टिकोणले समेत प्रभावकारी बनाउने एवं स्थानीय तहमा नेतृत्व विकास गरी कार्यक्रमलाई दिगो रूपमा सञ्चालन हुने उपायको खोजी स्वरुप साना किसान संस्थागत विकासको अवधारणा ल्याईयो । आ.व. २०४२/४३ सालदेखि तत्कालीन जी.टी.जेड. तथा कृषि विकास बैङ्कको संयुक्त प्रयासमा साना किसान विकास कार्यक्रमभित्र स्थानीय रूपमा नै संस्थागत विकास गर्ने गरी सम्बन्धित साना किसानहरूको प्रत्यक्ष सहभागिता बढाउन समूह, अन्तरसमूह र मूल समिति गरी तीन तहात्मक स्थानीय साङ्गठनिक स्वरूपको अभ्यास सुरु गरियो । नेतृत्व एवं व्यवस्थापकीय क्षमता विकासका लागि विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन भए ।

संस्थागत विकास कार्यक्रमको सामाजिक पक्ष ज्यादै प्रभावकारी देखियो । साना किसानहरुमा नेतृत्व बहन गर्ने सीपको प्रभावकारी रुपमा विकास भयो । स्थानीय आवश्यकता अनुसारका विषयहरुमा स्थानीय साना किसान नेतृत्वले निर्णय प्रकयामा परिपक्वता र सक्षमता प्रदर्शन गरे । यसबाट साना किसानहरुले स्वतन्त्रतापूर्वक आफ्नो संगठन सञ्चालन गर्न सक्ने कुरामा कृषि विकास बैंक विश्वस्त भयो । साना किसानका यस्ता संस्थाहरुलाई कुन कानुनी स्वरुपमा संस्थागत गर्ने भन्ने उपायहरुको खोजी हुन थाल्यो । तत्कालिन अवस्थामा यस्ता संगठनलाई दर्ता गर्न सक्ने उपायहरुमा कम्पनी, सामाजिक संस्था (गैरसरकारी संस्था) वा सहकारीको स्वरुप मध्ये कुनै एक उत्तम विकल्प छान्न सकिने देखियो । साना किसानहरुसँग छलफल र अन्तरक्रियाहरु भए । कानुनी र व्यवस्थापकीय परामर्शहरु लिईए । विज्ञहरुका सुझावहरु प्राप्त भए । र, अन्तमा यस्ता संस्थाहरुलाई सहकारी स्वरुपमा कानुनी मान्यता प्रदान गर्न उचित हुने उत्तम विकल्प ठहर भयो ।

(ग) साना किसान सहकारी संस्था लि.

संस्थागत विकास कार्यक्रमले स्थानीय साना किसानहरुको नेतृत्व र व्यवस्थापकीय क्षमतामा ल्याएको परिवर्तन स्वरुप उनीहरू आफैं कृषि विकास बैङ्कसमक्ष साना किसान विकास आयोजनाको व्यवस्थापन हस्तान्तरण गरिलिन माग गर्न सक्ने अवस्थामा पुगे । साना किसानहरूको गाविस स्तरमा निर्माण भएका सङ्गठनलाई उत्तम विकल्पको रुपमा प्रचलित सहकारी ऐनबमोजिम दर्ता

गरियो । आ. व. २०५०/५१ देखि कृषि विकास बैङ्कले साना किसान विकास आयोजनाको व्यवस्थापन र स्वामित्व तिनै स्थानीय साना किसानहरूको स्थानीय सहकारी संस्थालाई हस्तान्तरण गर्न सुरु गऱ्यो । यस प्रकार नेपालले एउटा लामो अभ्यास पछि ग्रामीण सशक्तिकरण र दिगो संगठनको नविनतम मोडेल विकास गर्न सफल भयो । यिनै सहकारीहरुलाई साना किसान सहकारी नामाकरण गरियो ।

यी साना किसान सहकारी संस्थाहरुलाई कृषि विकास बैंकको व्यवस्थापनमा रहेको साना किसान विकास आयोजनाका सम्पूर्ण सम्पत्ति तथा दायित्वहरु हस्तान्तरण गरियो । सहकारी संस्था(लाई आवश्यक पर्ने थोक कर्जा कृषि विकास बैंकले नै उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईयो । संस्थाहरु स्वतन्त्ररुपमा सञ्चालन हुन थाले र कृषि विकास बैंकले १९ वर्ष देखि विकास गर्दै आएको कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष संलग्नता क्रमशः हटाउँदैलग्न थाल्यो ।

साना किसान सहकारी अभियान नेपाल सरकारको गरिबी निवारण अभियानबाट सुरु भएको हुँदा परम्परागत सहकारीहरु भन्दा यसमा विशिष्ट किसिमका विशेषताहरु रहेका छन् । यो नेपालको मौलिक नमुना हो र यो मोडेललाई हिजो आज धेरै गैर-सहकारी संस्थाहरुले समेत रुचाएको पाईएको छ । यसका विशेषतालाई तल संक्षिप्तमा उल्लेख गरिएकोछ ।

तालिका-१ साना किसान सहकारी संस्थाका विशेषता

क्रसं	आधार	परम्परागत सहकारी संस्थाहरु	साना किसान सहकारी संस्थाहरु
१	लक्षित वर्ग	तोक्न आवश्यक छैन ।	विपन्न तथा साना किसानहरु (महिला, दलित र पिछडिएको वर्ग विशेष रुपमा) मात्र यसका सदस्य हुन सक्ने ।
२	कार्य क्षेत्र	जति सुकै सानो वा ठूलो क्षेत्र हुन सक्ने ।	एक गाविस एक संस्था ।
		सहर वा गाउँ जहाँ पनि ।	ग्रामीण क्षेत्रमात्र ।
		स्थान छनौटको सुविधा रहेको ।	सबै वडामा सदस्यता हुनै पर्ने व्यवस्था रहेको ।
३	सदस्य	एकै घरका धेरै जना हुन सक्ने ।	एक घरधुरी एक सदस्य ।
४	सदस्य संख्या	२५ जना भन्दा बढी ।	३७५ घरधुरी भन्दा बढी लक्षित वर्ग सदस्य हुनु पर्ने ।
५	संगठन	सञ्चालक समिति	त्री-तहात्मक संगठनः टोल स्तरमा समूह, वडास्तरमा अन्तर समूह र गाविस स्तरमा सञ्चालक समिति रहने ।
६	सहभागिता	कमजोर वर्गको नेतृत्व स्थापित हुने संस्थागत व्यवस्थाको अभाव	सर्वसाधारण साना किसानहरु नै नेतृत्वमा आउन सक्ने र विभिन्न क्रियाकलापमा सहभागि हुन सक्ने प्रणालीगत व्यवस्था रहेको ।
७	कृषिमा आधारित	विविधता रहेको ।	साना किसान र कृषि व्यवसायमा नै केन्द्रित रहेको ।
८	सामाजिक परिचालन	बाध्यता नरहेको ।	विपन्न र गरिबहरुको सामाजिक र आर्थिक रुपान्तरणका लागि सामाजिक परिचालनको अन्तरनिर्मित व्यवस्था रहेको ।
९	लघुवित्त सेवा	वाध्यता नरहेको ।	अनिवार्य रुपमा लघुवित्त सेवामा समर्पित ।
१०	कृषकको बहुआयमिक संरक्षण कार्यक्रम	वाध्यता नरहेको ।	सदस्य सुरक्षण, पशुधन सुरक्षण, ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता, कृषि सामाग्री आपूर्ति सेवा, कृषि बजार व्यवस्था आदि सदस्य संरक्षणका बहुआयमिक कार्यक्रम सञ्चालन ।
११	मुनाफा गर्नुको मुख्य उद्देश्य	लाभांश वितरण ।	सामाजिक पुँजी निर्माणमा लगानी ।
१२	विशिष्टिकृत बैंक स्थापना	नभएको ।	साना किसान सहकारी संस्थाहरुकै लगानीमा साना किसान विकास बैंकको स्थापना भएको ।
१३	कार्यसञ्चालनमा एकरुपता	नभएको ।	नेपाल भरीका साना किसान सहकारी संस्थाहरुको कार्यसञ्चालनमा एकरुपता रहनु पर्ने विधि रहेको, जसले गर्दा एकरुपता कायम रहेको ।
१४	अनुगमन निरीक्षण	सहकारी विभाग ।	सहकारी विभागबाट हुने अनुगमन निरीक्षणका अतिरिक्त साना किसान विकास बैंकले शुक्ष्मरुपमा अनुगमन गर्ने र उनीहरुको क्षमता विकासमा निरन्तर सहयोग गर्ने व्यवस्था रहेको ।
१५	मौलिक नमुना	परम्परागत अभ्यास ।	साना किसान सहकारी मोडेल नेपाली माटोमा उत्पत्ति, प्रयोग र सफलतापूर्वक सञ्चालनमा रहेको मौलिक मोडेलको रुपमा स्थापित भै सकेको । अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा "साना किसान मोडेल" चिनिएको र चर्चामा आएको ।

१.२ साना किसान विकास बैंक

कृषि विकास बैंकको व्यावसायिक प्राथमिकतामा भएको परिवर्तन, साना किसान विकास कार्यक्रमले हासिल गरेको उपलब्धी, सरकारको दायित्व र भर्खर स्थापना भएका साना किसान सहकारी संस्थाहरुको आवश्यकताले साना किसान विकास बैंक स्थापना गर्न प्रेरित गऱ्यो ।

(क) साना किसानहरुको छाता संस्थाको रुपमा साना किसान विकास बैंक

साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई गरिबी न्यूनीकरणमा स्वस्फूर्त र दिगोरूपमा सञ्चालन हुन सक्ने तुल्याउन एवं वित्तीय तथा प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउन कृषि विकास बैङ्कभित्र विशिष्ट विभागहरू स्थापना गरिए पनि कृषि विकास बैङ्का बृहत् कार्यक्रमहरू एवं परिवर्तित प्राथमिकताका कारणले साना किसान विकास अभियानमा प्रशस्त योगदान पुग्न नसक्ने हो कि भन्ने चिन्ता पनि बढ्दै गयो । सक्षम र सवल स्थानीय ग्रामीण संस्था बन्न सहयोग पुऱ्याउने एवं लघुवित्त सेवाबाट वञ्चित क्षेत्रमा साना किसान सहकारी संस्था गठन गरी विपन्न तथा साना किसानहरूको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका लागि वित्तीय पहुँच विस्तार गर्ने मात्र विशिष्ट उद्देश्य लिएर एक छुट्टै राष्ट्रिय स्तरको बैङ्क स्थापना हुनुपर्ने आवश्यकता महसुस गरियो । यसै सन्दर्भमा कृषि विकास बैङ्कको अगुवाइ र नेपाल सरकारको सहयोग एवं साना किसान सहकारी संस्थाहरुको समेत सहभागितामा वि. सं. २०५८ साल असार २२ गते साना किसान विकास बैङ्कको स्थापना गरियो । आरम्भमा बैङ्कका संस्थापक सेयरधनीहरूमा नेपाल सरकार, कृषि विकास बैङ्क लि., नेपाल बैङ्क लि. र २१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरू रहेका थिए ।

वि. सं. २०६७/६८ मा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको सेयर विभिन्न साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई बिक्री गरे पश्चात् हाल कृषि विकास बैङ्क लि., नेपाल बैङ्क लि. र २३१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूका तर्फबाट करिब ७० % संस्थापक सेयर र सर्वसाधारण सेयरधनीहरूको करिब ३० % सेयर गरी कुलसेयर पुँजी रु.४० करोड २४ लाख ४९ हजार ९सय संस्थापक तथा सर्वसाधारण सेयरधनीहरूकातर्फबाट लगानी भएको छ ।

(ख) कृषि विकास बैङ्कबाट साना किसान विकास बैङ्कमा कारोबार हस्तान्तरण

कृषि विकास बैङ्कद्वारा प्रवर्द्धन गरिएका २१० वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूको उक्त बैङ्कसँगको ऋण कारोबार वि. सं. २०६३ सम्ममा क्रमशः साना किसान विकास बैङ्कमा सारियो । साना किसान सहकारी संस्थाहरूले कृषि विकास बैङ्कलाई तिर्न बाँकी कर्जा सापट साना किसान विकास बैङ्कलाई तिर्नुपर्ने र अब उप्रान्त साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई आवश्यक पर्ने कर्जा सापट साना किसान विकास बैङ्कले उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइयो । कृषि विकास बैंकले साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरुमा बाँकी रहेको डेढ अर्ब भन्दा बढी कर्जा रकम साना किसान विकास बैंकलाई हस्तान्तरण गरेकोमा यस बैंकले उक्त रकम भुक्तानी गरिसकेको छ ।

(ग) साना किसान विकास बैंकको स्वायत्त व्यवस्थापन

कृषि विकास बैङ्कले साना किसान विकास बैङ्कको स्थापनादेखि नै महाप्रबन्धक एवं दक्ष कर्मचारीहरू काजमा पठाई यसको व्यवस्थापन गर्दै आएको थियो । वि. सं. २०६६ मा खुला प्रतिस्पर्धाका आधारमा प्रमुख कार्यकारीको व्यवस्था गरियो । वि. सं. २०६७ मा यस बैङ्कको सञ्चालक समितिको अध्यक्ष पदमा पहिलोपटक साना किसान सहकारी संस्थाका प्रतिनिधिको चयन भयो । कृषि विकास बैङ्कबाट आउनुभएका कर्मचारीहरू क्रमशः फिर्ता भई आवश्यक सङ्ख्यामा कर्मचारीहरू भर्ना गर्न थालियो । वि. सं. २०६९ मा सर्वसाधारणमा सेयर निष्काशन भएपश्चात् पूर्ण सङ्ख्याको सञ्चालक समिति गठन भयो ।

यसरी साना किसान विकास कार्यक्रमको उपजको रुपमा स्थापित साना किसान विकास बैंक २०६७ देखि स्वायत्त व्यवस्थापनमा पूर्ण जिम्मेवारीका साथ प्रभावकारी परिणाम निकाल्न सफल भएको छ । यसको सानो उदाहरण बैङ्क स्थापनादेखिको ८ वर्षमा कुलकर्जा रु. १ अर्ब ११ करोड लगानीमा रहेको अवस्थाबाट नयाँ व्यवस्थापन स्थापनापश्चात्का ७ वर्षहरुमा ८९४% ले बृद्धि भई २०७३ असार मसान्तमा रु.११ अर्ब ३ करोड पुगेको छ । आबद्ध परिवार सङ्ख्या १ लाख ६० हजारबाट बृद्धि भई ५ लाख ४१ हजार नाघेको छ । वार्षिक रु. १ करोड ९० लाख खुद मुनाफा गर्ने यो संस्था रु. २२ करोड ३० लाख खुद मुनाफा गर्न सक्ने भएको छ ।

(घ) बैंकको उद्देश्य तथा कार्यहरु

१. बैङ्कको दुर दृष्टि (Vision)

ग्रामीण गरिबको जीवनस्तरमा अपेक्षित सुधार ल्याउन स्थापित साना किसान सहकारी संस्था तथा अन्य समान प्रकृतिका लघुवित्त संस्थाहरुको बहुमत स्वामित्वमा सञ्चालन हुने लघुवित्त क्षेत्रको एक अग्रणी र वित्तीय सक्षमतायुक्त थोक कर्जा प्रदायक बैङ्कको रुपमा स्थापित हुने ।

२. बैङ्कको ध्येय /पहिचान (Identity÷Mission)

साना किसान सहकारी संस्था तथा समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त संस्थाहरुलाई थोक कर्जा लगानी गर्ने तथा त्यस्ता संस्थाको क्षमता विकास र सुदृढीकरणका लागि अन्य संघ/संस्थाहरुसँग वकालत र साझेदारी गर्ने ।

३. मुलमान्यता (Core Values)

- व्यावसायिक भावनाबाट परिलक्षित एवं वित्तीय सक्षमता कायम गर्ने,
- राजनीतिक तवरमा तटस्थ रहने,
- ग्रामीण गरिबको सेवामा प्रतिवद्ध रहने,
- ग्राहकमुखी गुणस्तरीय सेवा दिने,
- नीति तथा कारोवारमा पारदर्शिता कायम गर्ने ।

४. बैंकको उद्देश्य (Objectives)

राष्ट्रियस्तरको लघुवित्त विकास बैंकको मान्यता अनुरुप साना किसान सहकारी संस्था तथा समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त संस्थाहरुलाई कर्जा लगानी गर्न आवश्यक थोककर्जा लगानी गर्ने यस बैंकको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ भने विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

- नेपालको ग्रामीण क्षेत्रका साना किसान सहकारी संस्थाहरु र गरिबी निवारणमा संलग्न समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त संस्थाहरुलाई थोक कर्जा र पटके कर्जा प्रदान गर्ने ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकको मार्गदर्शन अनुरुप सहकारी संस्था तथा लघुवित्त संस्थाहरुको कारोबारको अनुगमन, निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण गर्ने र आवश्यक निर्देशन दिने ।
- लघु व्यवसाय एवं ग्रामीण वित्त बजारको विकास, विस्तार, प्रवर्द्धन र सुदृढीकरण गर्ने तथा वित्तीय एवं प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने र आवश्यक सीप तथा क्षमता विकासका तालिम उपलब्ध गराउन सहयोग पुऱ्याउने ।
- संस्थाहरुको संस्थागत एवं मानव संसाधन विकास गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- संस्थाहरु मार्फत ग्रामीण जनताको आम्दानी एवं रोजगारी का अवसरमा अभिवृद्धि गरी गरिबी निवारण सम्बन्धी कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने ।
- मुलुकमा छरिएर रहेको पुँजीलाई एकिकृत गरी संस्थागत लगानी तथा स्वस्थ प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट वित्तीय मध्यस्थताको सेवा उपलब्ध गराउने ।

५. बैंकका कार्यहरु (Functions)

यस बैंकले हालसम्म निम्न क्रियाकलापलाई आफ्नो कार्यक्षेत्रको रुपमा लिएको छ ।

- साना किसान सहकारी संस्था लगायत अन्य यस्तै प्रकृतिका लघुवित्त संस्थाहरुलाई छोटो र मध्यम अवधिको थोककर्जा र पुनरकर्जा प्रदान गर्ने ।
- नेपाल सरकार तथा दातृसंघ/संस्थाहरुबाट प्राप्त स्रोत परिचालन गरी संस्थाहरु मार्फत सामाजिक तथा सामुदायिक कार्यक्रम संचालनमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- आबद्ध संस्थाहरुको सांगठनिक तथा वित्तीय सक्षमता विकासको लागि आवश्यक वित्तीय सहयोग पुऱ्याउने ।
- संस्थाहरुको सबलीकरणका लागि नियमित परामर्श सेवा तथा अन्य प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउने ।
- आबद्ध संस्थाहरुको वित्तीय कारोबार लगायत समग्र क्रियाकलापको निरीक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनगर्ने/गराउने ।
- विद्यमान साना किसान सहकारी संस्थाहरुलाई सेवा नपुगेका अन्य स्थानमा समान प्रकृतिका संस्थाहरु निर्माण गर्न साना किसान सहकारी अनुसरण (SFCL Replication) कार्यक्रम संचालन गर्ने कार्यमा अभिप्रेरित, प्रोत्साहन र सहयोग गर्ने ।
- लघुवित्त सम्बन्धी अन्य देशमा संचालित असल अभ्यासको खोजी गरी आबद्ध संस्थाहरुमा समेत संचालन गर्न अभिप्रेरित गर्ने ।
- संस्थाहरुको वित्तीय सक्षमता र दिगोपनालाई अभिवृद्धि गर्न आवश्यक रणनीति अवलम्बन गर्ने/गराउने ।
- ग्रामीण विकास लघुवित्तको सफल अवधारणा तथा प्रारुपलाई अरु संस्थामा समेत लागू गराउने ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकको मार्गदर्शन अनुरुप बैंकको वित्तीय सूचकाङ्क कायम गर्दै संस्थागत सुशासनमा रहने ।

१.३ व्यावसायिक प्रकृया

(क) स्रोत व्यवस्थापन

साना किसान विकास बैंकले बजारबाट निक्षेप ग्रहण नगर्ने भएकोले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट प्राप्त हुने विपन्नवर्ग कर्जा नै यसको प्रमुख वित्तीय स्रोत हो । नेपाल सरकारले विगत ५ वर्षदेखि उपलब्ध गराउँदै आएको मासुजन्य तथा दुग्धजन्य (पशुपालन कर्जा) यसको अर्को मुख्य वित्तीय स्रोत हो । यसका अतिरिक्त बैंकको आफ्नै पूँजी सेयरपुँजी, जगेडा, संचित मुनाफा र अन्य अनुदानबाट पनि पुँजी व्यवस्थापन गर्दै आएको छ ।

चित्र नं. -१ साना किसान विकास बैंकको वित्तीय स्रोत व्यवस्थापन

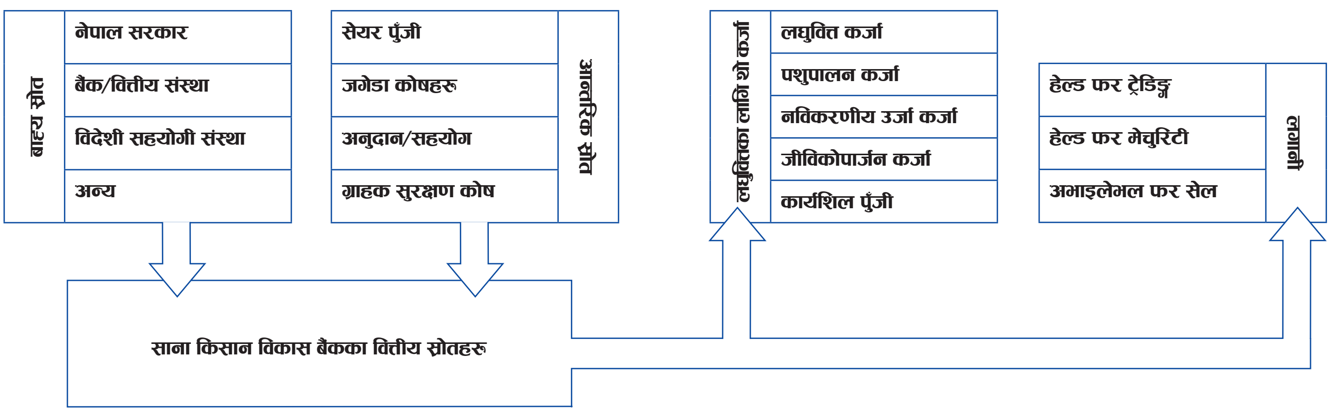

चित्र नं. -२ साना किसान विकास बैंकको सेवा प्रवाह संरचना

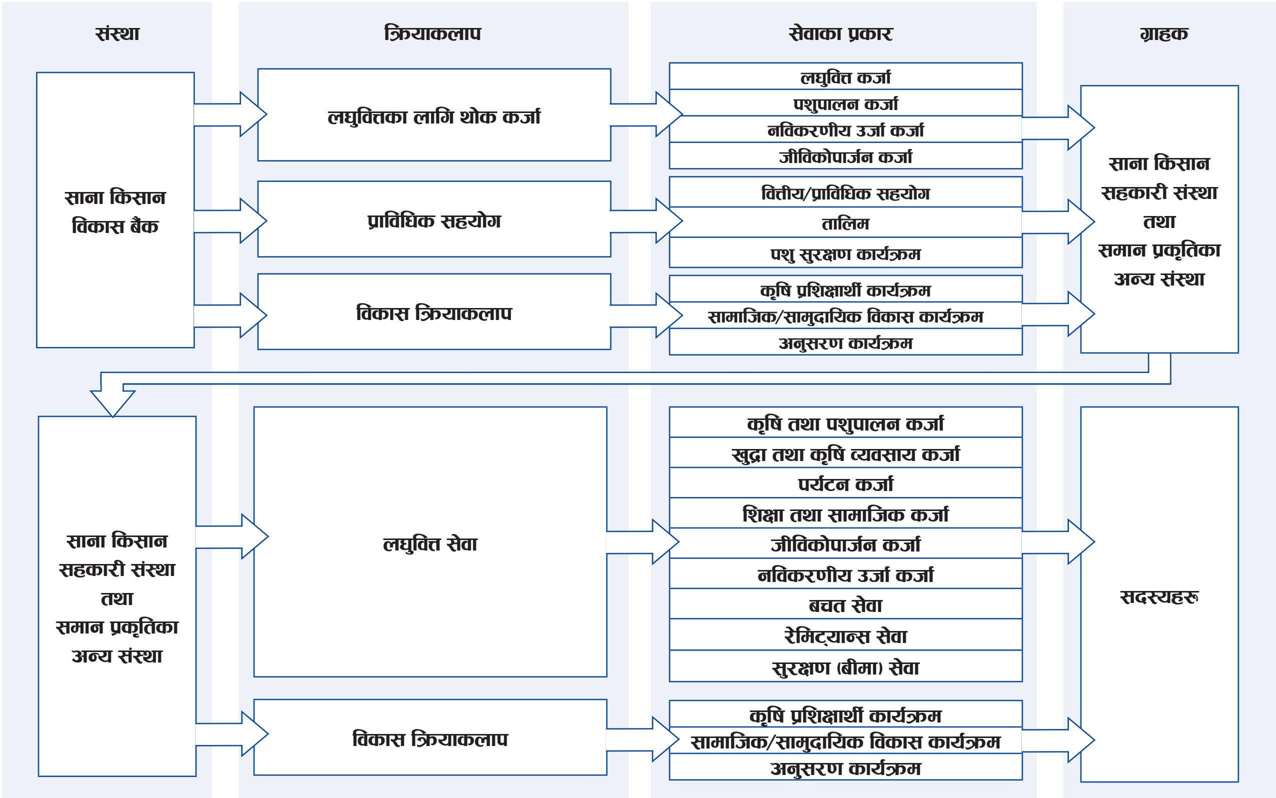

(ख) बैंकको सेवा प्रवाह संरचना

साना किसान विकास बैंकले साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरु तथा अन्य सहकारी संस्थाहरुलाई थोककर्जा तथा पुनःकर्जा सेवा उपलब्ध गराउँछ । यो बैंकले ९ वटा इलाका तथा काठमाडौंमा रहेको एकाई कार्यालय मार्फत सेवा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। संस्थाहरुको अनुगमन, निरीक्षण तथा कर्जा प्रवाह गर्नका लागी सबै कार्यालयहरु जिम्वेवार छन्। वर्तमानमा बैंकले साधारण लघुकर्जा र विशेष कर्जा प्रवाह गर्दै आएको छ। विशेष कर्जा अन्तर्गत पशुपालन कर्जा, नविकरणीय उर्जा र भुकम्प प्रभावित क्षेत्रहरुका लागि विशेष कर्जा प्रमुख रहेकाछन्।

संस्थाहरुले यस बैंकबाट प्राप्त कर्जाहरुलाई लघुवित्त क्षेत्रमा प्रयोग हुने गरी अन्तिम उपभोक्तासम्म पुऱ्याउँदछन्।

यसका अतिरिक्त विपन्न तथा साना किसानहरुको संस्थागत क्षमता तथा सामाजिक सवलीकरणका लागि बैंकले सरकार तथा अन्य दातृसंस्था र साना किसान संस्थाहरुको विचमा रहेर पुलको काम पनि गर्दै आएको छ । साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम मार्फत देशका विभिन्न ग्रामीण समुदायका महिला, दलित मधेशी जनजाति र अन्य पिछडिएका वर्गलाई सेवा पुऱ्याउँदै आएको छ।

(ग) बैंकसँग अवद्धता

अ. आवद्धता अनिवार्य हुनुपर्ने : साना किसान विकास बैंकसँग कारोबार गर्न ईच्छुक लघुवित्त संस्थाहरुले बैंकको कारोबारमा आवद्धताका लागि आवेदन गर्नु पर्छ। त्यसता संस्थाहरुको कानुनी, वित्तीय, व्यवस्थापकीय तथा सुशासनका विषयमा बैंकले संस्थागत परीक्षण गर्दछ। संस्थागत परीक्षण गर्दा कुनै कमी कमजोरीहरु पाईएमा सो सुधार भैसकेपछि मात्र बैंकले संस्थाहरुलाई आवद्ध गर्ने र बैंकका सेवाहरुमा सरिक गराउने कार्य गर्दछ।

आ. आवद्धताकालागि मापदण्डहरु : देहाय अनुसारका वित्तीय तथा सुशासन सम्बन्धी सूचकका निर्धारित मापदण्डहरु पुरा गरेपछि मात्र बैंकले संस्थाहरुलाई आवद्ध गरी कर्जा काराबारमा सरिक गराउँछ।

१. वित्तीय सुचकः यस बैंकमा आवद्ध हुन चाहाने संस्थाहरुले दुई वर्ष भित्र पुँजी कोष ८% भन्दा बढी पुऱ्याउनु पर्छ भने कुल लररमा कम्तिमा ३०% आन्तरिक स्रोत परिचालन गर्न सकेको हुनु पर्छ। सञ्चालन स्वसक्षमता १००% भन्दा कम र नेटवर्थ नकारात्मक भएका संस्थालाई बैंकले आवद्ध गर्दैन। कर्जा असुली दर ९०%, ईक्वीटीमा प्रतिफल दर १% भन्दा बढी र शिरोभार खर्च लररको ५% भन्दा कम हुन आवश्यक छ। त्यसै गरी विगत वर्षहरुमा कम्तिमा पनि १०% को दरमा लरर बृद्धि हासिल गर्न सक्षम संस्थाहरुमात्र यस बैंकका साझेदार हुन सक्ने गरी आधारभुत वित्तीय सूचकहरु निर्धारण गरिएको छ।

२. सुशासन सुचकः दोहोरो लेखा प्रणाली अनुरुप हिसाव राखेका, ३ देखि ५ वर्ष अवधिको लागि व्यावसायिक योजना तर्जुमा गरी लागु गरेका, कर्मचारी/सञ्चाक/सेयर सदस्यहरुले संस्थामा तोकिएको सिमा भन्दा बढी कर्जा नलिएका, कर्मचारी/सञ्चाक/सेयर सदस्य तथा तिनका परिवारका सदस्यहरुले कर्जा अनुशासन पालना गरेका, विगत दुई वर्षदेखि लक्षित वर्गमा लघुवित्त सेवा प्रदान गर्दै आएका, सञ्चालकहरु तथा कर्मचारीहरु

चित्र नं. -३ आवद्धता तथा कर्जा स्वीकृत गर्ने प्रकृया

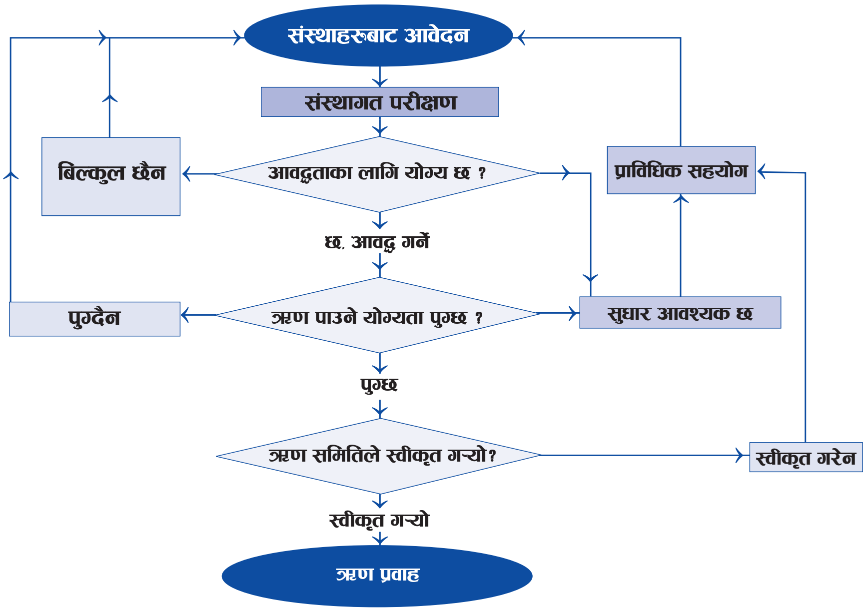

अरु कुनै पनि वित्तीय संस्थाबाट कालोसूचीमा नपरेका एवं तिनको नाममा संस्थामा १ महिना भन्दा बढिको पेश्की बाँकी नरहेका संस्थाहरुले सुशासन सुचक पुरा गरेको मानिन्छ ।

आवद्धता तथा कर्जा स्वीकृत गर्ने प्रकृयालाइ माथिको चित्रमा देखाउन सकिन्छ ।

(घ) कर्जा लगानी व्यवस्था

अ. थोक कर्जा प्रदायक : लघुवित्त क्षेत्रका लागि थोक कर्जा प्रवाह गर्ने कार्य नै यस बैंकको प्रमुख व्यवसाय हो । यसले साना किसान सहकारी संस्थाहरु तथा अन्य समान प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरुलाई लघुवित्त प्रयोजनका लागि थोक कर्जा प्रवाह गर्दछ । लगानीलाई व्यवस्थित गर्न कर्जा नीति, कार्यविधि, मापदण्ड तर्जुमा गरिएका छन् । यी नीति नियम र कार्यविधिहरु प्रचलित कानून एवं केन्द्रीय बैंकको निर्देशन एवं लघुवित्तका मान्यता र अभ्यास अनुरुप रहेकाछन् । यस बैंकबाट कर्जा लैजाने संस्थाहरुले कर्जा उपयोगको विवरण भरी बैंकलाई अनिवार्य रुपमा पठाउनु पर्ने हुन्छ ।

आ. लक्षित समुदाय(जनसंख्या) : संस्थाहरुले तपसिल बमोजिमका समुदायमा कर्जा प्रवाह गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छः

- पहाड वा तराइमा १५ रोपनी र तराइमा १ विगाहा भन्दा कम जग्गा भएको
- नियमित आम्दानी नभएका र अत्यन्त कठिन वर्गका जिवन निर्वाह गरिरहेको व्यक्ति वा परिवार
- अन्य बैंक वित्तीय संस्था तथा सरकारी कर्जा बाँकी नभएको व्यक्ति तथा परिवार
- दलित, मधेशी, पिछडिएका वर्ग, महिला तथा लघुउद्यमहरु ।

इ. धितोसम्बन्धी व्यवस्था : साना किसान सहकारी संस्था तथा अन्य सहकारी संस्थाहरुले कर्जा प्राप्त गर्नका लागी उपरोक्त मापदण्डहरु पुरा गरेको हुनुपर्दछ । बैंकले कर्जा प्रवाह गर्दा संस्थाहरुसंग कुनै धितो लिँदैन तर यसले संस्थाका सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत जमानी तथा संस्थागत जमानी आवश्यक मान्दछ । तर कर्जा प्राप्त गर्ने संस्थाहरुले ग्राहक सुरक्षण कोषमा कम्तिमा ५ प्रतिशत रकम सुरक्षणको रुपमा अनिवार्य रुपमा राख्नुपर्ने हुन्छ जसमा बैंकले एउटा निश्चित व्याजदरमा व्याज प्रदान गर्दछ । कर्जा प्राप्त गर्ने संस्थाहरुले आफ्ना ग्राहक संस्थाहरुसँग ग्राहक सुरक्षण कोष लिन स्वतन्त्र छन् ।

ई कर्जा स्विकृत सिमा : बैंकले कर्जा स्विकृती प्रकृयालाई इलाका तथा एकाई कार्यालय लाई ११ करोड सम्म र केन्द्रीय कार्यालयलाई १५ करोड सम्म कर्जा स्विकृत गर्न सक्ने अधिकार छ । सो भन्दा माथिको स्विकृतिको लागी संचालक समितिको पुर्व स्विकृति लिनु जरुरी छ ।

उ. ऋण स्विकृत गर्न सक्ने सिमा : बैंकले देशका विभिन्न भागमा स्थापित इलाका कार्यालयहरु तथा एकाई कार्यालयहरुबाट विभिन्न जिल्लामा स्थापित सहकारीहरुलाई सेवा दिदै आएका छन् । आवश्यक कर्जा प्रवाहको लागी संस्थाहरुको कर्जाको लागी तततत कार्यालयमा सम्पर्क राख्नुपर्ने हुन्छ । ऋण स्विकृतिका लागी प्रत्येक कार्यालयमा एउटा ऋण समिति बनाइएको हुन्छ । सो ऋण समितिले ऋण स्विकृति गर्ने या नगर्ने अधिकार राख्दछन् । इलाका/इकाइमा प्राप्त अधिकार भन्दा माथिको ऋण माग आएको खण्डमा सोको स्विकृतिको लागी माथिल्लो कार्यालय अर्थात केन्द्रीय कार्यालयमा पठाउनुपर्ने हुन्छ ।

तालिका नं. २ कार्यालय अनुसार ऋण स्वीकृत गर्ने सीमा

क्र. सं.	कर्जा आवृत्ति	एकाइ/इलाका कार्यालय		केन्द्रीय कार्यालय
		कार्यालय प्रमुखकोस्तर	कर्जा स्वीकृत गर्ने अधिकतम सीमा रकम	
१	पहिलो पटक	छैटौं वा सो भन्दा	रु. २५ लाख प्रति संस्था ।	रु. १ करोड प्रति संस्था ।
२	दोस्रो पटक	माथिल्लो तह	रु. ५० लाख प्रति संस्था ।	रु. १ करोड ५० लाख प्रति संस्था ।
३	त्यस पछि	छैटौं तह	रु. ९ करोड प्रति संस्था ।	रु. १५ करोड प्रति संस्था ।
		सातौं तह	रु. १० करोड प्रति संस्था ।	
		आठौं वा सो भन्दा माथिल्लो तह	रु. ११ करोड प्रति संस्था ।	

(ऊ) बैंक बाट उपलब्ध गराइएका कर्जाका प्रकारहरुः साना किसान विकास बैंकले विभिन्न प्रकारका कर्जाहरु उपलब्ध गराउदै आएको छ । (क) लघुवित्त थोक कर्जा (ख) पशुपालन कर्जा (ग) नविकरणीय उर्जा कर्जा (घ) भुकम्प प्रभावित क्षेत्रका लागी जिविकोपार्जन कर्जा । जसका देहाय बमोजिमका विशेषताहरु छन् :

१. लघुकर्जा : ग्रामीण समुदायका महिला, दलित, विपन्न वर्गलाई लघुवित्त सेवाको विस्तार गर्न आवश्यक पर्ने पुँजीलाई लघुकर्जाको रुपमा बैकले साना किसान सहकारी संस्थाहरु र अन्य सहकारी संस्थाहरुलाई थोक कर्जाको रुपमा लघुकर्जा उपलब्ध गराउदछ । आफ्नो पुँजी अपर्याप्त भई ऋण लगानीमा समस्या भएमा संस्थाहरुले आवश्यकता अनुसार यो कर्जा माग गर्न सक्दछन् ।

२. मासुजन्य/दुग्धजन्य(पशुपालन) कर्जाः नेपाल सरकार को सहयोगमा बैंकले पशुपालन कर्जा कार्यक्रम शुरुवात गरेको छ । मासुजन्य पदार्थको उत्पादन वृद्धि गर्नका लागी तथा मासुको आयातलाई प्रतिस्थापन गर्नको लागी बैंकले यो कर्जा अगाडी बढाएको हो । शुरुमा मासुजन्यमा मात्र लगानी गरिएको यो कर्जा अघिल्लो वर्षदेखि दुग्धजन्य (गाई) पालनमा पनि लगानी गर्न थालिएको छ। किसानले नै ९ प्रतिशत ब्याजदरमा कर्जा प्राप्त गर्ने गरि साना किसान सहकारी संस्थाहरु मार्फत् यो कर्जा उपलब्ध गराउदै आइएको छ । २०६७ साल देखि शुरुवात भएको यो कर्जा २०७३ साल आषाढसम्म ४ अरब ५० करोड नेपाल सरकारबाट ल्याएर साना किसानमा पुऱ्याइएको छ ।

३. नविकरणीय उर्जा कर्जा : युएनसिडिएफको प्राविधिक सहयोगमा बैंकले २०७१ सालदेखि नविकरणीय उर्जा कर्जा पनि साना किसान सहकारी संस्थाहरुलाई उपलब्ध गराउदै आएको छ। साना किसानको घर उज्यालो घर, धुँवामुक्त घर भन्ने नाराका साथ यो कर्जा उपलब्ध गराइएको छ । यो कार्यक्रमको अवधि ३ वर्षको राखिएको छ। वायो ग्याँस, सुधारिएको चुल्हो र सोलार को स्थापनाका लागी यो कर्जा उपलब्ध गराइएको छ।

४. भुकम्प प्रभावित क्षेत्रका लागि विशेष कर्जा : वि.सं. २०७२ को प्रलयंकारी भुकम्पबाट प्रभावित क्षेत्रका साना किसानहरुको आयआर्जन क्षमतामा परेको प्रतिकुल परिस्थितिमा टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले तीन जिल्ला लाई लक्षित गरी नेपाल सरकार एवं एसियाली विकास बैंकको सहयोगमा २०७३ सालदेखि साना किसान सहकारी संस्थाहरु मार्फत जिवीकोपार्जन कर्जा प्रदान गर्दै आएको छ ।

५. स्वरोजगार कर्जाः युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषसँग भएको सम्झौता बमोजिम यस बैंकले २०६८ सालदेखि युवा तथा साना व्यवसायीलाई लक्षित गरी स्वरोजगार कर्जा सञ्चालन गर्दै आएकोमा हाल यो कर्जा प्रवाह निश्क्रिय भएको छ ।

६. सहकारी चिया उद्योगका लागि कार्यशील पुँजी कर्जाः मूल्य श्रृङ्खलामा साना किसानको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यल नेपाल सरकार, अर्थमन्त्रालयको निर्देशन बमोजिम साना किसान सहकारी चिया उद्योगलाई कार्यशिल पुँजी प्रदान गरिदैआएको छ ।

(ए) ब्याज निर्धारक तथा कर्जाको ब्याज दरः यस बैङ्का ग्राहक सहकारी संस्थाहरूको सङ्ख्या वृद्धि हुँदै गएको, व्यावसायिक आकार पनि वृद्धि भएका एवं प्रतिस्पर्धीहरुको संख्या पनि वृद्धि भएकाले कर्जाको माग सम्बोधन गर्नु, त्यसको प्रभावकारी अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नु, कर्जाको गुणस्तरीयता कायम राख्नु, लाभ-लागत सन्तुलन मिलाउनु, माग अनुमान गर्नु एवं वित्तीय स्रोतको सुनिश्चितता प्राप्त गर्नु जस्ता कार्यहरू जटिल बन्दै गएका छन् । पुँजीको उपलब्धता, कर्जाको सुरक्षण, कर्जाको लागतमा वृद्धि, लघुवित्त क्षेत्रको बढ्दो प्रतिस्पर्द्धा आदिको कारण उत्पन्न हुने असरहरूबाट यो बैङ्कसमेत अछुतो रहन सक्तैन। वित्तीय बजारमा तरलताको अवस्था, बजारको ब्याजदर, पुँजीको प्रभावकारी परिचालन, ग्राहक संस्थाहरूको वित्तीय अवस्था, बैङ्कको कार्यकुशलता र साख नै ब्याजदरलाई प्रभाव पार्ने मुख्य तत्वका रूपमा रहेका छन्। प्रभावकारी वितरण प्रणाली स्थापना गर्न सकेमा विपन्न तथा साना किसानहरूमा लघुवित्त सेवामार्फत पनि कम ब्याजदरमा कर्जा प्रवाह गर्न सकिन्छ भन्ने बैङ्कको मान्यता रहेको छ । यसैले बैङ्क समय-समयमा ब्याजदर परिमार्जन गर्ने र त्यसको प्रभाव साना किसानहरूले महसुस गर्न पाउने व्यवस्था कायम गर्न सजग रहेको छ । हाल यस बैङ्ले प्रवाह गर्ने लघुकर्जामा वार्षिक ९%, मासुतथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जामा ५%, नवीकरणीय ऊर्जा कर्जामा ८% तथा जिविकोपार्जन कर्जामा २% को दरले ब्याज लिने व्यवस्था रहेको छ। प्रतिवेदन मितिमा कायम रहेको कर्जा ब्याजदर तालिका - ३ मा प्रस्तुत छ ।

तालिका नं. ३ कर्जाका प्रकार, व्याजदर र अवधि

क्रसं	प्रकार	व्याज दर	छुट	ग्रेस अवधि	सावा भुक्तानी	व्याज भुक्तानी	किस्ता	अवधि
१	लघुकर्जा	९.२५%	०.२५%	-	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	२ वर्ष
२	पशुपालन कर्जा (नेपाल सरकार स्रोत)	९%	४%	६ महिना	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	३ वर्ष
३	नविकरणीय उर्जा कर्जा	८.२५%	०.२५%	६ महिना	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	३ वर्ष
४	जिवीकोपार्जन कर्जा (ए.डी.बी. स्रोत)	२%	-	६ महिना	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	३ वर्ष
५	स्वरोजगार कर्जा (यु.स्व.कोष स्रोत)	९%	बुझाएको व्याजको ६०%	६ महिना	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	२.५ वर्ष
६	सहकारी चिया उद्योगका लागि कार्यशील पुँजी कर्जा (नेपाल सरकार स्रोत)	९%	४%	१ वर्ष	अर्धवार्षिक	मासिक	बराबर	६ वर्ष

नोटः - क्रसं १ को २०७१/१/१, देखि क्रसं २ को मिति २०६७/१०/२८ , क्रसं ३ को २०७१/३/२९ देखि, क्रसं ४ को मिति २०७३/३/१५ देखि, क्रसं ६ को मिति २०७१/३/२१ गते देखि लागू भएको ।

२. विगत वर्षहरुको वित्तीय अवस्था

स्थापना देखि नै मुनाफामा रहेको यस बैंकले विगत वर्षहरुमा झैंआ.व. २०७२/७३ मा पनि उत्साहजनक आर्थिक उपलब्धि हासिल गरेको छ। यस अवधिमा बैङ्कले गरेको आर्थिक कारोबारको सङ्क्षिप्त विवरण निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ।

२.१ कर्जाकारोबार एवं गुणस्तर

आबद्ध साना किसान सहकारी संस्था र समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरूलाई थोक कर्जा सुविधा उपलब्ध गराउनु नै यस बैङ्कको प्रमुख व्यवसाय हो। यसै क्रममा बैङ्कले आ.व. २०७१/७२ मारु. ७ अर्ब ४८ करोड ३४ लाख कर्जा लगानी गरेकोमा आ. व. २०७२/७३ मा ३०.९२% ले बृद्धि गरी रु. ९ अर्ब ७९ करोड ७९ लाख लगानी गर्न सफल भएको छ। सावाँ असुली तर्फ अघिल्लो आ. व.मा रु. ४ अर्ब ७५ करोड २९ लाख भएकोमा प्रतिवेदन वर्षमा ४४.३४% ले बृद्धि भई ६ अर्ब ८६ करोड ५ लाख पुगेको छ। आ.व.२०७१/७२ को अन्तमा लगानीमा रहिरहेको कुल रकम रु. ८ अर्ब ९ करोड ६७ लाख रहेकोमा ३६.६७%ले बृद्धि भई प्रतिवेदन वर्षमा ११ अर्ब ३ करोड ४१ लाख पुगेको छ।

भाखा नाघेको र निष्क्रिय रहेको कर्जा आ. व. २०७१/७२ मा रु. १ करोड ३७ लाख ६६ हजार (कुल कर्जाको ०.१७%) रहेकोमा आ.व. २०७२/७३ मा रु. ८२ लाख ५४ हजार (कुल कर्जाको ०.०७%) पुगेको छ ।यसरी कुललगानीमा रहिरहेको रकमको ०.०७% मात्र निष्क्रिय कर्जा रहे तापनि बैङ्कद्वारा १.६६% ले हुने रकम व्यवस्था गरीअसल कर्जाका लागि १% का अतिक्ति झण्डै ०.६६% थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरिएकोछ। आ. व. २०७१/७२ मा रु. ११ लाख ३८ हजार ब्याज उठाउन बाँकी रहेकोमा आ. व. २०७२/७३ को अन्तमा आईपुग्दा रु. २६ हजारमा झरेको हुँदा असुलीदरमा ०.०३% ले सकारात्मक प्रभाव पर्न गई ९९.९४% कायम हुन पुगेको छ।

तालिका - ४: कर्जा लगानी असुली तथा कर्जाको गुणस्तर

(रु.हजारमा)

क्र. सं.	विवरण	आ.व. ६८/६९	आ.व. ०६९/७०	आ.व. ०७०/७१	आ.व. ०७१/७२	आ.व. ०७२/७३	२०७३ कार्तिक
१	कर्जा लगानी	२६७३७७३	३३०९०९१	५१३५५४३	७४८३४२१	९७९७९१५	३१२४२६२
२	कर्जा असुली	१८७५०९३	२३५२५८२	३४०१९८३	४७५२९०२	६८६०५३९	२६८९८९५
३	कर्जा असुली र लगानीको अनुपात	७०%	७१%	६६%	६४%	७०%	८६%
४	लगानीमा रहिरहेको रकम	२६७६१५९	३६३२६६६	५३६६२२६	८०९६७५०	११०३४१२६	११४६८४९१
५	कारोबार बृद्धि %	४३%	३६%	४८%	५१%	३६%	३.९४
६	निष्क्रिय कर्जा रकम	२८७१९	२३४३१	६१००	१३७६६	८२५४	१४६९१
७	निष्क्रिय कर्जा %	१.०७%	०.६५%	०.११%	०.१७%	०.०७%	०.१३%
८	जोखिम कोष व्यवस्था रकम	५५९०७	६०२३५	६०४१३	११५३०८	१८३६२०	१८३६२०
९	जोखिम कोष व्यवस्था %	२.०९%	१.६६%	१.१३%	१.४२%	१.६६%	१.६६%
१०	कुलसंस्थासङ्ख्या	२९१	३९१	४२८	५१०	६०२	६१३
११	प्रतिसंस्था औसत कर्जा रकम	९१९६	९२९१	१२५३८	१५८७६	१८३२९	१८७०८
१२	कर्जा असुली दर %	९८.६१%	९९.४७%	९९.७८%	९९.९१%	९९.९४%	९९.६२%

तालिका -५: तिर्न बाँकी रहेको सापटी विवरण

(रु.हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६८ असार	२०६९ असार	२०७० असार	२०७१ असार	२०७२ असार	२०७३ असार	२०७३ कार्तिक
१	तिर्न बाँकी कर्जा सापट (स्रोतअनुसार)							
	(क) नेपाल सरकार	१०९००००	१५७५०००	१३९५०००	१७१५०००	२५५००००	४२०००००	४२०००००
	(ख) नेपाल राष्ट्र बैङ्क	२०८३९	१०४१६	९३३२	८२४८	७१६४	६०८०	६०८०
	(ग) बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरू	१०४४२५४	१६२२०३२	२३८४९७९	३५००९९५	४६२२६६६	५४६४११३	५४९७६६६
२	आबद्ध संस्थाहरूबाट सुरक्षण कोष	११३१९०	१८५७००	२४९०८८	३९३२६१	५४५४०५	७५६७७८	७४२४२६
३	जम्मा सापटी र सुरक्षण कोष	२२६८२८३	३३९३१४८	४०३८३९९	५६१६८०४	७७२५२३५	१०४२६९७१	१०४४६१७३
४	सापटीको औसत लागत दर (% मा)	६.५६%	६.२०%	५.२९%	४.६४%	२.९९%	२.८९%	२.९२%
५	सापटीमा औसत बृद्धि दर (% मा)		४९.५९%	१९.०२%	३९.०८%	३७.५४%	३४.९७%	२०.५५%

२.२ तिर्न बाँकी रहेको कर्जा तथा सापटी विवरण

बैङ्कले विभिन्न बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट विपन्न क्षेत्र कर्जा प्राप्त गरी स्रोत व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। वार्षिक लगभग ३५% का दरले कर्जा तथा सापटमा बृद्धि हुनुबाट यस बैंकले वित्तीय बजारमा राम्रो विश्वास आर्जन गर्न सकेको पुष्टि हुन्छ। ग्राहक संस्थाहरुले आफुले लिएको कर्जाको न्यूनतम ५% ले हुने रकम ग्राहक सुरक्षणकोष वापत राख्नु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा झण्डै ७% को हाराहारीमा उक्त रकम मौज्दात रकेको देखिन्छ। आ.व. २०७१/७२ मा कुलसापटीको औसत ब्याज खर्चदर २.९९% रहेकोमा आ. व. २०७२/७३ मा ०.१०% बिन्दुले कमी भई २.८९% मा कायम हुन आएकोमा २०७३ असोजमा २.८८% हुन पुगेकोछ। प्राप्त वित्तीय स्रोतहरू (कर्जा सापटी) र पुँजीको लागतदर तालिका – ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

२.३ ब्याज आम्दानी तथा ब्याज खर्च अवस्था

कर्जा लगानीमा भएको बृद्धिका कारण आ.व. २०७१/७२ मा बैङ्कले कर्जाबाट रु. ५३ करोड ९ लाख ब्याज आम्दानी गरेको मा आ.व. २०७२/७३ मा ३६.७१% ले बृद्धि गरी रु. ७२ करोड ५८ लाख ब्याजआर्जन गर्न सफल भएको छ।आ.व. २०७१/७२ मा रु. १७ करोड ५२ लाख कर्जामा ब्याज खर्च भएकोमा आ.व. २०७२/७३ मा ३२% ले बढेर रु. २२ करोड ९८ लाखपुगेको छ। बैङ्कको औसत ब्याज आम्दानी दर ७.८९%बाट घटेर प्रतिवेदन वर्षमा ७.५९% हुन पुगेको छ भने औसत ब्याज खर्चतर्फ पनि २.९९% बाट घटेर २.८९% हुन पुगेको छ। अघिल्लो आ.व. मा औसत ब्याज मार्जिन दर ४.९०% रहेकोमा प्रतिवेदन वर्षको औसत ब्याज मार्जिन दर भने ०.२० विन्दुले घटेर ४.७०% कायम रहेकोछ। ब्याज आम्दानी तथा ब्याजखर्चको सङ्क्षिप्त विवरण तालिका – ६ मा देखाइएकोछ।

तालिका-६: ब्याज आम्दानी तथा ब्याज खर्च

(रु.हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	आ.व. ६७/६८	आ.व. ६८/६९	आ.व. ०६९/७०	आ.व. ०७०/७१	आ.व. ०७१/७२	आ.व. ०७२/७३	२०७३ असोज
१	ब्याज आम्दानी (रु. लाखमा)	१५३९	२३३३	२८४८	३६१०	५३०९	७२५८	२२३
२	ब्याज आम्दानी बृद्धि (ह्रास) %	४५%	५२%	२२%	२७%	४७%	३७%	-
३	ब्याज खर्च (रु. लाखमा)	९४६	१३६६	१३९०	१५६५	१७५२	२२९८	७६०
४	ब्याज खर्च बृद्धि (ह्रास) %	७२%	४४%	२%	१३%	६%	३१%	-
५	औसत लरर	१४९६८	२२७६८	३१५४४	४४९९४	६७३१५	९५६५४	१११५४०
६	औसत ब्याज आम्दानी दर %	१०.५९%	११.५३%	१०.३५%	९.०६%	७.८९%	७.५९	८.०१
७	लिएको औसत कर्जा रकम (रु.लाखमा)		१.०७%	०.६५%	०.११%	०.१७%	०.०४%	०.०७%
८	औसत कर्जा/ब्याज खर्च %	६.५६%	६.२०%	५.२९%	४.६४%	२.९९%	२.८९%	२.९२%

तालिका-७ : कर्मचारी तथा अन्य सञ्चालन खर्च

(रु.हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	०७०/७१	०७१/७२	०७२/७३
१	कर्मचारी सङ्ख्या	६७	६२	८१	८१	८१	८३
	(क) नियमित कर्मचारी	४७	४८	४६	४२	७६	७८
	(ख) परियोजनाका कर्मचारी	२०	१४	३५	३९	५	५
२	कर्मचारी खर्च	१३१६९	२००५०	२३२७२	२७०८७	३५८७७	४३२३१
	बृद्धि (ह्रास) %	-४%	५२%	१६%	१६%	३२%	२०.४९%
	(क) नियमित कर्मचारी	१२९९९	१८२६७	२००६०	२५५२७	३५८१२	४३२३१
	(ख) परियोजनाका कर्मचारी *	१७०	१७८३	३२१२	१५६०	६५	-
	औसत लगानीमा कर्मचारी खर्च %	०.८८%	०.८८%	०.७४%	०.६०%	०.५४%	०.३९%
३	प्रशासनिक खर्च	९७१५	१२४१९	१८०६९	२७२०५	२९३६६	२७५०५
४	औसत लगानीमा प्रशासनिक खर्च %	०.६५%	०.५५%	०.५७%	०.६०%	०.४४%	०.२५%
५	जम्मा कर्मचारी प्रशासनिक खर्च	२२८८४	३२४६९	४१३४१	५४२९२	६५२४३	७०७२६
६	औसत लगानीमा कर्मचारी प्रशासनिक खर्च	१.५३%	१.४३%	१.३१%	१.२१%	०.९८%	०.६४%
७	बृद्धि (ह्रास) %	१०%	४२%	२७%	३१%	२०%	८.४१%

* *परियोजनाको कर्मचारी खर्चकोहकमा बैङ्कले व्यहोरेको खर्च मात्र समावेश छ ।*

२.४ कर्मचारी तथा अन्य सञ्चालन खर्च

कर्मचारी खर्च आ.व. २०७०/७१ मा रु. ३ करोड ५९ लाख रहेकोमा प्रतिवेदन वर्षमा २० प्रतिसतले बृद्धि भई रु. ४ करोड ३२ लाख पुगेको छ । यो खर्च प्रक्षेपित कर्मचारी खर्चको ६४ प्रतिसत मात्र हो । दरबन्दी अनुसार कर्मचारी भर्ना हुन नसकेका कारण प्रक्षेपण अनुसार खर्च हुन सकेको छैन । यसै गरी प्रशासनिक खर्च तर्फ आ. व. २०७१/७२ मा रु. २ करोड ९४ लाख रहेकोमा प्रतिवेदन वर्षमा १९ प्रतिसतले ह्रास भई रु. २ करोड ७५ लाख पुगेको छ । यो खर्च प्रक्षेपित कर्मचारी खर्चको ५७ प्रतिसत मात्र हो । अन्य कार्यक्रमहरुले दैनिक भ्रमण खर्च व्यहोरेको, प्रभावकारिता अध्ययन गर्न नसकिएको, साना किसान प्रशिक्षार्थी खर्च कम गरिएको र व्यावसायिक प्रवर्धन खर्च घटाईएको जस्ता कारणहरुले प्रक्षेपित खर्च हुन नसकेको हो । विगतका वर्षहरूदेखि भएको कर्मचारी तथा अन्य सञ्चालन खर्चको अवस्था तालिका-७ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.५ नाफा-नोक्सानको अवस्था

आ.व. २०७१/७२ मा बोनस र करअघिको कुलनाफा रु. २४ करोड १८ लाखरहेकोमा आ. व. २०७२/७३ मा यो रकम रु. ३५ करोड १०लाख पुगेको छ । बोनसर करपछिको खुद मुनाफा अघिल्लो आर्थिक वर्षभन्दा४४.८१% ले बृद्धि भई रु. २२ करोड ३० लाख पुगेको छ । अघिल्लो आ.व.मा कुलसञ्चालन आम्दानीको ४३% खुद मुनाफा भएकोमा प्रतिवेदन वर्षमा ४६% खुद मुनाफा भएको छ। विगतका वर्षहरूदेखिको मुनाफा अवस्था तालिका – ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका-८ : नाफा-नोक्सानको अवस्था

(रु.लाखमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	०७०/७१	०७१/७२	०७२/७३
१	खुद ब्याज आम्दानी	८०५	१४१६	१७९८	२३०८	३५९३	४८८०
२	कुलसञ्चालन आम्दानी	८१८	१४१८	१८०८	२३२७	३५९५	४८८३
३	जोखिम कोषअघिको सञ्चालन मुनाफा	५८९	१०९३	१३९५	१७८४	२९४२	४१७६
४	सञ्चालन मुनाफा	४३१	६२५	१२८९	१६४०	२३९३	३४९३
५	बोनस र करअघिको कुलमुनाफा	४६२	१०००	१३७१	१८१५	२४१८	३५११
६	आयकर व्यवस्था	१३०	२७६	३८२	५०९	६५७	९६१
७	खुद नाफा	२९१	६३४	८६४	११४१	१५४१	२२३०
८	खुद नाफा वृद्धि %	५३%	११८%	३६%	३२%	३५%	४५%

तालिका-९: नाफा नोक्सान बाँडफाँडको अवस्था

(रु.हजारमा)

क्र.सं.	विवरण		रकम
१	आ. व.२०७२/७३ को खुद नाफा		२२३२५७
२	जगेडा कोषमा सारिएको		८४९८२
	(क) साधारण जगेडा कोष (२०%)	४४६५१	
	(ख) कर्मचारी कल्याणकारी कोष (५%)	११९६३	
	(ग) पुनर्स्थापना कोष (३%)	६६९८	
	(घ) संस्थागत सुदृढीकरण कोष (१०%)	१३७३९	
	(ङ) स्थगन कर जगेडा कोष	२१९	
३	वितरणयोग्य मुनाफा (१–२)		१३८२००
४	अघिल्लो वर्षको सञ्चित मुनाफा		१४६२९४
५	लाभांश प्रस्ताव (सेयर तथा नगद)		१०५९०७
६	हालसम्मको कुलसञ्चित मुनाफा रकम (३+४-५):		१७३७८४

२.६ नाफा-नोक्सान बाँडफाँटको अवस्था

आ.व.२०७२/७३मा आर्जन भएको खुद मुनाफा रु.२२ करोड ३२ लाख ५७ हजारमध्ये वैधानिक व्यवस्थाअनुसार साधारण जगेडा कोषमा २०% ले हुने रु. ४ करोड ४६ लाख ५१ हजार, कर्मचारी कल्याणकारी कोषमा ५% ले हुने रु. १ करोड ११ लाख ६३ हजार, संस्था पुनर्स्थापना कोषमा ३% ले हुने रु. ६६ लाख ९८ हजार तथा नेपाल राष्ट्र बैंकको परिपत्रअनुसार ग्राहक संरक्षण कोषमा रु.८५ लाख ८७ हजार र संस्थागत सुदृढीकरण कोषमा खुद नाफाको १०% ले हुने रकम मध्य ग्राहक संर क्षण कोषमा छुट्याइएको रकम कट्टा गरी रु. १ करोड ३७ लाख ३९ हजार व्यवस्था गरी सारिएको छ। यसै गरी रु. २ लाख १९ हजार स्थगनकर जगेडा कोषमासारेपछि बाँकी रहेको रु. १३ करोड ८२ लाखर वितरणयोग्य मुनाफामध्ये चुक्ता पुँजी रु. ४०,२४,४९,८७५ २५% ले हुने रु. १०,०६,१२,४६८/७५ को बोनस सेयर र बोनस सेयरको कर समायोजनको लागि १.३१६% को नगद लाभांश रु. ५२,९५,३९३/०९ गरी जम्मा रु १०,५९,०७,८६१/८४ बराबरको मुनाफा वितरण गर्ने गरी सञ्चालक समितिले प्रस्ताव गरेको छ र यसको लागि नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट स्वीकृतिसमेत प्राप्त गरिसकेको यहाँ जानकारी गराउँदछु। गत आ.व. मा रु. १४ करोड ६२ लाख ९४ हजार सञ्चित मुनाफा रहेकोमा प्रतिवेदन वर्षको अन्तमा कुलसञ्चित मुनाफा १८.८०% ले बृद्धि भई रु. १७ करोड ३७ लाख ९४ हजार पुगेको छ। मुनाफा बाँडफाँडलाई तालिका नं. ९ मा अझ प्रष्ट गरिएको छ।

३. साझेदार संस्थाहरूको प्रगति

३.१ बैंकमा आवद्ध संस्थाहरू एवं सेवा विस्तार

ग्रामीण क्षेत्रका विपन्न, सीमान्तकृत तथा साना किसानहरूको स्वामित्व र व्यवस्थापनमा सञ्चालन हुने साना किसान सहकारी संस्था लि. र समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरूमार्फत लक्षित वर्गमा लघुवित्त सेवा पुऱ्याउन त्यस किसिमका संस्थाहरूको निर्माण र बैङ्कसँग आवद्ध गराउने कुरालाई महत्व दिइएको छ । आ. व. २०७१/७२ का अन्तसम्ममा ५१० वटा संस्थाहरू यस बैङ्कसँग आवद्ध रहेकोमा आ. व. २०७२/७३ को अन्तसम्ममा १८% ले वृद्धि भई ६०२ पुगे को छ भने २०७३ कार्तिक सम्म संस्था संख्या ६१३ पुगेका छन्। ती संस्थाहरूमा २०७३ कार्तिक मसान्तसम्ममा ५,८५,२५८ विपन्न तथा साना किसान परिवार आवद्ध रहेका छन् भने देशको विभिन्न ग्रामीण भेगहरुमा साना किसान संस्थाहरु निर्माण गरि दिन धैरै माग आइरहेको छ। यस बैङ्कसँग आवद्ध संस्थाहरूका केही सूचक र तथ्याङ्कहरू तालिका - १० मा प्रस्तुत छ।

तालिका - १० : बैंकमा आवद्ध संस्थाका केही तथ्याङ्क

क्र.सं.	विवरण	२०६६ /६७	२०६७ /६८	२०६८ /६९	२०६९ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ कार्तिक
१	आबद्ध संस्था सङ्ख्या	२३४	२५१	२९१	३९१	४२८	५१०	६०२	६१३
२	महिला संस्था सङ्ख्या	२६	४२	७३	१०९	१२६	१९३	२२५	२३०
३	समूह सङ्ख्या	२४,४१२	२८,४२३	३२,३५९	४०,९९१	४५,६३८	६०,३३४	७७३७८	७८९२५
४	सदस्य सङ्ख्या	१५९७६७	१८९८७७	२३०२२५	३२३३८४	३७६९५७	४६०५९०	५४१६५२	५८५२५८
५	महिला सदस्य %	५९%	६३%	६६%	६७%	७०%	७२%	७६%	७६%

तालिका - ११ : बैंकमा आबद्ध संस्थाका केही वित्तीय सूचकहरू

क्र.सं.	विवरण	२०६६ /६७	२०६७ /६८	२०६८ /६९	२०६९ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ कार्तिक
१	सेयर पुंजी (रु. लाखमा)	२६०९	४५३०	६२४६	१०४८८	१४६१८	२०३२४	२६७९६	२९९२६
२	कुल आन्तरिक पुँजी निर्माण (रु. लाखमा)	१९०२१	२९९२९	३९४९९	६५२७३	९१२०५	१३२४६६	१६२९५७	१९१६७९
३	लगानीमा रहिरहेको कर्जा (रु. लाखमा)	३३५५१	४९८१६	६५६८७	१०४४२२	१४६९०५	२०७३४८	२७७२७३	२९२१०८
४	लगानीमा रहिरहेको बृद्धि %	४४%	४८%	३२%	५९%	४१%	४१%	३४%	५.३५%
५	कर्जा असुली दर %	९१.५९%	९५.२२%	९५.४४%	९७.४६%	९७.६८%	९७.३७%	९७.९०%	९५%

३.२ आवद्ध संस्थाहरुका केही वित्तीय सूचकहरु

बैङ्कले लघुवित्त सेवा प्रदान गरेका संस्थाहरूको आ.व. २०७२/७३ कार्तिक मसान्तसम्मको लगानीमा रहीरहेको कर्जा रु. २९ अर्ब २१ करोड ७ लाख पुगेको छ, जसमध्ये आबद्ध संस्थाहरूले रु. १९ अर्ब १६ करोड ७९ लाख (६५.६२%) आन्तरिक पुँजी निर्माण गरी परिचालन गरेका छन्। यस तथ्यबाट संस्थाहरूको आत्मनिर्भरता र वित्तीय सक्षमतामा बृद्धि भएको पुष्टि हुन्छ। २०७३ साल असार मसान्तसम्ममा संस्थाहरूको कर्जा असुली दर ९७.९०% कायम रहनुले संस्थाको वित्तीय स्वास्थ्य एवं बैङ्को जोखिमको अवस्था बुझ्न सहज बनाउँछ। २०७२ बैशाख १२ गतेको विनाशकारी भूकम्प तथा त्यस पश्चातका सृङ्खलाबद्ध साना तथा ठूला भूकम्प तथा तराईको प्रतिकुल अवस्थाको बाबजुद असूली दरको अवस्था राम्रो छ। आवद्ध संस्थाहरुका केही वित्तीय सूचकहरुलाई तालिका नं ११ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.३ आवद्ध संस्थाहरुका केही वित्तीय सूचकहरु

भौगोलिक हिसाबमा बैङ्कले ८ वटा हिमाली जिल्लाका ४३ वटा सहकारी संस्थामार्फत ७४ गा.वि.स. एवं १ नगरक्षेत्रका ६८ हजार ६ सय ५८ परिवारलाई सेवा पुऱ्याउन सकेको छ। तराईका २१ जिल्लामा सबैभन्दा बढी ३१७ वटा संस्थाहरुले जम्मा २७३ गा.वि.स. तथा हाल ६६ वटा नगरपालिकामा ३ लाख २४ हजार ७ परिवारलाई आबद्ध गराई सेवा प्रदान गर्दैआइरहेका छन्। त्यस्तै ३७ वटा पहाडी जिल्लामा रहेका २५३ संस्थामार्फत

तालिका - १२ : बैंकमा आबद्ध संस्थाहरूको अवस्थिति तथा अवस्था (२०७३ कार्तिक मसान्त)

विकास क्षेत्र	जिल्ला संख्या	संस्था संख्या	गाविस संख्या	नगरपालिका संख्या	कुल परिवार संख्या	सेयर पुँजी रू. हजारमा	आन्तरिक पुँजी रू. हजारमा	लगानीमा रहेको रकम रू. हजारमा	महिला सदस्य संख्या
पूर्वाञ्चल	१४	१४३	१६७	२३	१०६४९५	६६२९४४	३२१२६३१	४८५६५१२	७८८४५
हिमाल	२	३	७	०	१२७३	७१८२	८६३८२	५३१९९	७८२
पहाड	७	३८	६०	३	२१९२६	११५६४१	५१००१३	७५४५३१	१५२८३
तराई	५	१०२	१००	२०	८३२९६	५४०१२१	२६१६२३६	४०४८७८२	६२७८०
मध्यमाञ्चल	१९	२०४	२३७	२५	२२९१०१	१०२५२२०	७७५५५३०	११९१३३७६	१६६६४५
हिमाल	३	२८	५५	१	६२६९५	२२५९७७	१७९९८९०	१९९१८८०	३३३२७
पहाड	९	८९	८०	५	७१०९६	३२८२९१	२१७३०२४	३२६८०८९	५६४०६
तराई	७	८७	१०२	१९	९५३१०	४७०९५२	३७८२६१६	६६५३४०७	७६९१२
पश्चिमाञ्चल	१४	१२७	१३९	२१	१३४२७३	७२५०३५	५४९६५७२	७९५७८८४	१०००३१
पहाड	११	७९	११२	१०	६८००२	३५४८५५	१८४९३२८	२८४०६४०	४९७८६
तराई	३	४८	२७	११	६६२७१	३७०१८०	३६४७२४४	५११७२४४	५०२४५
मध्य पश्चिमाञ्चल	११	१०४	७३	१५	७६०३९	४२७१७०	१९२४६३५	३१२९७३३	६४५५३
हिमाल	१	४	४	०	१८४९	३२६३	१२३००	१२९१९	१३४७
पहाड	७	४१	३०	६	२५९५१	१२०९३०	५६९५८३	६७३६०५	२१४१७
तराई	३	५९	३९	९	४८२३९	३०२९७७	१३४२७५२	२४४३२०९	४१७८९
सुदुर पश्चिमाञ्चल	८	३५	१७	८	३९३५०	१४९५५७	७७८५५६	१३५३२७५	३०८२७
हिमाल	२	८	८	०	२८४१	३८६२	१४७६१	१३४१०	२८०८
पहाड	३	६	४	१	५६१८	९२१०	५२२५२	७०६६९	२८०८
तराई	३	२१	५	७	३०८९१	१३६४८५	७११५४३	१२६९१९६	२५२११
कुल जम्मा	६६	६१३	६३३	९२	५८५२५८	२९८९९२६	१९१६७९२४	२९२१०७८०	४४०९०१
हिमाल	८	४३	७४	१	६८६५८	२४०२८४	१९१३३३३	२०७१४०८	३८२६४
पहाड	३७	२५३	२८६	२५	१९२५९३	९२८९२७	५१५४२००	७६०७५३४	१४५७००
तराई	२१	३१७	२७३	६६	३२४००७	१८२०७१५	१२१००३९१	१९५३१८३८	२५६९३७

२८६ गा.वि.स. तथा २५ नवघोषित नगरपालिका का १ लाख ९२ हजार ५ सय ९३ परिवारमा सेवा पुऱ्याइएको छ । साना किसान विकास बैङ्कको यो कार्यक्रममा आबद्ध साना किसान परिवारले हिमालका ७४ गाविसमा तथा १ नगरपालिकामा रु. २ अर्ब ७ करोड १४ लाख, पहाडका २५३ गाविस तथा २५ नगरपालिकामा रु.७ अर्ब ६० करोड ७५ लाख र तराईका २७३ गाविस तथा ६६ नगरपालिकामा रु. १९ अर्ब ५३ करोड १८ लाख गरी कुल ६३३ गाविस तथा ९२ नवघाषित नगरपालिकामा गरी रु. २९ अर्ब २१ करोड ७ लाख बराबरको वित्तीय स्रोत परिचालन गरेका हुन् । यो मध्ये ६५.६२% वित्तीय स्रोत आन्तरिक रुपमा पुँजी निर्माण गरी परिचालन गर्न संस्थाहरु सक्षम भएका छन् । यी संस्थाहरुले २ अर्ब ९८ करोड ९९ लाख त सेयर पुँजीमात्र संकलन गरेका छन् । यो कुल परिचालित रकमको १० प्रतिशतभन्दा बढी हो ।

विकासक्षेत्रका आधारमा सबैभन्दा बढी मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्रका १९ जिल्लामा २०४ वटा संस्थाहरूमार्फत २३७ गाविस तथा २५ नगरपालिकाका २ लाख २९ हजार १ सय १ परिवार मा सेवा पुगेको छ भने सबैभन्दा कम सुदूरपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रको ८ जिल्लामा ३५ वटा संस्थाहरूमार्फत १७ गाविस तथा ८ नगरपालिकाका ३९ हजार ३ सय ५० परिवारमा सेवा पुगेको छ। बैङ्कले सेवा विस्तार गरेका सहकारी संस्थाहरूको अवस्थिति र अवस्था तालिका नं. १२ मा देखाइएको छ ।

३.४ महिला सहभागिता

यस बैङ्कमा आबद्ध साना किसान सहकारी संस्था र समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त कार्य गर्ने संस्थाहरूमा आबद्धमध्ये ७६% सदस्यहरू महिला रहेका छन् । महिलामात्र सहभागी भई सञ्चालन गरेका सहकारी संस्थाहरुको संख्या हिमाली जिल्लामा ९, पहाडी जिल्लामा ८६ र तराईका जिल्लामा १३० गरी कुल २२५ पुगेको छ भने यी संस्थाले कुल १५४ गा. वि.स. तथा २७ नगरपालिकामा सेवा विस्तार गरेका छन् । यी संस्थामा एक लाख ७७ हजार २ सय ४२ परिवार आवद्ध रहेका छन् । यी महिला संस्थाहरूको मात्र लगानीमा रहेको ऋण रु. ७ अर्ब २ ९ करोड ९ लाख पुगेको छ । यी संस्थाहरुमा भा.ना. कर्जा एक प्रतिसत भन्दा कम रहेको छ । महिला साना किसान सहकारी संस्थाहरूको अवस्थिति एवं अवस्था तालिका नं. १३ मा दिईएको छ ।

यी संस्थाहरुले कुल लररको ५७.३१ % रकम आन्तरिक पुँजी निर्माणबाट पुरा गरेकाछन् भने रु. ४६ करोड ५१ लाख ५ हजार सेयर पुँजी संकलन भएको छ । यी संस्थाहरूको असुली दर उच्च हुनु, सञ्चालन खर्च कम हुनु, सक्रिय सहभागिता रहनु, महिलाहरूको सशक्तीकरण हुनु जस्ता कुराहरूले गर्दा बैङ्कले आगामी दिनहरुमा पनि महिला सहभागितालाई महत्व दिई कार्यक्रम विस्तार गर्ने रणनीति लिएको छ ।

तालिका - १३ : महिला साना किसान सहकारी संस्थाहरुको अवस्थिति

विकास क्षेत्र	संस्था संख्या	गा वि स संख्या	नगरपालिका संख्या	कुल परिवार संख्या	सेयर पुँजी रू. हजारमा	आन्तरिक पुँजी रू. हजारमा	लगानीमा रहेको रकम रू. हजारमा	भा.ना.रकम रू. हजारमा
पूर्वाञ्चल	४२	३४	४	३०५१९	१२३३५४	४७८३०१	९८६८७७	८६३७
हिमाल	१	१	०	४४४	१३५६	४२५६	४२५६	०
पहाड	१०	१०	०	७०१४	२९९०३	१२१२०३	२८९२४५	९०३
तराई	३१	२३	४	२३०६१	९२०९५	३५२८४२	६९३३७६	७७३४
मध्यमाञ्चल	७३	५०	६	६६८१७	२३८२८३	२००३३१३	२९७१६४३	२३४८५
हिमाल	२	२	०	१७७२	४८९४	४२०२९	५५३०६	२१२
पहाड	३९	३२	१	२९०३२	९४२९८	५६१९६६	९७३७१६	१५३४३
तराई	३२	१६	५	३६०१३	१३९०९१	१३९९३१८	१९४२६२१	७९३०
पश्चिमाञ्ल	३४	२३	३	२६९७९	१०३७३२	८४२१३१	१२४५१८५	३४७७
पहाड	१६	१२	१	१००७६	२६२२२	१३६४७८	२५५०१५	१९२
तराई	१८	११	२	१६९०३	७७५१०	७०५६५३	९९०१७०	३२८५
मध्य पश्चिमाञ्ल	५७	३७	९	३६६११	१५४३४४	६२२६४१	१६६४२४४	४९७४
पहाड	२१	१४	३	१२४८२	५३७३७	२३८५२२	३३७७३८	०
तराई	३६	२३	६	२४१२९	१००६०७	३८४११९	१३२६५०६	४९७४
सुदुर पश्चिमाञ्ल	१४	१७		१४८०३	५१४४८	२०११६९	४०६७४८	७६३५
पहाड	६	६	०	२८४१	३८६२	१२०७३	१०८०४	०
तराई	१३	४	५	१३४७५	५५८०२	२१७४८८	४१२१९०	४६२०
कुल जम्मा	२२५	१५४	२७	१७७२४२	६७९३७७	४१७५९४७	७२९०९४३	४५१९३
हिमाल	९	९	०	५०५७	१०११२	५८३५८	७०३६६	२१२
पहाड	८६	६८	५	५८६०४	२०४१६०	१०५८१६९	१८५५७१४	१६४३८
तराई	१३०	७७	२२	११३५८१	४६५१०५	३५५९४२०	५३६४८६३	२८५४३

४. राष्ट्रिय/ अन्तर्राष्ट्रिय परिदृष्य

४.१ लघुवित्तको विश्व प्रसंग र साना किसान विकास अभियान

लघुवित्तका प्रचलित मोडेलहरु भन्दा साना किसान कार्यक्रमले अबलम्बन गरेको मोडेल भिन्न छ । यो सेवा प्रदायक मोडेल नभएर स्वामित्व निर्माण एवं सहभागितात्मक मोडेल हो । यसका लागि ग्रामीण साना किसान सहकारी संरचनाको प्रणाली विकास भएको छ ।

विगत केही वर्ष देखि लघुवित्तको सन्दर्भलाई लिएर विश्वस्तरमा केही गम्भिर बहसहरु सुरु भएका छन् । लघुवित्त क्षेत्रमा सन् २०१० मा देखिएको विचलन र त्यस यता भएका सुधारका कदमहरुलाई यस बैंकले गम्भिरताका साथ लिएको छ । स्थानीय स्तरमा संस्था एवं स्वामित्व सिर्जना, स्थानीय पुँजी निर्माण र ग्राहक संरक्षण शिद्धान्त अनुपालनलाई महत्व दिईएको छ ।

अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन र गोष्ठी एवं अनुसन्धानहरुमा क्रमश: साना किसान मोडेलको पहिचान र प्रसार विस्तार हुँदै गएको छ । विश्वव्यापीकरणको लागि यसको प्राज्ञिक पक्षमा अझ धेरै मेहनत गर्न बाँकी नै छ ।

४.२ राष्ट्रिय आर्थिक परिदृष्य

आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर लक्षित ६ प्रतिशतभन्दा अत्यन्त न्यून ०.६ प्रतिशत (उत्पादकको मूल्यमा) रहने अनुमान थियो । मौसमी प्रतिकूलताको कारण कृषि क्षेत्रको उत्पादन वृद्धिदर १.३ प्रतिशत, भूकम्पको प्रभाव र सीमा नाका सृजित आपूर्ति व्यवधानका कारण गैर-कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ०.६ प्रतिशत रहने अनुमान थियो । आर्थिक वर्ष २०७१/७२ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर २.७ प्रतिशत रहेको थियो । नेपालको राष्ट्रिय उत्पादन, उपभोग, बचत र लगानीको विश्लेषण गर्दा मिश्रित प्रवृत्ति देखिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उपभोगको अनुपात ९४.७ प्रतिशत र यसको परिणामस्वरुप कुल गार्हस्थ्य बचतको अनुपात ५.३ प्रतिशत रहने देखिन्छ । कुल राष्ट्रिय बचत अनुपात भने ४२.९ प्रतिशत रहने अनुमान थियो । विप्रेषण आप्रवाहमा भएको विस्तारका कारण कुल राष्ट्रिय बचत उल्लेख्य रहन गएको हो । कुल स्थिर पुँजी निर्माण अनुपात भने २५ प्रतिशत रहने देखिन्छ । आन्तरिक वित्तीय साधनको उच्च उपलब्धताको तुलनामा न्यून लगानी स्थिति नेपालको केही वर्षयताको प्रवृत्ति हो । फलस्वरुप, नेपालको चालु खाता उल्लेख्य बचतमा रहँदै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा वार्षिक औसत मुद्रास्फीति दर ८.५ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण थियो । सीमा नाका सृजित आपूर्ति व्यवधानका कारण चालु आर्थिक वर्षको एघार महिनाको औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर ९.९ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति दर ७.२ प्रतिशत रहेको थियो । वार्षिक विन्दुगत आधारमा २०७३ जेठ महिनामा उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर ११.१ प्रतिशत रहेको छ । यस अवधिमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूहको मूल्य वृद्धिदर ११.९ प्रतिशत र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको मूल्य वृद्धिदर ११.९ प्रतिशत र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको मूल्य वृद्धिदर १०.५ प्रतिशत रहेको छ ।

आ.व. २०७३/७४ को मध्य तिर नेप्से परिसूचक १४०० को हाराहारीमा झर्नु, तरलता संकट बढ्दै जानु, सरकारी बजेट १२% को हाराहारीमात्र खर्च हुनु जस्ता कारणले गर्दा केही आर्थिक सिथिलता बढ्ने देखिएको छ । मूल्य स्फिति ४% को हाराहारीमा रहनुले उपभोक्ताहरुलाई केही राहत महशुस भएता पनि उत्पादक क्षेत्रमा लगानी बढ्न नसक्नु, बढ्दै गएको व्यापार घाटा, रेमिट्यान्समा आएको सामान्य गिरावट, भारतीय मुद्रा संकटको प्रभाव, राजनीतिक संक्रमणकाल आदिलाई चुनौतिको रुपमा लिन सकिन्छ ।

४.३ लघुवित्तको अवस्था

क) वित्तीय पहुँच विस्तारमा लघुवित्त क्षेत्र अग्रणी: २०७३ असोज सम्ममा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ईजाजत प्राप्त ‘क’ वर्गका २८, ‘ख’ वर्गका ६४, ‘ग’ वर्गका ३७ र ‘घ’ वर्गका ४५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु सञ्चालनमा रहेका छन् । ‘क’, ‘ख’ र ‘ग’ वर्गका १२९ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको २९०३ शाखाहरुमा कुल १ करोड ७५ लाख बचत खाता खोलिएका छन् भने त्यसको ०.६ प्रतिसत (१ लाख १० हजार) ऋण खाताहरु रहेको देखिन्छ । नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ईजाजत प्राप्त ‘घ’ वर्गका ४५ संस्था मध्ये ४ वटा थोक कर्जा प्रदायक छन् । ४१ वटा संस्थामा २० लाख १० हजार सदस्य रहेका छन् । जस मध्ये १३ लाख ६० हजारले कर्जा प्राप्त गरेका छन् । त्यसै गरी साना किसान सहकारी संस्थाको समेत यसमा थप गर्दा २५ लाख ९५ हजार विपन्नहरु लघुवित्त संस्थामा आवद्ध छन् र जस मध्ये ६२% (१६ लाख) ले कर्जा सेवा प्राप्त गरेकाछन् । त्यसैले लघुवित्त संस्थाहरुले अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाको भन्दा झण्डै १५ गुणा बढीलाई वित्तीय पहुँच पुऱ्याएकाछन् ।

ख) लघुवित्त क्षेत्रका लागि पुँजी निर्माण चुनौति: ‘क’, ‘ख’ र ‘ग’ वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सर्वसाधारणको निक्षेप लिन पाउँछन् । तर, लघुवित्त संस्थाहरुले सर्वसाधारणबाट निक्षेप लिंदैनन् (एकाध बाहेक) । १२९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाले रु. २१ खर्ब ८६ अर्ब निक्षेप संकलन गरेकाछन् र १ लाख १० हजार ऋणीलाई रु. १७ खर्ब ३८ अर्ब कर्जा प्रवाह गरेकाछन् ।

सर्वसाधारणको निक्षेप नलिने भएकोले लघुवित्त संस्थाहरुको मुख्य वित्तीय स्रोत भनेको नै बैंक वित्तीय संस्थाहरुले उपलब्ध गराउने विपन्न क्षेत्र कर्जा हो । लघुवित्त संस्थाले अफ्ना ग्राहकलाई रु. ८४ अर्ब ४९ करोड कर्जा उपलब्ध गराएकाछन् । साना किसान सहकारीको स्रोत पनि गणना गर्दा लघुवित्त संस्थाहरुको कुल कर्जा लगानी रकम रु. १ खर्ब ४ अर्ब पुग्छ । मौद्रिक नीतिको पुरानो व्यवस्था अनुसार बैंक वित्तीय संस्थाले लघुवित्त संस्थालाई उपलब्ध

गराउने विपन्न वर्ग कर्जा रु. ८६ करोड ६४ लाख हुने थियो र यसबाट लघुवित्त क्षेत्रको कर्जा मागको ठुलो हिस्सा धान्ने थियो । तर, मौद्रिक नीतिको नयाँ व्यवस्था अनुसार विपन्न क्षेत्र कर्जा स्रोतबाट लघुवित्त संस्थाहरुलाई रु. ५३ अर्ब ५ करोड स्रोतमात्र उपलब्ध हुने देखिन्छ । लघुवित्त संस्थाहरुले आफ्नो व्यवसायलाई यथाआकारमा नै राख्ने हो भने पनि बाँकी रु. ४२ अर्ब ६८ करोड बराबरीको वित्तीय स्रोतकोलागि थप आन्तरिक पुँजी निर्माण गर्नु पर्ने चुनौति लघुवित्त संस्थाहरुमा थपिएको छ ।

ग) **मौद्रिक नीति र लघुवित्तः** नेपाल राष्ट्र बैंकले मौद्रिक नीति २०७३/७४ मार्फत लघुवित्तसँग सम्बन्धित गरेका व्यवस्थाहरुले लघुवित्त क्षेत्रमा मिश्रित प्रभाव पार्न सक्ने देखिएको छ ।

- वाणिज्य बैंकहरुले विपन्न वर्गमा लगानी गर्नुपर्ने ५ प्रतिशतको कर्जा अनुपातलाई यथावत् राखी यस अन्तर्गत न्यूनतम् २ प्रतिशत कर्जा प्रत्यक्ष रुपमा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसबाट लघुवित्त क्षेत्रहरुमा वित्तीय स्रोतको अभाव हुने अवस्था देखिएको छ ।
- वाणिज्य बैंकहरुले आफ्नो कुल कर्जाको २० प्रतिशत तोकिएका उत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिँदै यसमध्ये कृषि तथा ऊर्जा क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने कर्जाको न्यूनतम सीमा २०७४ असार मसान्तसम्ममा १५ प्रतिशत पुऱ्याउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसबाट कृषि क्षेत्रमा कार्यरत लघुवित्त संस्थाहरुले बाणिज्य बैंकहरुसँग प्रतिस्पर्धा गर्नु पर्ने अवस्था आउने देखिन्छ ।
- व्यावसायिक कृषि परियोजनाको धितोमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट प्रवाह गरिने रु. १० लाखसम्मको परियोजना कर्जालाई विपन्न वर्ग कर्जामा गणना गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसबाट बिपन्न वर्ग कर्जाको रुपमा लघुवित्त संस्थामा आउने स्रोत संकुचित हुन पुगेको छ ।
- लघुवित्त संस्थाहरुले कर्जा लगानी गर्दा ग्राहकसँग लिने ब्याजदर सम्बन्धित संस्थाको कोषको लागत (Cost of fund) मा बढीमा ७ प्रतिशत स्प्रेड कायम गरी ब्याजदर निर्धारण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । लघुवित्त संस्थाहरुले सञ्चालन लागत घटाउन दुर्गम क्षेत्रमा सेवा विस्तार घटाई सुगम क्षेत्र केन्द्रित हुन सक्ने सम्भावना देखिएको छ ।
- लघुवित्त ऋणसीमा प्रतिऋणी बिना धितो रु. सामूहिक जमानीमा रु. ५ लाख सम्म र धितो लिएर रु.१० लाख सम्म बनाईएको छ । यसबाट लघुवित्त संस्थाहरुले व्यवसाय बढाउन अझ व्यापक अवसर प्राप्त हुनेछ ।

घ) **साना किसान लघुवित्तः** साना किसान विकास बैंकले स्थानीय स्वामित्व, नियन्त्रण र व्यवस्थापनका लघुवित्त संस्था निर्माणमा उनीहरुको क्षमता विकास गर्ने भएको ले लघुवित्त क्षेत्रका वर्तमान चुनौतिहरुलाई क्रमशः सामना गर्दै जाने सामर्थ्य राख्दछ । श्रोत व्यवस्थापनमा यसले लघुवित्त कर्जाको लागि आवश्यक पर्ने अधिकाधिक रकम स्थानीय पुँजी निर्माणबाट पुरा गर्न साझेदार संस्थाहरुको क्षमता बृद्धि गर्दै आएको छ । यी संस्थाहरुले हाल कर्जा मागको ६६% अंश आन्तरिक पुँजी परिचालनबाट पुरा गरेका छन् । संस्थाको लररमा ३९% भाग मात्र यस बैंकको कर्जाले पुर्ति गरिएकोबाट लघुवित्त कर्जाको सम्पूर्ण भार यस बैंकले थेग्नु पर्ने अवस्था कम भएको छ ।

त्यसै गरी बैंकले वित्तीय स्रोतको मिश्रणलाई समेत उचित रुपमा विविधीकरण गर्दै आएको छ । वित्तीय स्रोतको विविधीकरणबाट स्रोत जोखिम न्यूनिकरण गर्दै जाने बैंकको रणनीति रहेकोछ । यसका लागि राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगी निकायहरुको पहिचान र पहुँचमा बैंक क्रियाशिल रहेको छ । साना किसान विकास बैंकको स्रोत परिचालन एवं व्यवस्थापनको अवस्था तालिका १४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १४ः स्रोत व्यवस्थापन एवं परिचालन

रकम रु.लाखमा

क्र.सं.	विवरण	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३ कार्तिक	
१	साझेदार संस्थाहरुको कुल लरर	६५६८७	१०४४२२	१४६९०५	२०७३४८	२७७२७३	२९५७३८	१००%
२	साझेदार संस्थाको आन्तरिक पुँजी निर्माण	३९४९९	६५२७३	९१२०५	१३२४६६	१६२९५७	१९३१८४	६६%
३	संस्थाले बैंकबाट प्राप्त गरेको कर्जा	२६७६२	३६३२७	५३६६२	८०९६८	११०३४१	११४६८५	३९%
४	बैंकले वित्तीय स्रोतमा गरेको विविधीकरण							१००%
	क. नेपाल सरकार	१५७५०	१३९५०	१७१५०	२५५००	४२०००	४२०००	३७%
	ख. ने.रा.बैंक	१०५	९४	८३	७२	६१	६१	०%
	ग. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	१६२२१	२३८५०	३५००३	४६२२७	५४६४२	५४९७७	४८%
	घ. ग्राहक शुरक्षण कोष	१८५७	२४९१	३९३३	५४५५	७५६८	७४२५	६%
	ङ आन्तरिक पुँजी परिचालन	–	–	–	३७१४	६०७०	१०२२२	९%

५. साना किसान विकास बैंकको चालु वर्षको उपलब्धी र भावी योजना

५.१ कर्जा सेवाहरू

(क) थोक लघुकर्जा कार्यक्रम

साना किसान सहकारी संस्था र यस्तै प्रकृतिका अन्य लघुवित्त संस्थाहरूलाई लघुवित्तका लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत जुटाउन थोक कर्जा उपलब्ध गराउनु यस बैङ्कको मुख्य क्रियाकलाप हो । आफ्ना सदस्यहरूमा लघुवित्त सेवा प्रदान गर्न साना किसान सहकारी संस्था तथा अन्य समान प्रकृतिका लघुवित्त संस्थाहरूले बैङ्कसँग सहकार्य गर्ने गरी आबद्धताका लागि आवेदन गर्दछन् । निर्दिष्ट योग्यता पुगेका संस्थाहरूले आवश्यक सर्त पूरा गरेपश्चात् बैङ्कले थोक कर्जा प्रवाह गर्दछ । यी संस्थाहरूमा बैङ्कले कर्जा प्रवाहका अतिरिक्त संस्थागत क्षमता विकास गर्ने, संस्थागत परीक्षण गर्ने, संस्थाको आवश्यकता पहिचान गर्ने तथा अनुगमन र निरीक्षण गर्ने कार्यसमेत गर्दै आएको छ ।

बैङ्कले हालसम्म मुख्य रूपमा लघुकर्जा र आ. व. २०६७/६८ देखि मासुजन्य पशुपालन कर्जा (२०७१/७२ देखि यसको दायरालाई फराकिलो बनाई मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जाका रुपमा) उपलब्ध गराउँदै आएको छ । आ. व. २०७१/७२ देखि नवीकरणीय ऊर्जा कर्जा कार्यक्रम आरम्भ गरेकोमा उत्साहजनक उपब्धि तथा सहभागिता देखिएको छ भने आ. व. २०७२/७३ देखि भुकम्प प्रभावित जिल्लाहरुको लागी मात्र सञ्चालनमा ल्याइएको जिविकोपार्जन कर्जा पनि अत्यन्त उत्साहजनक रुपमा लगानी भैरहेको छ । विगतमा सञ्चालन गरेको स्वरोजगार कर्जा कार्यक्रम समापनको भइसकेको छ । कर्जाको ब्याज मासिक रूपमा बुझाउनुपर्ने र सावाँ भने किस्ताबन्दी रूपमा त्रैमासिक रूपमा बुझाउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ भने नविकरणीय उर्जा तथा पशुपालन कर्जाको हकमा पहिलो छ महिना ग्रेस अवधिको रुपमा राखिएको छ । कर्जाहरूको भुक्तानी अवधि बढीमा ३ वर्षसम्म रहेको छ । यसरी उद्देश्यगत रूपमा भएको कर्जा लगानीको अवस्था तालिका १५ मा दिइएको छ ।

तालिका - १५ : विभिन्न प्रकारका कर्जाको अवस्था

रकम रु.हजारमा

क्रसं	कर्जाको प्रकार	२०७१/७२ को लरर	२०७२/७३ को लरर	२०७३ असोज	भार (%)
१	लघुकर्जा	५८४८६६१	७९२८२५९	८२१७५१८	७३%
२	पशुपालन कर्जा/विशेष कर्जा(मासु तथा दुग्धजन्य)	२०७१५७९	२५६६८७३	२४९८१११	२२%
३	नवीकरणीय ऊर्जा कर्जा	१५८६०१	२२४७६४	२१६९०२	२%
४	कार्यशील पुंजी	१७९१०	१९९२०	१९१२०	०%
५	जिविकोपार्जन कर्जा	०	२९४४००	३२२३००	३%
	जम्मा	८०९६७५१	११०३४२१६	११२७३९५१	१००%

२०७३ असार मसान्तसम्ममा बैङ्कको लगानीको ७३% अंश लघुकर्जाका लागि थोक कर्जामा र २२% अंश मासुजन्य तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जामा रहेको छ । नवीकरणीय ऊर्जा कर्जा कार्यक्रमले २% अंश ओगटेको छ भने जिविकोपार्जन कर्जा (भुकम्प प्रभावित जिल्लाहरुको लागि) ले कुल लररको ३% अंश ओगटेको छ ।

तालिका - १६ : मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जाको प्रगति विवरण

क्रसं	विवरण	२०७० असार	२०७१ असार	२०७२ असार	२०७३ असार	सुरुदेखि २०७३ असार सम्मको जम्मा
१	पशुपालन कर्जा लगानी गर्ने संस्था सङ्ख्या	२०७	२५७	३१३	३५५	३५५
२	पशुपालन गर्न कर्जा लिने किसान सङ्ख्या	२५४११	१२९६२	१५३०७	१५१३६	६८८१६
३	कर्जा लगानी (रु. १० लाखमा)	१६२२	१०९४	१५२०	१६४५	५८८१
४	कर्जाबाट पालन गरिएका पशु सङ्ख्या :	१२२४०६	७६३३९	९७०५१	८२३०२	३७८०९८
	४.१ बाख्रा	९०४३३	५३४३९	६२५४४	५१२८९	२५७७०५
	४.२ बङ्गुर	१४५३५	९६१३	१५२११	१०४८८	४९८४७
	४.३ पाडापाडी	६३१७	४३७२	६०७४	३६९१	२०४५७
	४.४ भैंसी	११९२१	८९१५	११६९७	१२९६९	४४७०२
	४.५ गाई			१५२५	३८६५	५३९०

(ख) पशुपालन कर्जा कार्यक्रम

पशुपालनलाई व्यवसायमा रुपान्तरण गरी विपन्न तथा साना किसानहरुको दिगो आयआर्जनको आधार तयार गर्न एवं मुलुकलाई पशुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउन आ.व. २०६७/६८ देखि नेपाल सरकारको सहयोगमा यो कर्जा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । किसानले कर्जालिएको ९ औं महिना देखि प्रत्येक त्रैमासिक रुपमा ३ बर्ष भित्रमा सावाँ र प्रत्येक महिना व्याज बुझाउने व्यवस्था गरिएको छ। निर्धारित समयमा कर्जाको सावाँ तथा व्याज बुझाएमा संस्थाहरुले बैंकलार्य ५ प्रतिसत र संस्थाले किसानलाई ९ प्रतिसत वार्षिक व्याजदर भन्दा बढी लिन नपाउने व्यवस्था रहेको छ।

आ. व. २०७१/७२ अघि मासुजन्य पशुपालन कर्जाका रूपमा सञ्चालित यस कार्यक्रमको दायरालाई फराकिलो बनाई प्रतिवेदन आर्थिक वर्षमा मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जाका रूपमा सञ्चालन गर्ने गरी नेपाल सरकारबाट रु. १ अर्ब कर्जाको बजेट व्यवस्था भएको थियो । आ. व. २०७२/७३ सम्ममा प्राप्त रु. ४ अर्ब ५० करोड रकम, ४८ हजार पशुपालक साना किसानलाई मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन गर्ने गरी कर्जा लगानी गर्ने लक्ष रहेकोमा ३५५ साना किसान सहकारी संस्थाका ६८ हजार ८ सय १६ जना पशुपालक साना किसानलाई ३ लाख ७८ हजार ९८ मासु तथा दुग्धजन्य पशुवस्तु पालन गर्ने गरी रु. ५ अर्ब ८८ करोड १५ लाख कर्जा लगानी गरी भौतिक प्रगति तर्फ १४२ प्रतिशत र वित्तीय प्रगति तर्फ १३१ प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ।

तालिका - १७ : पशुपालन कर्जाको उत्पादन तथा आम्दानीमा योगदान प्रक्षेपण : २०७३ असार

क्र.सं.	विवरण	भैसी	बाख्रा	बङ्गुर	पाडा	गाई	जम्मा
१	ऋण लगानी (रु. १० लाखमा)	३१३१	१८०४	४०३	२२२	३२१	५८८१
२	पालिएका पशुवस्तु सङ्ख्या	४४७०२	२५७७०५	४९८४७	२०४५४	५३९०	३७८०९८
३	मासुका लागि बेचिएका पशुवस्तु सङ्ख्या	२९०५५	५४११८०	९९६९४	१९४३१		६८९३६०
४	मासुका लागि बेचिएका पशुवस्तुको जिउँदो तौल (मे. टन)	१०१६९	१३५२९	७४७७	६८०१		३७९७६
५	कुल मासु उत्पादन	६१०१	६०८८	४४८६	४०८१		२०७५६
६	अनुमानित मासुको मूल्य (रु. १० लाखमा)	१२२०	३६५३	८९७	८१६		६५८६
७	गाई/भैंसीको दूध उत्पादन (मे.टन)	६०७०५				७३१९	६८०२४
८	दूधको अनुमानित मूल्य (रु. १० लाखमा)	३६४२				४३९	४०८१
९	मासु र दूध उत्पादनमा पुगेको योगदान (रु. १० लाखमा)	४८६२	३६५३	८९७	८१६	४३९	१०६६७

(ग) साना किसान नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम

यू. एन. सी. डी. एफ / क्लिन स्टार्टसँग सहकार्य गरी बैङ्कले साना किसान वातावरण तथा नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ। ग्रामीण दुर्गममा बिजुली-बत्ती र सुविधायुक्त ऊर्जा प्रणालीबाट विमुख रहेका साना किसान तथा विपन्न परिवारहरूमा सौर्य ऊर्जा, बायोग्यास, धूवाँरहित चुल्हो र सुलभ शौचालय आदिको उपयुक्त सेवा पुऱ्याउने यो कार्यक्रमबाट वि. सं. २०७१ बैशाख देखि ३ वर्षमा लगभग ४० हजारभन्दा बढी परिवार लाभान्वित हुने लक्ष्य राखिएको थियो। आ.व. २०७२/७३ को अन्तसम्ममा आइपुग्दा साना किसानहरुको उत्साहजनक सहभागिता देखिएको छ।

तालिका - १८ : नविकरणीय उर्जा कर्जा कार्यक्रमको प्रगति

क्र.सं.	नविकरणीय उर्जा प्रकार		आ.व. २०७१/७२ सम्म		आ.व. २०७२/७३ सम्म	
			जडान संख्या	ऋण लगानी (रू. हजारमा)	जडान संख्या	ऋण लगानी (रू. हजारमा)
१	बायो ग्याँस		८३	३३३३	४३२	१८३८६
२	सौर्य उर्जा	२० वाट सम्म	५२६५	५१५३५	८३६३	८०६९१
३		२० वाट माथि	३९९९	९२१६०	६७८५	१७३६१२
४	सुधारिएको चुलो		१८३	०	३६६	०
		जम्मा	९५३०	१४७०२८	१५९४६	२७२६८९

२०७३ असार सम्मको प्रगतिको आधारमा

(घ) जिविकोपार्जन कर्जा

वि.सं. २०७२ साल बैसाख १२ को विनासकारी भुकम्पले कार्यक्रम सञ्चालित २९ जिल्लाका २५१ वटा साना किसान सहकारी संस्थामा आवद्ध रहेका मध्ये ६६ हजार १४७ परिवारमा ठूलो असर परेको छ। भुकम्पमा ज्यान गुमाउनु परेका साना किसान परिवारका ७६७ जना मध्ये काठमाडौं र इलाका कार्यालय गजुरी अन्तरगतका ९ वटा जिल्लाबाट मात्र ७६५ जनाको मृत्यू हुनुले यस क्षेत्रमा परेको क्षतिको सहजै अनुमान गर्न सकिन्छ। समूहमा आवद्ध सदस्यहरु मध्ये पनि ११३ जनाको यसै क्षेत्रमा निधन भएको छ। कुल ४८ हजार ३३० साना किसान परिवारको घर पूर्ण रुपमा क्षति भएको छ। १३१४ थान गाई, १९११ थान भैंसी, ७९२९ थान बाखा, ३६१३ थान बंगुर, र ठूलो संख्यामा माछा एवं कुखुरा मरेका थिए। घर, पशुपंक्षी, बालीनाली एवं खाद्यान्न सहित साना किसान परिवारमा अर्बौंको क्षति पुगेको छ। उक्त क्षेत्रहरुमा साना किसान विकास बैंकबाट लगानी भएको रु. ३ अर्ब ९७ करोड कर्जा मध्ये रु. १ अर्ब ९७ करोड प्रभावित साना किसान परिवारहरुमा रहेको देखिन्छ। बैंकले उक्त क्षेत्रका संस्थाहरुलाई आवश्यकता अनुसार निश्चित समयका लागि कर्जा पुनरसंरचना एवं म्याद थप गर्ने सुविधा प्रदान गरेको थियो। भुकम्प प्रभावित ३ जिल्लाहरु धादिङ्ग, नुवाकोट र रसुवा जिल्लाका ४१ संस्थाहरुसँग सम्झौता भई ४० संस्थाहरुमा २०७३ कार्तिक मसान्तमा ३२ करोड ८२ लाख ऋण प्रदान भैसकेको छ।

५.२ नेपाल सरकारको सहयोगमा बैंकबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरू

(क) साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम

बैङ्कले ग्रामीण क्षेत्रमा प्रभावकारी दिगो लघुवित्त सेवा प्रवाहका लागि स्थानीय प्रणाली विकास गर्न नवप्रवर्तनीय अभ्यासका रूपमा साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ। साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रमअन्तर्गत साना किसान सहकारीको लघुवित्त सेवा नपुगेका क्षेत्रका विपन्न तथा साना किसानहरूलाई सङ्गठित गरी आ-आफ्नो गाविसमा आवश्यक लघुवित्त सेवा दिन सक्षम साना किसान सहकारी संस्थाको गठन गरी दिगो र निरन्तर सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइन्छ। अनुसरणबाट निर्मित साना किसान सहकारी संस्थाले आफ्ना सदस्यको आर्थिक/सामाजिक विकासका लागि योजना तर्जुमा तथा लघुवित्त सेवाको कार्यान्वयन गर्ने सामर्थ्यसहितको संस्थागत विकासको यो परिकल्पना नेपालको मात्र नभएर अन्य मुलुकलाई समेत अनुसरण योग्य हुने ठानिएको छ। यसबाट ग्रामीण क्षेत्रमा लघुवित्त सेवा प्रदान गर्नमा ठूलो सहयोग पुगेको छ।

अनुसरण कार्यक्रममा नेपाल सरकारको महत्वपूर्ण सहयोग रहँदै आएको छ। बैङ्कले विश्व बैङ्क अन्तर्गत सीजीएपीबाट प्राप्त पुरस्कार राशीलाई अनुसरण कोषका रूपमा स्थापना गरी साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ। त्यस्तै विगतमा अनुसरण कार्यमा जी. आई. जेड. र कृषि विकास बैङ्कको समेत सहयोग रहेको छ।आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ मा साना किसान सहकारीको सेवा नपुगेका थप ५२ वटा गा.बि.स.मा सो सेवा उपलब्ध गराउन सक्षम स्थानीयस्तरको साना किसान सहकारी संस्था प्रवर्द्धनको कार्य अघि बढाइएको छ। यो समेत २०७३असार मसान्तसम्ममा देशका विभिन्न ३७४ गा. वि. स. मा अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन भएको र सोमध्ये २९८ भन्दा बढी साना किसान सहकारी संस्थाहरू स्थापना भई स्वतन्त्र रूपमा सञ्चालनमा आइसकेका छन्। ३७४ गाविसमा साना किसान सहकारी संस्थाको स्थापना गर्ने कार्यमा रु. १८ करोड ६९ लाख ७२ हजार खर्च भएको छ भने यी संस्थाहरूले २ लाख ५० हजारभन्दा बढी परिवारमा रु. ५ अर्बभन्दा बढीको लघुवित्त सेवा प्रदान गर्दै आएका छन्। यस्तै चालु आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा पनि बैङ्कले नेपाल सरकारको अनुदान सहयोगमा साना किसान सहकारी संस्था लि. को सेवा नपुगेका ग्रामीण क्षेत्रका थप ५० गा. वि. स. मा साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम कार्यान्वयनका कार्यहरू लक्ष्यअनुसार अघि बढाएको छ।

अन्तर्राष्ट्रिय खाद्य तथा कृषि सङ्गठनको सहयोगमा रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, अर्घाखाँची र गुल्मीमा ७५ वटा गाविसमा भैरहेको साना किसान सहकारी अनुसरण कार्य सुचारु रहेको छ। धादिङ र मकवानपुरका साना किसान कृषि सहकारी जिल्ला संघहरूबाट एग्रिटेरा नेदरल्यान्डको सहयोग जुटाई थप ११ गाविसमा साना किसान सहकारी अनुसरण गर्ने कार्य भएको छ। २०७३ असारसम्ममा अनुसरण कार्यक्रमबाट स्थापना हुने संस्थाको सङ्ख्या ४६२ भन्दा बढी हुनेछ। यसबाट झन्डै ३ लाख साना किसान परिवार लाभान्वित हुनेछन्।

अनुसरण कार्यक्रमको हालसम्मको प्रगति तालिका नं. १९ मा दिइएको छ।

तालिका १९ : साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

क्र. सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष									
		२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	कुल जम्मा
१	गा.वि.स. सङ्ख्या	१२	१२	१२	१६	७७	६०	६३	१००	५२	३७४
२	लाभान्वित परिवार	८६४०	८४००	८१६०	१०५६०	४९२८०	३७२००	२६७७५	५००००	२०८००	१९०७६०
३	खर्च रकम (रु. हजारमा)	२४९९	५०००	४९७९	५०००	३००४९	२३३०६	२४१३९	५७०००	३५०००	१८६९७२

तालिका २० : तालिम / गोष्ठी (क्षमता विकास) कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष										
		२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	कुल जम्मा
१	तालिम सङ्ख्या	२६४	३०५	१८९	२७७	१८२	२४०	१६५	१७६	१५५	१८५	२१३८
२	सहभागी सङ्ख्या	८८८५	१०३५२	८२६५	८१६५	८३३८	८५४१	९२३५	९०१०	७६७५	१०५०६	८८९७२
३	संस्थाले व्यहोरेको (रु.हजारमा)	१	१	११९७	०	५७३	०	१७	११२	१५	५२	१९६८
४	अनुदान खर्च (रु. हजारमा)	३५००	३५००	२५००	३५००	८५००	५०००	५०००	७५००	९०००	१२५००	६०५००
५	कुल खर्च (रु.हजारमा)	३५०१	३५०१	३६९७	३५००	९०७३	५०००	५०१७	७६१२	९०१५	१२५५२	६२४६८

(ख) तालिम / गोष्ठी / अवलोकन (क्षमता विकास) कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०६३/६४ देखि २०७१/७२ सम्म २१३८ वटा तालिम गोष्ठि सम्पन्न भई ८८ हजार ९७२ जनालाई विभिन्न सीप तथा दक्षता अभिवृद्धि सम्बन्धि विभिन्न तालिम, कार्यक्रमको समीक्षा तथा रणनिति तर्जुमा सम्बन्धी कार्यमा सहभागी गराइएको छ। उक्त कार्यमा रु.६ करोड १९ लाख ७१ हजार खर्च भएको छ, जसमा नेपाल सरकारबाट रु.६ करोड ५ लाख अनुदान सहयोग प्राप्त भएकोमा सो मध्ये ६ करोड ३ लाख खर्च भएको छ। यसबाट साना किसानहरूलाई सहकारी व्यबस्थापन, नेतृत्व तथा क्षमता विकास तथा परियोजना सञ्चालन सीप हासिल गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुगेको छ । आ. व. २०७२/७३ मा मात्र नेपाल सरकारबाट उपलब्ध रु. १ करोड २५ लाख अनुदान सहयोगअन्तर्गत विभिन्न किसिमका १८५ तालिम/गोष्ठी सञ्चालन भई १० हजार ५ सय ६ जना लाभान्वित भएका छन् । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका २० मा दिइएको छ।

(ग) सामाजिक/सामुदायिक एवं पूर्वाधार विकास कार्यक्रम

ग्रामीण क्षेत्रमा सुलभ शौचालय, विद्यालय मर्मत, पुलपुलेसो, कुलोमर्मत, कृषिसडक स्याहार-सम्भार, बृक्षरोपण, पशु उपचार शिविर, उन्नत नश्लका बीउ पशुको व्यवस्था, पशु भ्याक्सिन, सामुदायिक भवन, तालिम भवन, बालविकास, कृषि औजार, स्ट्रेचर आदि सामाजिक/सामुदायिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संस्थाहरूलाई स-सानो सहयोग उपलब्ध गराइन्छ। यसमा जनसहभागिता जुटाई आ. व. २०७२/७३ मा संस्थाहरूले विभिन्न २३१वटा कार्यक्रम सञ्चालन गरी त्यसबाट १ लाख १७ हजार ९ परिवार लाभान्वित हुने अवसर प्रदान गरेका छन् । उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा लागेको कुल खर्च रकम रु. १६ करोड ९३ लाख ३८ हजारमध्ये संस्थाका तर्फबाट उल्लेखनीय योगदान(आन्तरिक ९२%मध्ये संस्थाको लागत ८९% र जनसहभागिता ११%)रहेको छ भने अनुदान सहयोग ८% मात्र रहेको छ।

यस कार्यक्रमअन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७२/७३ सम्म कुल जम्मा रु. ५ करोड १५ लाख ७९ हजार अनुदान उपलब्ध गराइएकोमा सोबाट कुल ७ लाख १२ हजार १ सय ५ साना किसान परिवार लाभान्वित भएकाछन् । जस अन्तर्गत हुने १८९३ कार्यक्रम कार्यान्वयन भएका छन् । यसबाट रु. ३९ करोड ३१ लाख ९१ हजार बराबरको सामाजिक/सामुदायिक विकास कार्यक्रम सञ्चालन भएको देखिन्छ। संस्थाहरूले निर्माण गरेका सामुदायिक भवन, खानेपानी, सडक, वातावरण संरक्षणका पूर्वाधारहरूको वर्तमान मूल्य हेर्ने हो भने यसबाट अर्बौं मूल्यका सामाजिक सम्पत्तिको विकास भएको छ। यससम्बन्धी विवरण तालिका नं.२१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २१ : सामुदायिक एवं पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण (रकम रु हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष										
		२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	कुल जम्मा
१	कार्यक्रम सङ्ख्या	१७८	३२३	१७७	१३७	१०८	१६२	१४०	१९४	२४३	२३१	१८९३
२	लाभान्वित परिवार	९५५८	११२५५	५५४१२	११६६८३	३२०३५	७५२५६	६२६००	८३०४५	१४९२५२	११७००९	७१२१०५
३	संस्थाले व्यहोरेको रकम	१४४५	१४४५	२३८१४	३७९९	१०५७३	२८३२२	२०२६६	१८५०५	२४६२०	१३९६१८	२७२४०७
४	जनसहभागिता रकम	१३४५	१३४५	२३५३	२६१९	१५६८	१९२६६	४७४८	७७२०	११०२१	१७२२०	६९२०५
५	अनुदान खर्च रकम	१४९९	१५००	१५००	१४९७	१५००	४९८३	४१००	७५००	१५०००	१२५००	५१५७९
६	कुल खर्च रकम	४२८९	४२९०	२७६६७	७९१५	१३६४१	५२५७१	२९११४	३३७२५	५०६४१	१६९३३८	३९३१९१

तालिका २२ : पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

(रकम रु हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष					
		२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	जम्मा
१	तालिम तथा कार्यक्रम सङ्ख्या	१३९	११२	१७३	२७५	३७२	१०७१
२	लाभान्वित परिवार सङ्ख्या	५८१७	४२२८	५३६८	८७६९	१४७५८	३८९४०
३	संस्थाले व्यहोरेको खर्च रकम	४६	४९	३१	३२	२१	१७९
४	बैङ्कले व्यहोरेको अनुदान खर्च रकम	४७००	२८४२	३३७१	१००००	१००००	३०९१३
५	कुल खर्च रकम	४७४६	२८९१	३४०२	१००३२	१००२१	३१०९२

(घ) मासुजन्य पशुधन प्रवर्द्धन कार्यक्रम

मासुजन्य पशुधन प्रवर्द्धन कार्यक्रमअन्तर्गत बैङ्कले आ.व. २०७२/७३ मा पशुपालन व्यवस्थापन, उपचार तथा पशुधन सुरक्षण जस्ता विभिन्न १६६ वटा तालिम, उन्नत नश्लका बोका वितरण र सो सँग सम्बन्धित अन्य कार्यक्रम गरी ३७२ कृयाकलापहरु सम्पन्न भएका छन् । उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानमध्ये रु. एक करोड खर्च भएको छ। बैङ्कबाट आर्थिक वर्ष २०६७/६८ देखि पशुपालन कर्जा कार्यक्रम कार्यान्वयन भएकोमा सो कर्जा कार्यक्रमलाई सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले आर्थिक वर्ष २०६८-६९ देखि सुरु गरिएको यस पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रमअन्तर्गत किसानका लागि हाते पुस्तिका, मासुजन्य पशुपालनका लागि उपयोगी ब्रोसर/पम्पलेट, भिडियो सामाग्री तयारी र प्रदर्शन, १०० जनालाई पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ताको ३५ दिने प्राविधिक तालिम, २२ हजार जनालाई पशुपालन व्यवस्थापन तथा पशुधन सुरक्षण तालिम उपलब्ध गराइएको छ। हालसम्म यसबाट ३८ हजारभन्दाबढी लाभान्वित भएका छन् भने यो कार्यक्रमअन्तर्गत रु. ३ करोड १० लाख ९२ हजार खर्च भएको छ । कार्यक्रमको प्रभावकारिताका आधारमा चालु आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा पनि यस कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ । पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रमको प्रगति तालिका नं. २२ मा दिइएको छ।

(ङ) पशुधन सुरक्षण कार्यक्रम

पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमअन्तर्गत आ.व. २०७२/७३ सम्ममा बैङ्को समन्वयमा साना किसान सहकारी संस्थाहरूले १९ हजार आठ सय ४१ परिवारका रु. १ अर्ब ४९ करोड १० लाख ३८ हजार मूल्यका ५७ हजार ५ सय ३४ वटा पशुको सुरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरेका छन् । आ. व. २०७१/७२ बाट सुरक्षण शुल्क र उक्त शुल्कमा नेपाल सरकारको अनुदानबाट ब्यहोरिने हिस्साको अनुपातमा परिवर्तन भएको कारण प्रतिवेदन आ.व.को अन्त्यसम्ममा सरकारी अनुदानबाट भएको खर्च किसानबाट ब्यहोरिएको सुरक्षण शुल्क भन्दा बढी रहेको छ। यसरी आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि आर्थिक वर्ष २०७२/७३ सम्ममा ६१ हजार ७ सय ७५पशुपालक किसान परिवारका कुल ३ अर्ब ३८ करोड ४३ लाख मूल्यका एक लाख ६७ हजार चार सय ४६ वटा पशुवस्तुको सुरक्षण गर्दा लागेको कुल खर्च रकम रु. २२ करोड ६५ लाख १३ हजारमध्ये नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानको योगदान ६४ प्रतिशत र पशुपालक साना किसानहरूको योगदान ३६ प्रतिशत रहेको छ।

साना किसान सहकारी संस्था लि. हरूबाट आर्थिक वर्ष २०६८/६९ अघि कृषि विकास बैङ्कमार्फत समेत यो कार्यक्रम कार्यान्वयन हुँदै आएको थियो र सो समेतबाट २०७३ असार मसान्तमा रु. २९ करोडको हाराहारीमा यस कोषमा संस्था स्तरमा रकम जम्मा भएको छ। बैङ्कबाट कार्यक्रम सञ्चालन भएको अवधिको वार्षिक प्रगति तालिका नं. २३ मा दिइएको छ।

तालिका २३ : पशुपालन प्रवर्द्धन अन्तर्गत पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

(रकम रु हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष					
		२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	जम्मा
१	सुरक्षण भएको पशुसङ्ख्या	३१३०३	१८६६९	१८४५३	४१४८७	५७५३४	१६७४४६
२	लाभान्वित साना किसान परिवार	११८४५	७२४१	८९५९	१३८८९	१९८४१	६१७७५
३	पशुपालक किसानले व्यहोरेको रकम	१०६५२	१५४२७	२०६५६	१३०७१	२०७५८	८०५६४
४	बैङ्कले व्यहोरेको अनुदान खर्च रकम	१०६५२	१५४२७	२०६५६	३९२१४	६००००	१४५९४९
५	कुल खर्च रकम	२१३०४	३०८५४	४१३१२	५२२८५	८०७५८	२२६५१३

५.३ सरकार तथा अन्य सहयोगी निकाय समेतको सहयोगमा सञ्चालित अन्य कार्यक्रमहरू

(क) किसानका लागि उन्नत बीउविजन कार्यक्रम

नेपाल सरकार, कृषि विकास मन्त्रालय र अन्तर्राष्ट्रिय कृषि विकास कोष (International Fund for Agricultural Development-IFAD) को सहयोगमा सञ्चालित "किसानकालागि उन्नत बिउबिजन कार्यक्रम" मा सहकार्य गर्न यस बैंक र कृषि विकास मन्त्रालय बीच सम्झौता भई रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, गुल्मी र अर्घाखाँची गरी ६ जिल्लाका २३ गाविसमा साना किसान सहकारी संस्था स्थापना भई सफलतापूर्वक सञ्चालनमा रहेकाछन् भने बाँकी ७ गाविसमा कार्यक्रम अन्तिम चरणमा पुगेकोछ। यस कार्यक्रमको प्रभावकारिताका आधारमा इफाडको मध्यावधी मुल्याङ्नबाट सोही जिल्लाहरुका थप ४५ गाविसमा साना किसान सहकारी अनुसरण गर्न सिफारिस भएको छ। साथै नव प्रवर्द्धित ७५ र पुराना ८ गरी सो क्षेत्रका ८३ वटा संस्थालाई ऋण पुँजीको व्यवस्था गर्न अमेरिकी डलर ८ मिलियन बराबरको ऋण सहयोगको समेत प्रतिबद्धता प्राप्त भएको छ । यस कार्यक्रममा नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघले समाज परिचालन र संस्थागत विकास सम्बन्धी कार्य गर्ने जिम्मा लिएको छ भने बैंकले लघुवित्त सेवाका सम्पूर्ण कार्यहरु गर्ने छ।

(ख) साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम

कृषि सम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्यास प्रदान गरी युवाहरुमा व्यावसायिक कृषि क्षमता बढाउन नेपालका लागि इजरायली राजदुतावासको सहकार्यमा "साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम" सञ्चालन गरिएको छ । यस कार्यक्रम अन्तरगत साना किसान परिवारका विद्यार्थीहरुलाई उन्नत कृषि प्रणाली सम्बन्धी तालिमका लागि इजरायलका विभिन्न कलेज तथा कृषि तालिम केन्द्रमा अध्ययनका लागि सहभागी गराईन्छ । १०-११ महिना अवधिसम्म सञ्चालन हुने उक्त तालिममा साताको १ दिन सैद्धान्तिक कक्षा र ५ दिन अनुसन्धानमुखी प्रयोगात्मक कार्य सञ्चालन हुने छ। प्रयोगात्मक कार्यका लागि तालिमका सहभागीहरुले इजरायली नियम र मापदण्ड अनुसार को पारिश्रमिक प्राप्त गर्नेछन्। तालिमको अन्त्यमा सहभागीहरुले सिकेका कुराहरुको प्रस्तुती सहित सो तालिम केन्द्रमा अनुसन्धान प्रतिवेदन बुझाउनुपर्ने छ।

साना किसान बैंकसँग आबद्ध भएका देशका विभिन्न जिल्लाका साना किसान कृषि सहकारी संस्थाका साना किसान सदस्यका छोराछोरी मध्ये दश जोड दुई (१२) पास गरेका २०-३० वर्ष उमेर समुहका योग्य र इच्छुक युवाहरुमध्येबाट गोलाप्रथा एवं अन्तरवार्ता विधिबाट प्रशिक्षार्थीहरुको छनौट गरी साना किसान बैंकले हालसम्ममा १५९९ जनालाई यस कार्यक्रममा सहभागी गराई सकिएको छ । २०७३ सालमा विभिन्न ४४९ जना प्रशिक्षार्थी त्यसतर्फ पठाउन प्रकृया अघि बढेको छ । २०७३ देखि इजरायल जाने प्रशिक्षार्थीहरुले काठमाडौं विश्वविद्यालय अन्तरगतको प्राविधिक शिक्षालयमा भर्ना भई सैद्धान्तिक र व्यवहारिक तालिम लिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

यस प्रकारका तालिमबाट साना किसान परिवारका विद्यार्थीहरुमा सीप तथा क्षमतामा अभिवृद्धि भई नेपालकै कृषि क्षेत्रका लागि महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने विश्वास लिईएको छ। इजरायलको यो कृषि तालिमबाट फर्केका विद्यार्थीहरुले सिकेका सीप, प्रविधि र ज्ञानको प्रसारबाट सम्बन्धित गाउँका अन्य साना किसानहरु समेत लाभान्वित भई कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको छ । आबद्ध साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरु मार्फत साना किसान विकास बैंकको वित्तीय सेवा समेत प्राप्त गरी यी विद्यार्थीहरु स्वयम्ले स्वदेशमा नै व्यावसायिक कृषि परियोजनाहरु सञ्चालन गरी विपन्न र साना किसानहरुको जीवनमा परिवर्तन ल्याउन उदाहरण बन्नेछन् भन्ने आशा राखिएको छ।

(ग) साना किसान सूचना प्रविधि विकास कोष

आजको सूचना-प्रविधिको युगमा सबै ग्रामीण सहकारी संस्थाहरूको सूचना-प्रविधिमा सहज पहुँच हुनपर्छ भन्ने बैङ्कको मान्यता रहेको छ। बैङ्क तथा संस्थाका जनशक्तिहरूमा सूचना-प्रविधिसम्बन्धी ज्ञान, सीप र प्रवृत्ति विकास गर्न, यससम्बन्धी आवश्यक न्यूनतम उपकरण, यन्त्र र सुविधाहरू विस्तार गर्न र यस प्रकारका कार्यहरूलाई यथाशक्य निरन्तरता दिन बैङ्कमा एक सूचना-प्रविधि विकास कोष खडा गरिएको छ। यस कोषमा दातृ तथा सहयोगी निकायहरूबाट प्राप्त सहयोग, सहभागी संस्थाहरूको योगदान र बैङ्कको सहयोग रहनेछ। हाल यस कोषमा रु. १० लाख मौज्दात रहेको छ।

यसै सिलसिलामा विभिन्न प्रक्रिया पूरा गरी विगतमा १-१ वटाको दरले १०० वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई ल्यापटप वितरण गरी सूचना-प्रविधिमा संस्थाहरूको पहुँच सहज बनाउन सहयोग पुऱ्याइएको थियो।

तालिका नं. २४ साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रमको प्रगति

क्रसं	सत्र	कार्यक्रम जिल्ला संख्या	सहभागी सहकारी संस्था संख्या	कुल सहभागि प्रशिक्षार्थी संख्या	कैफियत
१	सन् २०१३-१४	८	६३	२०५	तालिम पुरा गरी फर्कि सकेका।
२	सन् २०१४-१५	२१	१५९	५१५	
३	सन् २०१५-१६	३३	१६५	४३०	
४	सन् २०१६-१७	६०	३०८	४४९	अध्ययनरत

नेपालजस्तो भौगोलिक विषमता भएको मुलुकमा लघुवित्तको सहज पहुँच अभिबृद्धि गर्न मोबाइल बैङ्किङको अवधारणा विकास गर्न जरुरी देखिएको छ । यसका लागि सेवाप्रदायक र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडसँग सहकार्य गर्न बैङ्कले पहल गरेको छ। लघुवित्तमा नयाँ र उच्च तहको प्रविधि प्रयोग गरी लघुवित्त सेवालाई सहज रूपमा दुर्गम हिमाली र पहाडी जिल्लाहरूमा अझ प्रभावकारी रूपले विस्तार गर्न बैङ्कले सूचना-प्रविधिलाई महत्वका साथ उपयोग गर्ने सोच रहेको छ ।

(घ) अन्तर्राष्ट्रिय तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन-भ्रमण

अन्तर्राष्ट्रिय लघुवित्तसम्वन्धी कार्यक्रमहरूमा बैङ्का उच्च पदाधिकारीबाट भाग लिइने र CICTAB, APRACA, UNITERRA, ICA आदि संस्थाबाट सञ्चालन हुने तालिम, गोष्ठि तथा भ्रमण कार्यक्रममा यस बैङ्का तर्फबाट सहभागिता रहँदै आएको छ । यसैअनुरूप उक्त संस्थाको भारतलगायत अन्य सदस्य देशमा सञ्चालन हुने तालिममा यो बैङ्क र साना किसान सहकारी संस्थाका सञ्चालक तथा कर्मचारीहरूलाई पठाउने प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइएको छ ।

तालिका नं. २५ आ.व. २०७२/७३ मा सम्पन्न अन्तर्राष्ट्रिय तालिम, गोष्ठि, अध्ययन, भ्रमण कार्यक्रम

क्र सं	आयोजक	कार्यक्रम/विषय	देश	सहभागी संख्या
१	CICTAB	Programme on Database Management for Cooperative and Rura Financing Institution	भारत	१
२	International Cooperative Alliance	Global Conference and General Asembly	टर्की	४
३	APRACA	6th Apraca Excom Meeting ans Regional Workshop on Women Empowerment	ईरान	२
४	CECI	Youth Leaders in Enterprenurship	भियतनाम	१
५	CINADCO	Regional Workshop on "Agribusiness-A Tool for the empowerment Rural Women	इजरायल	१
६	CICTAB	Exposure Visit Programme on Cooperative Business Model	श्रीलंका	१
७	CICTAB	International Programme on Application of Information Technology for Devel-opment of Agricultural Cooperative and Rural Financing Institution	भारत	१
८	CICTAB	46th Meeting of Managing committee and 19th General Council meeting	भारत	१
९	CICTAB	International Programme on Trainning Techniques for Trainners Cooperative and Rural Financing Institution	भारत	१
१०	AICAT	Arava International centre for Agricultural Trainning	इजरायल	१
११	Nepal Rastra Bank	Unnati-Access to finance Project	भारत	२
१२	MCSC	18th Microcredit Summit	युएई	२
१३	APRACA	Asia-Pacific Regional Conference on Rural finance and Community Develop-ment	थाइल्याण्ड	१
१४	APRACA	A closer look to a Microfinance Model	फिलिपिन्स	१
१५	Cooperative League of Thailand (CLT)	Regional Seminar on the Occassion of 100 years celebration of Thailand Cooperative movement and International cooperative Day	थाइल्याण्ड	२
१६	CICTAB	"Cooperative Governance for the Board of Directors of Rural Financing Institu-tion and Cooperative	श्रीलंका	१
१७	APRACA	5th World Congress on Rural and Agriculture Finance	सेनेगल	२

५.४ बैंकको भावी योजना

बैङ्कले सन् २०२५ सम्ममा कूल १ हजार साना किसान सहकारी संस्था तथा यस्तै प्रकृतिका अन्य संस्थाहरूमार्फत १० लाख विपन्न तथा साना किसान परिवारमा सेवा पुऱ्याउने लक्ष्य राखेको छ । भावी दिनमा बैङ्क तथा यसमा आबद्ध संस्थाहरूलाई सूचना-प्रविधिसँग जोड्ने, वित्तीय रूपमा स्वस्थ र सबल बनाउने, ग्राहक संस्थाहरूको व्यवस्थापकीय र वित्तीय स्थिति बलियो बनाउन आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, दिगो वित्तीय स्रोतमा पहुँच बनाउने, विभिन्न सहयोगी निकाय / संस्थाहरूसँग समन्वय गरी लघुवित्तमार्फत कृषिक्षेत्रको विकासमा योगदान पुऱ्याउने सन्दर्भमा यस बैङ्कले देहायअनुसारको भावी कार्यक्रमहरूमा जोड दिनेछ –

(१) लघुवित्त सेवा नपुगेका र अपर्याप्त रहेका ग्रामीण क्षेत्रहरूमा सेवाविस्तारका लागि क्रमश: कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।

(२) आदिवासी, मधेसी, दलित, जनजाति, सुकुम्वासी र खास गरी विपन्न ग्रामीण महिला आदि लघुवित्त सेवाबाट वञ्चित वर्गको लघुवित्त सेवामा पहुँच बढाउन अनुसरण

कार्यक्रम तथा व्यवसाय विस्तारका उपयुक्त नमुनाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा विस्तार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(३) मासुजन्य र दुग्धपदार्थ उत्पादनका लागि पशुपालन कर्जा कार्यक्रमको निरन्तरताका लागि नेपाल सरकारसमक्ष समन्वयको कार्य भइरहनेछ ।

(४) प्रभावकारी अनुगमन र निरीक्षण व्यवस्थाबाट ग्राहक संस्थाहरूमा सुशासनको अवस्था सुदृढ गराइनेछ ।

(५) संस्थाको वित्तीय स्वास्थ्य तथा ग्रामीण विकासमा पुऱ्याएको योगदानका आधारमा संस्थामा संलग्न नेतृत्ववर्ग र व्यवस्थापनमा संलग्न कर्मचारीको समेत क्षमता अभिवृद्धि हुने अवसरहरूको खोजी गरिनेछ ।

(६) साना किसान सम्मेलन २०७१ को घोषणापत्रमा उल्लिखित लक्ष्य र उद्देश्यप्राप्तिका लागि नेपाल सरकार, सहयोगी निकायहरू तथा दातृसंस्थाहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।

(७) बैङ्कको उद्देश्यप्राप्तिमा सघाउ पुऱ्याउने र सहयोग आदान प्रदान हुन सक्ने सम्भाव्य राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घसंस्थाहरू पहिचान गरी सहकार्यको लाभ लिने वातावरण मिलाइनेछ ।

(८) कार्यक्षेत्रभित्रका विपन्न तथा साना किसान परिवार मा सुधारिएको चुल्हो, सौर्य ऊर्जा र गोबरग्यास जस्ता नवीकरणीय ऊर्जाको विस्तारलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(९) विपन्न तथा साना किसानहरूमा वित्तीय सेवाको सहज पहुँच विस्तार गर्न सूचना-प्रविधि एवं मोबाइल बैङ्किङ्गका सम्भावनाहरूको खोजी गरिनेछ ।

(१०) कर्जाको गुणस्तरलाई निरन्तर सुधार, आम्दानीको स्रोत विस्तार र खर्चको उचित व्यवस्थापन गर्दै बैङ्कको मुनाफामा वृद्धि गरी सेयरधनीहरूलाई यथोचित प्रतिफल उपलब्ध गराइनेछ ।

(११) विपन्न तथा साना किसानहरूको जोखिमविरुद्ध सुरक्षाका लागि मुलुकका विभिन्न सहयात्री संस्थाहरू तथा विदेशका उपयुक्त बीमा संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी सहकारी/लघुबीमा संस्था स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।

(१२) साना किसानहरुलाई कृषि उपजको प्रशोधन, भण्डारीकरण र बजारीकरण जस्ता कृषि कलापहरुमा सरिक गराई कृषि मूल्यश्रृङ्खलाको लाभ लिन सक्ने उपयुक्त अवसरको खोजी गरिने छ ।

६. बैंकको व्यावसायिक सम्बन्ध

साना किसान विकास बैंक कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०५८/०३/२२ मा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा दर्ता नामाकरण पाई नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति २०५८/११/१७ को पत्रबाट सञ्चालन स्वीकृति पाएको लिमिटेड कम्पनी हो । बैंक तथा वित्तीय संस्था ऐन अनुसार यो बैंक थोक लघुवित्त कारोबार गर्ने 'घ' वर्गको लघुवित्त संस्थाको रुपमा कार्यरत छ । मिति २०७०/०६/१४ मा नेपाल स्टक एक्सचेन्जसँग सम्झौता गरी स्टक मार्केटमा सुचिकृत भएको यस बैंकले मिति २०७१/०८/१७ मा सी.डी.एस.सी. तथा क्लियरिङ्गसँग समेत सम्झौता गरी डिम्याट प्रकृया सुरु गरिसकेको छ । यस बैंकका संस्थापक सेयरधनी संस्था मध्ये २३१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरु समेत यस बैंकका ग्राहक संस्था हुन् । यस बाहेक पनि लघुवित्त सेवा प्रदान गर्ने अन्य सहकारी/वित्तीय संस्थालाई समेत यस बैंकले आफ्ना सेवा प्रदान गर्दछ । बैंकले नियमानुसार मौजुदा सूचीमा रहेका व्यावसायिक फर्महरुसँग नियमित खरिद गर्दछ भने सिमा माथिको हकमा खुल्ला बोलपत्र आव्हान मार्फत वस्तु तथा सेवा खरिद गर्ने गर्दछ । यसका अतिरिक्त यस बैंकको व्यावसायिक सम्बन्ध रहेका निकाय/संघ/संस्थाहरु सम्बन्धमा तल छोटकरीमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

६.१ नेपाल सरकार

साना किसान विकास कार्यक्रमको प्रारम्भ देखि नै नेपाल सरकारको महत्वपूर्ण सहयोग रहँदै आएको छ । यस बैंकको स्थापनामा प्रवर्धक सेयर धनीको रुपमा नेपाल सरकारले रु. दुई करोड सेयर लगानी गरेको थियो भने उक्त सेयर साना किसान सहकारी संस्थाहरुलाई नै बिक्री गरेको छ । नेपाल सरकारले प्रत्येक बर्ष साना किसान सहकारी संस्थाहरुको सुदृढीकरण, साना किसान सहकारी अनुसरण, तालिम तथा गोष्ठी, सामाजिक सामुदायिक विकास, पशुपालन प्रवर्द्धनर पशुधन सुरक्षण कार्यक्रम आदिका लागि अनुदान सहयोग हुँदै आएको छ । साथै नेपाल सरकारको युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषबाट विगत वर्षमा रु. ९ करोड कर्जा लिएकोमा बैंकबाट उक्त कर्जा सम्पूर्ण चुक्ता भैसकेको छ । यसका अलावा साना किसान विकास बैंकसँग आबद्ध साना किसान सहकारी संस्था लि. मार्फत पशुपालक साना किसानलाई लगानी गर्ने गरी रु. ४ (चार) अर्ब ५० करोडको मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जा लगानी गर्न समेत यस बैंकलाई जिम्मेवारी प्रदान भएको छ । बैंकले उक्त रकमको २०७३ असारमसान्तसम्मको सम्पूर्ण ब्याज र रु. ६० करोड साँवा भुक्तानी गरिसकेको छ । यस कार्यक्रम प्रति साना किसानहरुको आकर्षण र प्रभावकारिताका आधारमा आगामी वर्षहरुमा अझै विस्तार सहित निरन्तरता दिइनु पर्ने महसुस हुन आएको छ ।

६.२ नेपाल राष्ट्र बैंक

नेपाल राष्ट्र बैंक अन्तरगत ग्रामीण स्वावलम्बन कोषबाट यस बैंकले निरन्तर लघुवित्तको लागि कर्जा प्राप्त गर्दै आएको छ । यसका अतिरिक्त सामुदायिक भूमिगत जल सिंचाई सेक्टर आयोजना अन्तरगत रु. १ करोड ८ लाख कर्जा प्राप्त भई साना किसान सहकारी संस्थाहरु मार्फत सिंचाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सिमित बैंकिङ्ग कार्य गर्न ईजाजत प्राप्त ११ वटा साना किसान सहकारी संस्थाको अनुगमन

र निरीक्षण गर्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी यस बैंकलाई प्रदान गरिएको छ। नियमनकारी निकायको रुपमा यस बैंकले नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सदैव रचनात्मक सहयोग प्राप्त गर्दै आएको छ।

६.३ कृषि विकास बैंक लि.

साना किसान विकास बैंकको स्थापनाको अगुवाई गर्दै रु. सात करोड सेयर पुँजी लगानी गरी यस बैंकको मुख्य प्रवर्द्धकको रुपमा कृषि विकास बैंकले निरन्तर सहयोग प्रदान गर्दै आएको छ। लामो अवधिसम्म यस बैंकको व्यवस्थापन सम्हालेर बैंकको आफ्नै मानव संशाधन विकास गर्ने सम्मका कार्यहरुमा कृषि विकास बैंकको अहम् भूमिका रहेको छ। साना किसान सहकारी संस्थासँग रहेको रु. १ अर्ब २६ करोड ८७ लाखको कर्जा पोर्टफोलियो यस बैंकलाई हस्तान्तरण गर्नु मात्र नभएर थप आवश्यक वित्तीय स्रोत निरन्तर रुपमा उपलब्ध गराई रहेको छ। यसका बाहेक अन्य प्राविधिक सहयोगमा समेत कृषि विकास बैंकको महत्वपूर्ण सहयोग रहदै आएको छ।

६.४ एसियाली विकास बैंक

यो बैंक तथा आवद्ध संस्थाहरुको अवस्था अध्ययन विश्लेषण, पुनरसंरचना कार्यक्रम तर्जुमा, कम्प्युटर सफ्टवेयर, हार्डवेयर तथा जेनेरेटर खरिद, कमजोर संस्थाहरुको सुदृढीकरणमा सहयोग एवं परामर्शदाताको सेवा, पहाडी क्षेत्रमा लघुवित्त सेवा विस्तार आदि कार्यहरुमा एसियाली विकास बैंकले महत्वपूर्ण सहयोग गरेको थियो। भुकम्प प्रभावित क्षेत्रमा सहुलियत कर्जा एवं तालिम कार्यक्रममा हाल सहयोग भई रहेको छ। साथै साना किसानहरुलाई मुल्यश्रृङ्खलाको लाभमा सरिक गराउन प्रारम्भिक अध्ययन सुरु भई सकेको छ।

६.५ जी. आइ. जेड

साना किसान संस्थागत विकास कार्यक्रमको आरम्भ देखि नै तत्कालिन जी.टी.जेड. हाल जिआइजेडले महत्वपूर्ण सहयोग रहेको थियो। यस बैंकको स्थापना, साना किसान सहकारी संस्थाहरुको सुदृढीकरण र विकास, अनुसरण कार्यक्रम, सेवा विस्तार कार्यक्रम, बैंकका कर्मचारीहरुलाई उच्च शिक्षा तथा साना किसान समेतलाई अन्तर्राष्ट्रिय तालिम भ्रमण आदि जस्ता कार्यक्रमहरुमा जी.आइ.जेड.को सहयोग रहेको थियो।

६.६ नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघ

साना किसान सहकारी संस्थाहरुको क्षमता विकास र गैर वित्तीय सेवाहरु प्रदान गर्दै आएको नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघसँग यस बैंकले संस्थाहरुको सुदृढीकरण र विकासमा सहकार्य गर्दै आएको छ। यसका अलावा साना किसान सहकारी अनुसरण र तत्सम्बन्धी परामर्श सेवा दिने कार्यमा यस संघले प्राविधिक सेवा प्रदान गर्दै आएको छ।

६.७ कृषि विकासको लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोष

साना किसान सहकारी संस्थाको प्रवर्द्धन र विस्तारका लागि नेपाल सरकार कृषि मन्त्रालय मार्फत कृषि विकासको लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोष (IFAD) बाट मध्य पश्चिम र पश्चिमाञ्चलका रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, गुल्मी र अर्घाखाँची गरी ६ जिल्लाका ८३ गाविसमा अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहयोग प्राप्त हुने क्रम जारी छ। यस क्षेत्रका नव प्रवर्धित एवं पुराना ८३ वटा साना किसान सहकारी संस्थालाई ऋण पुँजीको व्यवस्था गर्न अमेरिकी डलर ८ मिलियन बराबरको ऋण सहयोगको समेत प्रतिबद्धता प्राप्त भएको छ।

६.८ United Nation Capital Development Fund (UNCDF)

बैंक र UNCDF को सहकार्यमा ४० हजार साना किसानको घरलाई उज्यालो पुऱ्याउने कार्य शुरु भएको छ। जसबाट साना किसानका छोराछोरीलाई साँझ बिहान पढ्ने अवसर मिल्नेछ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत सोलार, सुधारिएको धुवा रहित चुल्हो र बायोग्याँस पर्दछ।

६.९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

यस बैंकलाई आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले उपलब्ध गराउँदै आएका छन्। यस बैंकका सेयर धनी समेत रहेका नेपाल बैंक लि. र नबिल बैंक लि.ले लामो समय देखि विपन्न क्षेत्र कर्जा उपलब्ध गराउँदै आएकाछन्। त्यसतै गरी एभरेष्ट बैंक लि., राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, हिमालयन बैंक लि., सिद्धार्थ बैंक लि., प्राईम कमर्शियल बैंक लि., एनआईसी एशिया बैंक लि., बैंक अफ काठमाडौं लुम्बिनी लि., माछापुच्छे बैंक लि., स्टयाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक लि., सानिमा बैंक लि., सिभिल बैंक लि., नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्श बैंक लि., एनएमबी बैंक लि., जनता बैंक नेपाल लि., ग्लोबल आइएमई बैंक लि, सेन्चुरी कमर्शियल बैंक लि, कुमारी बैंक लि., नेपाल एसबिआई बैंक लि., मेगा बैंक लि., सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि., सनराइज बैंक लि., नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि., नेपाल बङ्गलादेश बैंक लि., प्रभु बैंक लि., इण्टरनेशनल डेभलपमेण्ट बैंक लि., भिबोर विकास बैंक लि., सोसाइटी डेभलपमेण्ट बैंक लि., देवः विकास बैक लि., सिद्धार्थ विकास बैंक लि, सुप्रिम डेभलपमेण्ट बैंक लि. मञ्जुश्री फाईनान्स कम्पनी लि., युनाइटेड फाइनान्स लि., महालक्ष्मी फाइनान्स लि., एनआइडिसि क्यापिटल मार्केट्स लि., र आइसिएफसी फाइनान्स लि. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस बैंकलाई विपन्न क्षेत्र कर्जा उपलब्ध गराउँदै आएका छन्। यी बैंकहरुले नि:शुल्क रकमान्तरण सेवा प्रदान गरी बैंकको सञ्चालन खर्च घटाउन समेत सहयोग गरेका छन्।

६.१०. सेन्टर फर माईक्रोफाईनान्स

यो बैंक सेन्टर फर माईक्रो फाईनान्सको सेयरधनी समेत रहेको छ। यस संस्थाले बैंकमा आवद्ध संस्था एवं बैंकका कर्मचारीहरुको क्षमता विकासमा सहयोग पुऱ्याउँदै आएको छ।

६.११. अप्राका Asia and Pacific Rural Agricultural Credit Association (APRACA)

यो बैंकले APRACA को सदस्यता प्राप्त गरेकोछ। अप्राकाले सञ्चालन गर्ने विभिन्न कार्यक्रमहरुमा बैंकको समेत प्रतिनिधित्व रहँदै आएको छ।

६.१२ सिक्ट्याबः (Centre for International Cooperation and Training in Agricultural Banking (CICTAB), India

नेपाल राष्ट्र बैंक, कृषि विकास बैंक लगायतका नेपालका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु सदस्य रहेको CICTAB, India को यो बैंक पनि एक सक्रिय सदस्यको रुपमा रहेको छ । बैंक तथा साना किसान सहकारी संस्थाका कर्मचारीहरुलाई समय सापेक्ष तालिम तथा गोष्ठीहरुमा सहभागी गराउँदै आएको सिक्ट्याबको पहलमा विगत ३ बर्ष देखि यस बैंकका कर्मचारीहरुले बैकुण्ठ मेहता राष्ट्रिय सहकारी प्रवन्ध संस्थान अन्तरगत पोष्ट ग्र्याज्युएट डिप्लोमा ईन कोअपरेटिभ बिजनेस म्यानेजमेण्ट कोर्समा अध्ययन गर्दै आएका छन् ।

६.१३ कम्प्युटर सफ्टवेयर

यस बैंकको प्रयोजनका लागि म्याग्नस कन्सल्टिङ्ग ग्रुपद्वारा निर्मित फिन नेट प्रो नामक सफ्टवेयर प्रयोग हुँदै आएकोमा मर्कन्टाईल लि. सँग पुमरी प्लस सफ्टवेयर खरिदको सम्झौता भई सकेको छ ।

६.१४ रजिष्ट्रार टु सेयर

नविल इन्भेस्टमेन्ट बैंकिङ्ग लि ले यस बैंकको सेयर रजिष्ट्रारको रुपमासेवा प्रदान गर्दै आएको छ ।

७. सञ्चालन तथा सुशासन

७.१ पुंजी संरचना

(क) बैंकको सेयर संरचना

वि.सं. २०५८ मा बैंक स्थापना गर्दा नेपाल सरकार, कृषि विकास बैंक, नेपाल बैंक लि., नबिल बैंक लि. र २१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरु संस्थापकको रुपमा रहेका थिए । यो बैंक साना किसान सहकारी संस्थाहरुलाई लक्षित गरी स्थापना गरिएको हुँदा कुल सेयर पुँजीको अधिक हिस्सा साना किसान सहकारी संस्थाहरुको नभएसम्म नेपाल सरकार तथा कृषि विकास बैंक लि.ले आ-आफ्नो स्वामित्वमा रहेको सेयर क्रमशः साना किसान सहकारी संस्थाहरुलाई बिक्री गर्ने नीति अनुरुप नेपाल सरकारको पुरै र कृषि विकास बैंक लि.को केही हिस्सा साना किसान सहकारी संस्था लि.हरुका नाममा बिक्री गरियो । सर्वसाधारणमा सेयर जारी भएपश्चात बैंकको तेह्रौं साधारण सभाको निर्णयबाट बैंकको अधिकृत, जारी र चुक्त पुँजी रु. ६४ करोड कायम गरिएको भएता पनि वि.सं.२०७३ असारसम्म चुक्ता पुँजी रु. ४० करोड २४ लाख ४९ हजार ९०० पुगेको छ। आ.व. २००७२/७३ को लाभांश वितरण प्रस्ताव यस साधारण सभाबाट स्वीकृत भई वितरण भए पश्चात बैंकको चुक्ता पुँजी रु. ५० करोड ३० लाख ६२ हजार पुग्ने छ ।

अहिले संस्थापक तर्फबाट २३१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरु (नामावाली अनुसूची-२ मा समावेश छ) ले सेयर लगानी बढाई कुल रु. १५ करोड ६१ लाख १९ हजार ८ सय अर्थात ३९ प्रतिशत पुऱ्याएका छन् । कृषि विकास बैंक लि.को सेयर स्वामित्व रु. ८ करोड ८६ लाख ५७ हजार ३ सय अर्थात २२ प्रतिशत कायम रहेको छ । नेपाल बैंक लि.को रु. २ करोड ४४ लाख ३५ हजार १ सय अर्थात ६ प्रतिशत रहेको छ भने र नबिल बैंक लि.को रु. १ करोड २२ लाख १७ हजार ७ सय अर्थात ३ प्रतिशत रहेको छ। यसरी संस्थापकहरुको कुल रु. २८ करोड १४ लाख २९ हजार ९ सय अर्थात ७० प्रतिशत सेयर हिस्सा रहेको छ। सर्वसाधारण सेयरधनीहरुको रु. १२ करोड १० लाख २० हजार अर्थात ३० प्रतिशत सेयर स्वामित्व रहेको छ।

बैंकको सेयर संरचना तथा स्वामित्व (रु. लाखमा)

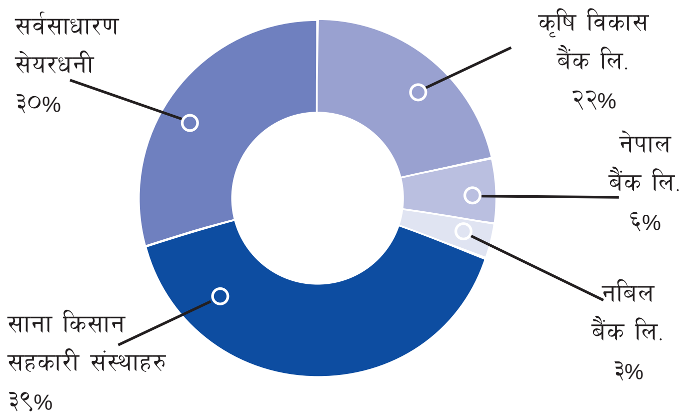

तालिका - २६ : सेयर पुँजीको संरचना

(मिति २०७३/०३/३१)

समूह	चुक्ता पुँजी (रु. मा)	प्रतिशत	सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व संख्या
समूह (क) प्रवर्द्धक समूह	२८,१४,२९,८७५	६९.९२	
क. १ कृषि विकास बैङ्क लि.	८,८६,५७,३२५	२२.०२	१
क. २.१ नेपाल बैङ्क लि.	२,४४,३५,१२५	६.०७	१
क. २.२ नबिल बैङ्क लि.	१,२२,१७,६७५	३.०३	
क. ३ साना किसान सहकारी संस्थाहरू	१५,६१,१९,७५०	३८.७९	३
समूह (ख) सर्वसाधारण सेयर धनी	१२,१०,२०,०००	३०.०८	२
व्यावसायिक सञ्चालक	-	-	१
जम्मा	४०,२४,४९,८७५	१००.००	८

(ख) बैंकको पुंजी योजना

२०७५ आषाढ मसान्त भित्र कायम गर्नुपर्ने न्युनतम चुक्ता पुंजी समानुपातिक रुपमा वृद्धि गर्ने सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागको मिति २०७३/०५/०८ पत्र संख्या बै.वि.नि.वि/नीति/परिपत्र/घ/१/०७३/७४ को निर्देशन बमोजिम यस बैंक सञ्चालक समितिको मिति २०७३/०५/२६ गते बसेको बैठकबाट देहाय अनुसारको पुंजी-योजना स्वीकृत गरिएको छ।

तालिका - २७ : पुंजी योजना

क्र.सं.	विवरण	आव २०७२/७३	आव २०७३/७४
१	चुक्ता पुंजी अ.ल्या.	४,०२,४५०	५,०३,३७३
२	बिक्री नभएको हकप्रद सेयरको लिलामी	-	१,२४४
३	बोनस सेयर (२५ प्रतिशत प्रतिवर्ष)	१,००,९२३	१,२६,१५५
४	कायम हुने चुक्ता पुँजी	५,०३,३७३	६,३०,७७२

माथिको योजनामा बोनस सेयरको योजना सम्बन्धित वर्षहरुको प्रक्षेपित नाफाको आधारमा गरिएको छ भने यस पुर्वको हकप्रद सेयर निष्कासनमा चुक्ता हुन बाँकी रहेको १२,४४२ कित्ता सेयर समयमा नै बिक्री भई सक्ने अनुमानका आधारमा उक्त सेयरलाई समेत आ.व. २०७२/७३ को प्रस्तावित बोनस सेयर गणनामा समावेश गरिएको छ।

७.२ सुशासन तथा संगठनात्मक संरचना

यस बैङ्कले संस्थागत सुशासनसम्बन्धी नेपाल राष्ट्र बैङ्क लगायत सम्बन्धित नियमनकारी निकायहरूबाट प्राप्त मार्ग निर्देशनहरू उच्च प्राथमिकताका साथ पालना गर्दै आएको छ। बैङ्कको सुशासन अभिवृद्धि एवं बैङ्कले गर्ने कार्यहरू पारदर्शी एवं नियमसङ्गत गर्नका लागि सञ्चालक समिति, लेखा परीक्षण समिति, कर्मचारी सेवा, सर्त तथा सुविधा समिति र आन्तरिक लेखा परीक्षण एकाइ क्रियाशील रहेको छ। बैङ्कको कारोबारलाई व्यवस्थित गर्न आन्तरिक नीति, नियम तथा निर्देशनहरू तर्जुमा गरी लागू गरिएको छ। बैङ्कको संस्थागत सुशासन कायम गर्न देहायबमोजिमका सभा, समिति, उपसमिति, बैठक र पदाधिकारीको महत्वपूर्ण योगदान रहेको छ।

तालिका-२८: वर्तमान सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरू

क्रसं	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	श्री खेमबहादुर पाठक	अध्यक्ष	साना किसान सहकारी संस्था लि.
२	श्री दिलिप सिंह थापा	सदस्य	कृषि विकास बैङ्क लि.
३	श्री ज्ञानेश्वर आचार्य	सदस्य	नविलबैङ्क लि.
४	श्री सुखदेव न्यौपाने	सदस्य	साना किसान सहकारी संस्था लि.
५	श्री रविन्द्र यादव	सदस्य	साना किसान सहकारी संस्था लि.
६	श्री उमेश लम्साल	सदस्य	सर्वसाधारण सेयरधनी
७	श्री भूपेश छत्कुली	सदस्य	सर्वसाधारण सेयरधनी

(क) वार्षिक साधारणसभा

बैङ्कको सर्वोच्च अङ्ग साधारणसभा हो । बैङ्कले स्थापनादेखि हालसम्म नियमित रूपमा वार्षिक साधारणसभा गर्दै आएको छ। साधारणसभामा सबै सेयर सदस्यहरूको प्रतिनिधित्व हुन सक्ने गरी समयमा सूचना प्रवाह गर्ने, बैङ्कका वार्षिक गतिविधि र योजनाका सम्बन्धमा छलफल गर्ने एवं महत्वपूर्ण निर्णयहरू गर्ने कुरामा वार्षिक साधारणसभा ज्यादै प्रभावकारी रहिआएको छ।

(ख) सञ्चालक समिति

सेयर सदस्यहरूबाट मनोनीत र निर्वाचित प्रतिनिधिहरूबाट यस बैङ्कको सञ्चालक समिति गठन हुने व्यवस्था रहेको छ। सञ्चालक समितिको बैठक नियमित रूपमा बसी बैङ्कको कार्यप्रगतिको समीक्षा गर्ने, प्रचलित कानुनहरू, बैङ्कको प्रबन्धपत्र र नियमावली, नेपाल राष्ट्र बैङ्कका निर्देशनहरू, समसामयिक आर्थिक / सामाजिक अवस्था, बजार र प्रतिस्पर्धीहरू समेतलाई ध्यानमा राखी आवश्यक नीतिगत व्यवस्थाहरू गर्ने कार्यमा सञ्चालक समिति प्रतिबद्ध रहेको छ।

बैङ्कको प्रबन्धपत्र र नियमावली अनुसार यस बैङ्कमा प्रवर्द्धक समूह (क) बाट क्रमशः कृषि विकास बैङ्कका १ जना, साना किसान सहकारी संस्थाहरूका ३ जना र नेपाल बैङ्क लि. एवं नबिल बैङ्क लि.का आलोपालो गरी १ जना,समूह (ख) सर्वसाधारण सेयरधनीबाट निर्वाचित २ जना र व्यावसायिक सञ्चालक १ जना गरी जम्मा ८ जनाको सञ्चालक समिति रहने व्यवस्था छ।

श्री खेम बहादुर पाठकको अध्यक्षता रहेको बैंकको सञ्चालक समितिमा हाल कृषि विकास बैंकका तर्फबाट श्री दिलिप सिंह थापा, साना किसान सहकारी संस्थाहरुको तर्फबाट श्री खेमबहादुर पाठक, श्री सुखदेव न्यौपाने र श्री रविन्द्र यादव, नविल बैंक लि. को तर्फबाट श्री ज्ञानेश्वर आचार्य एवं सर्वसाधारण सेयरधनीका तर्फबाट श्री उमेश लम्साल र श्री भूपेश छत्कुली गरी सात जना पदाधिकारी रहनु भएकोछ।

संस्थापक सेयरधनी संस्थाहरु नेपाल बैंक लि. र नबिल बैंक लि. ले यस बैंकको सञ्चालक समितिमा आलोपालो गरी प्रतिनिधि पठाउने व्यवस्था रहेको छ। यस अनुसार मिति २०७३/०४/०१ देखि नेपाल बैङ्क लि. को पालो समाप्त भई प्रवर्द्धक संस्था नबिल बैङ्क लि. को पालो आएकोले सञ्चालक श्री अरुण कुमार बज्राचार्यको स्थानमा नविल बैंक लि. का श्री ज्ञानेश्वर आचार्य मिति २०७३/०४/१३ देखि सञ्चालक समिति सदस्य पदमा नियुक्त हुनुभएको छ।

सर्वसाधारण सेयरधनीका तर्फबाट यस बैंकको सञ्चालक समितिमा निर्वाचित सञ्चालक श्री शंकर श्रेष्ठले दिनु भएको राजिनामा सञ्चालक समितिबाट मिति २०७२/०५/३१ मा स्विकृत भई उहाँको स्थानमा मिति २०७२/०७/०१ देखि श्री भूपेश छत्कुली ज्यूलाई सञ्चालक समिति सदस्यमा नियुक्त गरिएको छ । त्यसै गरी व्यावसायिक सञ्चालकको रुपमा सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व गरिरहनुभएका सञ्चालक श्री उमाकान्त सिल्वालले सञ्चालक पदबाट दिनुभएको

राजिनामा मिति २०७२/०५/३१ गते सञ्चालक समितिको बैठकले स्विकृत गरिसकेकोले उक्त सञ्चालक सदस्य पद रिक्त रहेको छ ।

ग. सञ्चालक समिति सञ्योजक रहने गरी गठित समितिहरु

अ. लेखापरीक्षण समिति : सञ्चालक श्री उमेश लम्सालको संयोजकत्वमा सञ्चालकश्री दिलिप सिंह थापाएवंआन्तरिक लेखा परिक्षण प्रमुखश्री भीमप्रसाद गैह्रेसहितको ३ सदस्यीय लेखापरीक्षण समितिले बैङ्कको लेखा वित्तीय पक्षहरूको अध्ययन गर्ने, आन्तरिक लेखापरीक्षणको व्यवस्था मिलाउने, आन्तरिक लेखापरीक्षणका कैफियतहरू सुधार गर्न लगाउने र सोको अनुगमन गर्ने, अन्तिम लेखापरीक्षणको व्यवस्था गर्ने, सञ्चालक समितिलाई आवश्यक निर्देशन र सुझावहरू दिने कार्य गर्दछ ।

आ. कर्मचारी व्यवस्थापन तथा सेवा-सुविधा समिति : सञ्चालक श्री दिलिप सिंह थापाको संयोजकत्वमा सञ्चालक श्री भुपेश छत्कुली एवंसेवा विभागका विभागीय प्रमुख एवं का.मु.मुख्यप्रबन्धक श्री झलेन्द्र भट्टराई सदस्य सचिव रहने गरि तीन सदस्यीय कर्मचारी व्यवस्थापन तथा सेवा-सुविधा समितिले कर्मचारीहरूको सेवा-सुविधा तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यहरूमा सञ्चालक समितिलाई आवश्यक सहयोग र सुझाव प्रदान गर्दै आएको छ ।

इ. जोखिम व्यवस्थापन समिति : सञ्चालक श्री ज्ञानेश्वर लम्सालको संयोजकत्वमा सञ्चालकद्वयश्री रविन्द्र यादव रश्री उमेश लम्साल एवंव्यवसाय संचालन विभागका विभागीय प्रमुख मुख्य प्रबन्धक श्री कृष्ण प्रसाद लामिछाने सदस्य सचिव रहने गरी ४ सदस्यीय जोखिम व्यवस्थापन उप-समितिले बैङ्कको पोर्टफोलियो अध्ययन एवं वर्तमान र सम्भाव्य जोखिमहरू विश्लेषण गरी उपयुक्त विधि निर्माण गर्ने कार्यहरू गर्दछ ।

(घ) अन्य समिति/उपसमितिहरु

अ. ऋण समिति : प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री जलन कुमार शर्मा संयोजक रहने गरी नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत डा. शिवराम प्रसाद कोइराला, मुख्य प्रबन्धकद्वयश्री कृष्ण प्रसाद लामिछाने र श्री झलेन्द्र भट्टराई तथा प्रबन्धक श्री लिलाधर धिताल सहितको ५ सदस्यीय ऋण समिति रहेको छ ।

आ. पदपूर्ति समिति : नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत डा. शिवराम प्रसाद कोइरालाको अध्यक्षतामा श्री प्रल्हाद थापा, श्री शंकर कुमार अर्याल, श्री सीमा सिंह, का.मु. मुख्य प्रबन्धक श्री झलेन्द्र भट्टराई र प्रबन्धक श्री शिवहरी अर्याल सदस्य सचिव रहेको ६ सदस्यीय पदपूर्ति समितिले संस्थामा समय सापेक्ष मानवसंसाधन आवश्यकता पहिचान, कर्मचारी भर्ना तथा छनौट गर्ने काम गर्दछ ।

७.३ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

(क) नीति नियम

बैङ्क तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३, कम्पनी ऐन २०६३ तथा प्रचलित कानुनहरू र नेपाल राष्ट्र बैङ्कले विभिन्न समयमा जारी गर्ने निर्देशन एवं परिपत्रहरूको अधीनमा रही बैङ्कले आफ्ना व्यावसायिक कारोबारहरू सञ्चालन गर्दछ । साधारणसभाको निर्देशन एवं सञ्चालक समितिका निर्णयहरूबाट बैङ्का क्रियाकलापहरू निर्देशित हुने गर्दछन् । बैङ्कको प्रबन्धपत्र, नियमावली, लेखा दिग्दर्शन २०५९, कर्जा नीति २०६२, कर्मचारी सेवा विनियमावली २०६२, आर्थिक प्रशासन विनियमावली २०६२, कर्जा अपलेखन विनियमावली २०६२, इन्वार्ड विप्रेषण नीति तथा कार्यविधि २०६३, लघुवित्त संस्थाहरूमा थोक कर्जा कार्यान्वयन कार्यविधि २०६६, पशुपालन कर्जा कार्यक्रम तथा कारोबार सञ्चालन कार्यपद्धति २०६७, साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०६७, स्वरोजगार कर्जा कारोबार सञ्चालन कार्यविधि २०६८, लिलामीसम्बन्धी कार्यविधि २०६८, कर्मचारी कल्याणकारी कोष तथा बीमा कार्यान्वयन कार्यविधि २०६८, आन्तरिक नियन्त्रण नीति २०६९, नवीकरणीय ऊर्जा कर्जा लगानी असुली कार्यविधि २०७१, सामाजिक/सामुदायिक विकास कार्यक्रमका लागि अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने सम्बन्धी निर्देशिका २०७२ र यस्तै अन्य नीति तथा कार्यविधिका अधिनमा रही बैङ्का कार्यहरू सञ्चालन हुने गर्दछन् ।

(ख) संस्थागत सुशासन

अ. आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण एकाइ : बैङ्कमा लेखापरीक्षण समितिको निर्देशनमा रहने गरी आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण एकाइ रहेको छ । यस एकाइले मातहतका सबै कार्यालयहरूको नियमित रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दछ भने कर्जा कारोबार गर्ने ग्राहक संस्थाहरूको स्याम्प्लिङ गरी निरीक्षण र अनुगमन कार्यलाई सञ्चालन गर्दछ ।

आ. अन्तिम लेखापरीक्षण : बैङ्कले प्रत्येक आर्थिक वर्षको चार्टड एकाउन्टेन्ट्सबाट स्वतन्त्र रूपमा अन्तिम लेखापरीक्षण गराउने गर्दछ । आ.व. २०७२/७३ को लेखा परीक्षण श्री महेश खनाल, एम. खनाल एण्ड कम्पनी चार्टर्ड एकाउन्टेन्टस्बाट सम्पन्न भएको छ ।

इ. कर्मचारी बैठक: नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको अध्यक्षतामा कर्मचारीहरूको बैठक बसी सहभागितामूलक विधिबाट छलफल गरी निर्णय गर्ने पद्धति रहेको छ । बैंठकमा बैङ्कको उद्देश्य हासिल गर्न सञ्चालन गरिएका विभिन्न कार्यक्रमहरूको प्रगतिको समीक्षा गर्दै आगामी दिनमा अझ प्रभावकारी र सहज रूपमा काम-कारवाहीहरू सञ्चालन गर्न अपनाइने रणनीतिहरू तर्जुमा गरिन्छ ।

ई. प्रमुख कार्यकारी अधिकृतः बैङ्कको दैनिक कार्यसञ्चालन, योजना तर्जुमा, स्रोत व्यवस्थापन, आन्तरिक नियन्त्रण, समन्वय र सम्बन्ध विकास जस्ता यावत् कार्यहरू प्रमुख कार्यकारी अधिकृतबाट हुने व्यवस्था गरिएको छ । प्रमुख कार्यकारी अधिकृतअन्तर्गत विभिन्न विभाग, एकाइ र इलाका कार्यालयहरूले बैङ्का व्यावसायिक गतिविधि सञ्चालन गर्दछन् । प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको लघुवित्त र व्यवस्थापकीय क्षेत्रमा लामो अनुभव, व्यावसायिक दक्षता, अन्तरवैयक्तिक क्षमता, दूरदृष्टि र कुशल व्यवस्थापनले बैङ्कको प्रगतिमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ ।

उ. कर्मचारी कार्य विवरण (Job Description) : कर्मचारीहरूमा स्पष्ट कार्यविभाजन, कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन पद्धति, अधिकार र जिम्मेवारी प्रदान, उचित सेवा-सुविधा आदि कारणले गर्दा उच्च मनोबलका साथ काम गर्ने वातावरण कायम रहेको छ ।

ऊ. वार्षिक/अर्धवार्षिक समीक्षागोष्ठी : बैङ्कले नियमित रूपमा केन्द्रीय र एकाइ/इलाका कार्यालयसहितको वार्षिक र अर्धवार्षिक प्रगति समीक्षा र कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गोष्ठीको आयोजना गर्दै आएको छ । त्यसै गरी आवद्ध सहकारी संस्थाका प्रतिसंस्था कम्तीमा २ जना आधिकारिक प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा केन्द्रीय कार्यालयको आयोजनामा वार्षिक रूपमा प्रगति समीक्षा तथा रणनीति तर्जुमागोष्ठी र एकाइ/इलाका कार्यालयको आयोजनामा अर्धवार्षिक समीक्षा र कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमागोष्ठी आयोजना गर्दै आएको छ ।

(ग) मानव संसाधन

अ. दरबन्दी : यस बैङ्कमा कार्यरत कर्मचारीहरू र व्यवस्थापन बीचको सौहार्द्रपूर्ण सम्बन्ध र कर्मचारीहरूको जिम्मेवारी र उत्तरदायित्वप्रतिको लगावले गर्दा सङ्ख्यात्मक रूपमा थोरै कर्मचारी रहे तापनि छोटो अवधिमा नै बैङ्कले महत्वपूर्ण उपलब्धि हासिल गर्न सकेको हो । बैङ्कले कर्मचारीहरूलाई प्रतिष्ठित शैक्षिक संस्थामा अध्ययनको अवसर दिने, राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा गोष्ठीहरूमा सहभागी गराउने आदिजस्ता वृत्तिविकासका अवसरहरू प्रदान गर्ने गरेको छ । बैंकमा ७८ स्थायी समेत कुल १०० दरबन्दी रहेकोमा हाल ५३ स्थायी समेत ७८ जना कार्यरत छन् । उपमहाप्रबन्धक १ र मुख्य प्रबन्धक १ जनाको नियुक्ति प्रकृया पुरा भईसकेकोछ । कर्मचारीको विस्तृत नामावली अनुसूची-१ मा समावेश छ ।

आ. भर्ना र विकास : यस बैंकमा कामको चाप लाई मध्यनजर गरी आवश्यक कर्मचारीहरुको दरवन्दी सृजना गर्ने तथा उपयुक्त विधिको आधारमा छनौट गर्ने प्रकृयालाई अगाडी बढाइएको छ । प्रकृया पुरा गरी भर्ना भएका कर्मचारीलाई उपयुक्त स्थानमा पदस्थापन गर्ने तथा वृत्ति विकासका लागी विभिन्न तालिम, गोष्ठि तथा सेमीनारहरुमा सहभागी गराउने कुरामा बैंक व्यवस्थापन सधै लागीपरेको छ । यसका साथै पदोन्नति तथा सरुवाको प्रकृया पनि नियमावली अनुरुप अगाडी वढिरहेको छ ।

इ. पारिश्रमिक र सुविधा : बैंकमा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई बैंकले विभिन्न सेवा, सुविधा उपलब्ध गराउदै आएको छ । जसमा मासिक तलव, भत्ताका अतिरिक्त दशैं खर्च, औषधि खर्च तथा वार्षिकोत्सवमा एक महिना बराबरको तलव तथा नियमित रुपमा वोनस सुविधा उपलब्ध गराउदै आएको छ । यो वर्षदेखि सहायकस्तरको कर्मचारीलाई समेत कम्तीमा एक राष्ट्रिय दैनिक उपलब्ध गराउने निर्णय सञ्चालक समितिले निर्णय गरिसकेको छ ।

ई. बैंक व्यवस्थापन : यस बैंकको दैनिक तथा प्रशासनिक कार्य सञ्चालनका लागी प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा दुईजना मुख्य प्रबन्धक जसमा सेवा विभाग र व्यवसाय सञ्चालन विभागलाई मुख्य व्यवस्थापन तोकिएको छ । साथै विभिन्न शाखा तथा एकाईहरुमा आवश्यकता अनुसारका अधिकृत तथा सहायक कर्मचारीहरु नियुक्ति भई कार्यहरु गर्दै आउनुभएको छ ।

तालिका - २९ : कार्यरत कर्मचारी संख्या एवं दरबन्दी

क्र. सं.	सेवा प्रकार	कार्यरत कर्मचारी संख्या			२०७३/७४ को दरबन्दी
		महिला	पुरुष	जम्मा	
१	स्थायी कर्मचारी	१०	४३	५३	७८
२	अन्य संस्थाबाट काज रहेका कर्मचारी	०	१	१	-
३	करार सेवाका कर्मचारी	२	१२	१४	२२
४	दैनिक ज्यालादारीमा कार्यरत कर्मचारी	३	२	५	-
५	परियोजनाका कर्मचारी	०	५	५	-
कुल जम्मा		१५	६३	७८	१००

(२०७३ कार्तिक मसान्त सम्मको विवरणको आधारमा)

साना किसान विकास बैंक लि.

संगठनात्मक संरचना

आ.व. २०७३/०७४

पद	तह	के.का. १	ए/इ.का. १०	जम्मा
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	१२	१	०	१
नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	११	१	०	१
मुख्य प्रबन्धक	१०	२	०	२
वरिष्ठ प्रबन्धक	९	५	०	५
प्रबन्धक	८	४	४	८
वरिष्ठ अधिकृत	७	२	२	४
अधिकृत	६	१०	१०	२०
वरिष्ठ सहायक	५	६	१५	२१
सहायक	४	२	१८	२०
मुख्य सवारी चालक	३	०	०	०
ब. स.चा./ब.सु.गार्ड	२	३	०	३
स.चा./सु.गार्ड/सु.स./चौकिदार	२	१	०	१
मु.का.सहयोगी	३	०	०	०
ब.का.सहयोगी	२	१	०	१
कार्यालय सहयोगी	१	३	१०	१३
जम्मा		४१	५९	१००

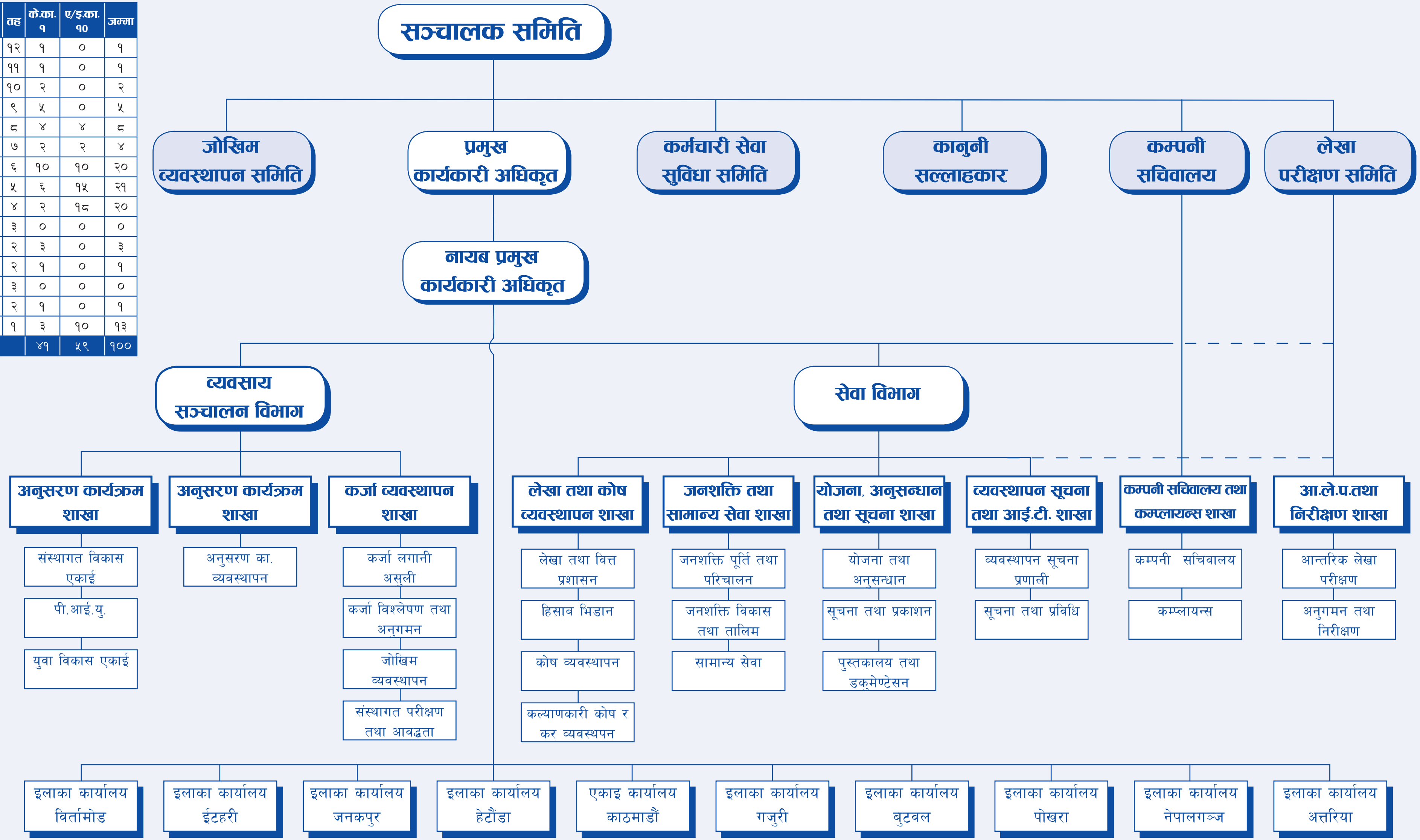

साना किसान विकास बैङ्क लि. सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन

(कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १०९ (४) सँग सम्बन्धित अतिरिक्त विवरण)

(क) विगत वर्षको कारोबारको सिंहावलोकन

१५ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मुल खण्डमा समावेश छ।

(ख) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिबाट कम्पनीको कारोबारलाई कुनै असर परेको भए सो असर

१५ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मुल खण्डमा समावेश छ।

(ग) प्रतिवेदन तयार भएको मितिसम्म चालु वर्षको उपलब्धि र भविष्यमा गर्नुपर्ने कुराका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको धारणा

आ. व. २०७२/७३ को असोज मसान्तमा आयकर र बोनस व्यवस्थापछिको नाफा रु. ४ करोड ८८ लाख रहेकोमा चालु आ. व. २०७३/७४ को असोज मसान्तमा रु. ७ करोड ९१ लाख हुन गएको छ। २०७२ को असोजमा खुद कर्जा तथा सापट रु. ७ अर्ब ९८ करोड १४ लाख रहेकोमा २०७३ साल असोज मसान्तसम्ममा रु. ११ अर्ब ०८ करोड ३६ लाख पुगेको छ। २०७२ को असोजमा कूल निष्क्रिय कर्जाको प्रतिशत ०.१६ प्रतिशत रहेकोमा त्यसमा सुधार भई २०७३ साल असोज मसान्तमा ०.११ प्रतिशत भएको छ।

भविष्यमा गर्नुपर्ने कुराहरूका सम्बन्धमा १५ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मुल खण्डमा उल्लेख गरिएको छ।

(घ) कम्पनीको औद्योगिक वा व्यावसायिक सम्बन्ध

१५ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मुल खण्डमा समावेश छ।

(ङ) सञ्चालक समितिमा भएको हेरफेर र सोको कारण

१५ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मुल खण्डमा समावेश छ।

(च) कारोबारलाई असर पार्ने मुख्य कुराहरू

यस बैङ्को कारोबारमा असर पार्ने मुख्य जोखिमका रूपमा देहायका कुराहरूलाई लिइएको छ :-

साझेदार केही साना किसान सहकारी संस्था लि. हरूमा बलियो रूपमा सुशासनको अवस्था कायम राख्न नसकेमा वा सञ्चालक एवं कर्मचारीहरूमा पूर्ण रूपमा पेसागत दक्षता एवं अनुभवको अभाव रहेमा उत्पन्न हुन सक्ने जोखिमहरू,

- पुँजीबजारमा आउन सक्ने उतारचढावबाट यस बैङ्लाई प्राप्त हुने कर्जा र सोको ब्याजदरमा बृद्धि हुन सक्ने जोखिमहरू,
- लघुवित्त बजारको समस्याका रूपमा रहेको वित्तीय स्रोतको अपर्याप्तता, विनाधितो कर्जा प्रवाह, कर्जा अनुगमनमा कमी आदि कारणले देखापर्ने जोखिमहरू,
- लघुकर्जाका सम्बन्धमा हुने अनावश्यक र नकारात्मक प्रचारका कारण कर्जा लगानी तथा असुलीमा उत्पन्न हुने जोखिमहरू,
- देशको आर्थिक अवस्थामा आउने परिवर्तनबाट पर्न सक्ने जोखिमहरू,
- नियमन निकायहरूबाट समय-समयमा परिवर्तन हुने नीति-नियममा भएको बदलावका कारणबाट हुन सक्ने सम्भावित जोखिमहरू,
- लघुवित्त क्षेत्रमा दक्ष जनशक्ति आकर्षण र रिटेन्सनसम्बन्धी जोखिम।
- नेपाल राष्ट्र बैंक, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, नेपाल धितोपत्र बोर्ड आदि नियमनकारी निकायका निर्देशनहरुमा आउने फेरबदलले पार्ने नीतिगत जोखिम आदि।

(छ) लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कुनै कैफियत उल्लेख भएको भए सोउपर सञ्चालक समितिको प्रतिक्रिया

लेखापरीक्षकको प्रारम्भिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका कैफियतहरू प्रत्येक वर्षमा सुधार गरिँदै आएको छ। सो प्रतिवेदन तथा नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट निर्देशन भएका बुँदाहरू पालना गर्ने सम्बन्धमा यस समितिको प्रतिक्रिया एवं प्रगति निम्नबमोजिम रहेको छ :-

- नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त (घ) वर्गका लघुवित्त वित्तिय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन नं ६ को बुँदा नं. ६.८ (ख) बमोजिम यस बैंकको सञ्चालकहरुको कर्जा सम्बन्धि स्वघोषणाको विवरण अद्यावधिक गर्न प्रकृया अघि बढाई सकिएको छ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त (घ) वर्गका लघुवित्त वित्तिय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन नं १२ को बुँदा नं १.२ (क), १.२ (ख) र १.५ बमोजिम ऋणीहरुको कर्जा विवरण कर्जा सुचना केन्द्रमा पठाउने तथा कर्जा सुचना सम्बन्धि सम्पर्क व्यक्ति तोक्न व्यवस्था गर्न प्रकृया अघि बढाई सकिएको छ।
- मिति २०७२/०५/३१ मा व्यावसायिक सञ्चालक डा. उमाकान्त सिलवालको राजीनामा स्वीकृत पश्चात नयाँ व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त गर्न प्रकृया अघि बढानेछ।

- बैंकले सुचना प्रविधि नीति, सम्पति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तथा आन्तरिक लेखा परीषण निर्देशिका तर्जुमा गरि लागु गर्न प्रकृया अघि बढाई सकिएको छ।
- बैंकले कार्यालय सामान खरिद, छपाई र मर्मत कार्य गर्दा आर्थिक प्रशासन विनियमावलिको पुर्ण रुपमा पालना गर्न व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिईसकिएको छ।
- बस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा आयकर ऐन २०५८ को दफा ८८ मा व्यवस्था अनुसार TDS कट्टी गर्ने व्यवस्था मिलाउन व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिईसकिएको छ।
- आन्तरिक लेखा परीक्षण, बाह्य लेखा परीक्षण साथै यस बैंकको स्थलगत निरीक्षण तथा गैर स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याईएका अन्य कैफियतहरु पुनः नदोहनेरिने गरि सुधार गर्न व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिईसकिएको छ।

(ज) लाभांश बाँडफाँट गर्न सिफारिस गरिएको रकम

सञ्चालक समितिबाट चालु आ.व.को खुद मुनाफा रु. २२ करोड ३२ लाख मध्ये सेयरधनीहरुलाई चुक्ता पुँजी रु. ४०२४,४९,८७५.०० को २५% बोनस शेयर रु. १०,०६,१२,४६८.७५ र कर प्रयोजनको लागि नगद लाभांश १.३१६% रु.५२,९५,३९३.०९ गरी जम्मा २६.३१६% का दरले रु.१०,५९,०७,८६१.८४ मुनाफा वितरण गर्ने प्रस्ताव गरिएको छ।

(झ) सेयर जफत भएको भए जफत भएको सेयरसङ्ख्या, त्यस्तो सेयरको अङ्कित मूल्य, त्यस्तो सेयर जफत हुनुभन्दा अगावै सोबापत कम्पनीले प्राप्त गरेको जम्मा रकम र त्यस्तो सेयर जफत भएपछि सो सेयर बिक्री गरी कम्पनीले प्राप्त गरेको रकम तथा जफत भएको सेयरबापत रकम फिर्ता गरेको भए सोको विवरण,

कुनै पनि सेयर जफत भएको छैन।

(ञ) विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनी र यसको सहायक कम्पनीको कारोबारको प्रगति र सो आर्थिक वर्षको अन्तमा रहेको स्थितिको पुनरावलोकन

यस कम्पनीको कुनै पनि सहायक कम्पनी छैन।

(ट) कम्पनी तथा त्यसको सहायक कम्पनीले आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरेको प्रमुख कारोबारहरू र सो अवधिमा कम्पनीको कारोबारमा आएको कुनै महत्वपूर्ण परिवर्तन,

यस कम्पनीको कुनै पनि सहायक कम्पनी छैन। साथै, यस कम्पनीमा सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेबाहेक कुनै महत्वपूर्ण परिवर्तन भएको छैन।

(ठ) विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीका आधारभूत सेयर धनीहरुले कम्पनीलाई उपलब्ध गराएको जानकारी,

यस प्रकारको कुनै पनि जानकारी आधारभूत सेयरधनीहरूबाट प्राप्त भएको छैन।

(ड) विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीका सञ्चालक तथा पदाधिकारीहरूले लिएको सेयरको स्वामित्वको विवरण र कम्पनीको सेयर कारोबारमा निजहरू संलग्न रहेको भए सो सम्बन्धमा निजहरुबाट कम्पनीले प्राप्त गरेको जानकारी,

यस कम्पनीका प्रवर्धक सेयरधनीहरूका तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालकहरू संस्थागत रूपमा प्रतिनिधि भई आएको हुँदा व्यक्तिगत रूपमा यस बैङ्कको सेयर खरिद गरेको छैन।

सर्वसाधारण सेयरधनीका तर्फबाट निर्वाचित सञ्चालक र व्यावसायिकहरूका नाममा यस बैङ्कको देहायअनुसारको सेयर रहेको देखिन्छ –

क्र सं.	सेयरधनीको नाम	सेयरधनी नं.	सेयर कित्ता सङ्ख्या
१	श्री उमेश लम्साल	१३१५९	२८६१
२	श्री भुपेश छत्कुली	१३०११८००००००६६७९	१००

(ढ) विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीसाग सम्बन्धित सम्झौताहरूमा कुनै सञ्चालक तथा निजको नजिकको नातेदारको व्यक्तिगत स्वार्थका बारेमा उपलब्ध गराइएको जानकारीको ब्यहोरा,

यस प्रकारको कुनै सम्झौता भएको जानकारी प्राप्त भएको छैन।

(ण) कम्पनीले आँनो सेयर आफैले खरिद गरेको भए त्यसरी आँनो सेयर खरिद गर्नुको कारण, त्यस्तो सेयरको सङ्ख्या र अङ्कित मूल्य तथा त्यसरी सेयर खरिद गरेबापत कम्पनीले भुक्तानी गरेको रकम

कम्पनीले आफ्नो सेयर आफैँले खरिद गरेको छैन।

(त) आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली भए वा नभएको र भएको भए सोको विस्तृत विवरण,

सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा प्रस्तुत छ।

(थ) विगत आर्थिक वर्षको कूल व्यवस्थापन खर्चको विवरण

कर्मचारी खर्च	रु.४,३२,३१,१२९/७२
कार्यालय सञ्चालन खर्च	रु.२,७१,८९,८१८/७३
जम्मा	रु.७,०४,२०,९४८/४५

(द) लेखापरीक्षण समितिका सदस्यहरूको नामावली, निजहरूले प्राप्त गरेको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधा, सो समितिले गरेको काम कारबाहीको विवरण र सो समितिले कुनै सुझाव दिएको भए सोको विवरण,

यस कम्पनीमा गैरकार्यकारी सञ्चालक श्री उमेश लम्सालको संयोजकत्वमा तल तालिकामा उल्लेख गरेअनुसारको तीन सदस्यीय लेखापरीक्षण समिति रहेको छ। यस समितिले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १६५ मा तोकिएबमोजिमका कार्यहरू गर्ने, नेपाल राष्ट्र बैङ्कद्वारा जारी निर्देशनमा लेखापरीक्षण समितिले गर्नुपर्ने भनी उल्लेख गरेका कार्यहरू गर्ने, लेखापरीक्षकले दिएको प्रतिवेदनउपर दफावार अध्ययन गरी सञ्चालक समितिलाई प्रतिवेदनसहित सुझाव र व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिने एवं आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको सुदृढीकरणका लागि अनुगमन, निरीक्षण र सुझाव प्रदान गर्ने जस्ता कार्यहरू गर्ने गर्दछ।

यस समितिले सम्पत्तिको कर्जाको गुणस्तर अभिबृद्धि गर्ने,

पुराना हिसाबहरू फरफारक गर्ने आदिलगायतका महत्वपूर्ण सुझावहरूसहितको प्रतिवेदन सञ्चालक समितिमा पेस गरेको र सञ्चालक समितिले सोको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिएको छ।

लेखापरीक्षण समितिका पदाधिकारीहरूको नामावली तथा सुविधा

नाम	पद	सुविधा
श्री उमेश लम्साल	संयोजक	प्रतिबैठक भत्ता रु. ३,०००।-
श्री दिलिप सिंह थापा	सदस्य	
श्री भीमप्रसाद गैह्रे	सदस्य	प्रतिबैठक भत्ता रु. १,५००।-

(ध) सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख, कम्पनीका आधारभूत सेयरधनी वा निजको नजिकका नातेदार वा निज संलग्न रहेको फर्म, कम्पनी वा सङ्गठित संस्थाले कम्पनीलाई कुनै रकम बुझाउन बाकी भए सो कुरा

सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख, कम्पनीका आधारभूत सेयरधनी वा निजको नजिकका नातेदार वा निज संलग्न रहेको फर्म, कम्पनी वा सङ्गठित संस्थाले कम्पनीलाई कुनै रकम बुझाउन बाँकी छैन।

(न) सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख तथा पदाधिकारीहरूलाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम

सञ्चालकहरूलाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम

- सञ्चालक समितिको बैठकमा भाग लिएबापत प्रतिबैठक रु. ३,०००।- मात्र भत्ता
- अध्यक्षलाई पत्रपत्रिकाबापत मासिक रु. १,०००।- र टेलिफोन खर्चबापत मासिक रु. २,५००।- मात्र
- अन्य सञ्चालकहरूलाई टेलिफोनबापत मासिक रु. १,०००।- मात्र (आफ्नो कार्यालयबाट सो सुविधा नभए मात्र)
- काठमाडौंबाहिरबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालकलाई समितिको बैठकमा भाग लिन आउँदा एकमुस्ट स्थानीय परिवहन तथा भैपरिआउने खर्च रु. १,५००।-
- काठमाडौं उपत्यकाभित्रवाट प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालकलाई समितिको बैठकमा भाग लिन आउँदा एकमुस्ट स्थानीय परिवहन तथा भैपरि आउने खर्च रु. १,०००।-
- सञ्चालकहरूले कम्पनीको कामको सिलसिलामा भ्रमण गर्दा दैनिक भत्ता रु. २,५००।-
- कम्पनीको कामको सिलसिलामा हवाइजहाजबाट यात्रा गरेमा हवाइजहाजमा लागेबमोजिमको टिकट खर्च र हवाइजहाजको सुविधा उपभोग नगरी बसबाट यात्रा गरेमा बसभाडाको दोब्बरका दरले भ्रमण भत्ता उपलब्ध हुने। काठमाडौं उपत्यकाबाहिर जुनसुकै ठाउँबाट बसबाट यात्रा गरी सञ्चालक समितिको बैठकमा भाग लिन आउने सञ्चालकलाई बसभाडाको दोब्बरका दरले भ्रमण भत्ता उपलब्ध हुने।

प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री जलनकुमार शर्मालाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम

- मासिक पारिश्रमिक मिति २०७० पुस २७ गतेदेखि लागू हुने गरी रु. १,७०,०००।-
- टेलिफोन खर्चबापत मासिक रु. २,५००।-
- दशैं खर्च १ महिनाको पारिश्रमिक बराबर, पोशाक खर्च रु. १५,०००/-, बोनस, बैंक दिवस १ महिनाको र बिमा वापतको रकम गरी वार्षिक जम्मा रु. २९,३९,५९४/-
- कार्यालय आउँदा-जाँदा गाडीको सुविधा रहेको।

(प) सेयरधनीहरूले बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांशको रकम

सेयरधनीले बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांशको रकम : यस बैंकको शेयर रजिष्ट्रार श्री नबिल इन्भेष्टमेन्ट बैंकिङ्ग लि.बाट मिति २०७२/०८/१५ मा प्राप्त जानकारी अनुसार मिति २०७३/०३/३१ सम्म ३,७४८ जना शेयरधनीहरुले बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांशको रकम रु.३६,१६,३७४/९९ रहेको छ।

(फ) दफा १४१ बमोजिम सम्पत्ति खरिद वा बिक्री गरेका कुराको विवरण

यस प्रकारको सम्पत्ति खरिद वा बिक्री नभएको।

(ब) दफा १७५ बमोजिम सम्बद्ध कम्पनीबीच भएको कारोबारको विवरण

यस प्रकारको कारोबार नभएको।

(भ) यस ऐन तथा प्रचलित कानुनबमोजिम सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा खुलाउनुपर्ने अन्य कुनै कुरा

आवश्यक सम्पूर्ण महत्वपूर्ण कुराहरू सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा खुलाइएको छ।

(म) अन्य आवश्यक कुराहरू

मिति २०७३/८/१७

सञ्चालक समिति,
साना किसान विकास बैङ्क लि.

अनुसूची-१

साना किसान विकास बैंक
जनशक्तिको विवरण
(२०७३ कार्तिक मसान्त)

(क) कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरू

क्र.सं.	नाम	पद	शुरु नियुक्ति मिति	स्थायी मिति	कार्यालय
१	श्री जलन कुमार शर्मा	प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	२०६६/०५/१४	–	के.का. काठमाडौं
२	डा. शिवराम प्रसाद कोइराला	नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	२०७२/१०/०१	–	के.का. काठमाडौं
३	श्री कृष्ण प्रसाद लामिछाने	मुख्य प्रबन्धक	२०६७/११/२३	–	के.का. काठमाडौं
४	श्री झलेन्द्र भट्टराई	का.मु मुख्य प्रबन्धक	२०६०/९/१४	२०६६/०४/०१	के.का. काठमाडौं
५	श्री अञ्जु पाठक	वरिष्ठ प्रबन्धक	२०६०/९/१४	२०६६/०४/०१	के.का. काठमाडौं
६	श्री शिबहरि अर्याल	प्रवन्धक	२०६३/५/१९	२०६६/०४/०१	के.का. काठमाडौं
७	श्री लिलाधर धिताल	प्रवन्धक	२०६३/५/२५	२०६६/०४/०१	के.का. काठमाडौं
८	श्री युवराज गैरे	वरिष्ठ अधिकृत	२०६७/०७/१५	२०६७/०७/१५	के.का. काठमाडौं
९	श्री प्रीति के.सी.	अधिकृत	२०६३/०२/०७	२०६७/०३/३१	के.का. काठमाडौं
१०	श्री उर्मिला खनाल	अधिकृत	२०६४/४/१६	२०६७/०३/३१	के.का. काठमाडौं
११	श्री नरेन्द्र आचार्य	अधिकृत	२०६४/०४/१६	२०६७/०४/०१	के.का. काठमाडौं
१२	श्री ऋषिराम कोइराला	अधिकृत	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	के.का. काठमाडौं
१३	श्री लक्ष्मी आचार्य	बरिष्ठ सहायक	२०६४/४/१६	२०६७/०४/०२	के.का. काठमाडौं
१४	श्री कृष्णमाया सुवेदी	बरिष्ठ सहायक	२०६४/४/१६	२०६७/०४/०३	के.का. काठमाडौं
१५	श्री मिना बुढाथोकी	बरिष्ठ सहायक	२०६५/८/२६	२०६७/०४/०४	के.का. काठमाडौं
१६	श्री दिपक राज पाण्डे	बरिष्ठ सहायक	२०६४/०४/१६	२०६७/०४/०५	के.का. काठमाडौं
१७	श्री महेश्वर पण्डित	बरिष्ठ सहायक	२०६४/४/१६	२०६७/०३/३१	के.का. काठमाडौं
१८	श्री नवराज डाँगी	सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	के.का. काठमाडौं
१९	श्री विष्णुभक्त श्रेष्ठ	वरिष्ठ सवारी चालक	२०५९/२/८	२०६७/०३/३१	के.का. काठमाडौं
२०	श्री पूर्ण बहादुर त.मी	वरिष्ठ सवारी चालक	२०६०/४/२	२०६७/०५/०३	के.का. काठमाडौं
२१	श्री ठाकुर श्रेष्ठ	ब.कार्यालय सहयोगी	२०५८/५/१	२०६७/०३/३१	के.का. काठमाडौं
२२	श्री हरि बहादुर भुजेल	वरिष्ठ चौकिदार	२०६०/१०/१९	२०६७/०३/३१	के.का. काठमाडौं
२३	श्री गुण बहादुर गिंदेल	कार्यालय सहयोगी	२०६४/८/११	२०७०/०९/३०	के.का. काठमाडौं
२४	श्री गणेश प्रसाद भट्टराई	इलाका प्रवन्धक	२०६७/०७/१५	२०६७/०७/१५	इ.का.बिर्तामोड
२५	श्री खगेन्द्र प्रसाद आचार्य	बरिष्ठ सहायक	२०६४/४/१६	२०६७/०३/३१	इ.का.बिर्तामोड
२६	श्री लक्ष्मी प्रसाद पोखेल	सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.बिर्तामोड
२७	श्री सरोज भट्टराई	इलाका प्रवन्धक	२०७१/०५/०५	२०७१/०५/०५	इ.का.इटहरी
२८	श्री योगराज दाहाल	बरिष्ठ सहायक	२०६४/४/१६	२०६७/०३/३१	इ.का.इटहरी
२९	श्री इच्छाराम पोखेल	सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.इटहरी
३०	श्री खगेन्द्र दाहाल	कार्यालय सहयोगी	२०६५/१२/१९	२०७०/०९/३०	इ.का.इटहरी
३१	श्री राजकुमार यादव	इलाका प्रवन्धक	२०६७/०७/१५	२०६७/०७/१५	इ.का.जनकपुर
३२	श्री मनिष महतो	अधिकृत	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.जनकपुर
३३	श्री दोर्णराज घिमिरे	बरिष्ठ सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.जनकपुर
३४	श्री कमला थापा मगर	सहायक	२०७१/०७/१९	२०७१/०७/१९	इ.का.जनकपुर
३५	श्री राकेश भण्डारी	कार्यालय सहयोगी	२०६०/०५/१७	२०७०/०९/३०	इ.का.जनकपुर
३६	श्री कृष्ण कुमारी शर्मा	इलाका प्रवन्धक	२०६७/०७/१५	२०६७/०७/१५	इ.का.हेटौंडा
३७	श्री विष्णु प्रसाद कालाखेती	अधिकृत	२०६३/०२/०७	२०६७/०३/३१	इ.का. हेटौंडा
३८	श्री विदुर अर्याल	बरिष्ठ सहायक	२०६४/४/१६	२०६७/०३/३१	इ.का. हेटौंडा
३९	श्री रामबाबु सिंह	बरिष्ठ सहायक	२०६४/४/१६	२०६७/०३/३१	इ.का.हेटौंडा
४०	श्री हरि शरण ढकाल	सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.हेटौंडा
४१	श्री अरव अर्याल	कार्यालय सहयोगी	२०६०/०७/१२	२०७०/०९/३०	इ.का.हेटौंडा
४२	श्री शेर बहादुर चौधरी	इलाका प्रवन्धक	२०६४/०४/१६	२०६७/०३/३१	इ.का.बुटवल

बाँकी अर्को पानामा

क्र.सं.	नाम	पद	शुरू नियुक्ति मिति	स्थायी मिति	कार्यालय
४३	श्री निरंजन निसाद	बरिष्ठ सहायक	२०६४/४/१६	२०६७/०३/३१	इ.का.बुटवल
४४	श्री सुचिता कुमारी घिमिरे	बरिष्ठ सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.बुटवल
४५	श्री शोभाखर चापागाई	कार्यालय सहयोगी	२०६०/०७/१५	२०७०/०९/३०	इ.का.बुटवल
४६	श्री विशाल कुमार तुलाधर	इलाका प्रवन्धक	२०६७/०७/१५	२०६७/०७/१५	इ.का.पोखरा
४७	श्री सुनिल अर्याल	सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.पोखरा
४८	श्री मुक्ति क्षेत्री	कार्यालय सहयोगी	२०६५/८/१८	२०७०/०९/३०	इ.का.पोखरा
४९	श्री राजेन्द्र भण्डारी	इलाका प्रवन्धक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.नेपालगञ्ज
५०	श्री हरिप्रसाद न्यौपाने	बरिष्ठ सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.नेपालगञ्ज
५१	श्री लक्ष्मी थापा	सहायक	२०७१/०७/१९	२०७१/०७/१९	इ.का.नेपालगञ्ज
५२	श्री दिपक ठाकुर	कार्यालय सहयोगी	२०६५/५/८	२०७०/०९/३०	इ.का.नेपालगञ्ज
५३	श्री सुवास गौतम	इलाका प्रवन्धक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का. गजुरी
५४	श्री सूर्य अधिकारी	सहायक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.गजुरी
५५	श्री केशवराज पौडेल	इलाका प्रवन्धक	२०७१/०५/०२	२०७१/०५/०२	इ.का.अत्तरिया

(ख) करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरू

क्र.सं.	नाम	पद	शुरु नियुक्ति मिति	कार्यालय
१	श्री सुर्य प्रकाश हाडा	कार्यक्रम संयोजक	२०७१/०१/१९	के.का.काठमाडौं
२	श्री भिम प्रसाद गैरे	अनुगमनकर्ता	२०६७/११/२३	के.का. काठमाडौं
३	श्री दिपक कुमार के.सी	परामर्शदाता	२०६९/०६/१८	के.का.काठमाडौं
४	श्री किरण कुमार खत्री	चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट	२०६९/०४/१७	के.का.काठमाडौं
५	श्री अंकुर मैनाली	क.ईञ्जिनियर	२०६८/०५/०१	के.का.काठमाडौं
६	श्री कृष्ण अर्याल	लिडट्रेनर	२०७१/०१/१६	के.का. काठमाडौं
७	श्री जीवलाल बस्याल	लियाजन अफिसर	२०७२/०९/०१	बुटवल, रुपन्देही
९	श्री राजेन्द्र प्रसाई	फि.प्र.	२०७०/१२/१४	ई.का. नेपालगञ्ज
१०	श्री जिवन खनाल	स.वि.सु.	२०६८/१०/१९	के.का. काठमाडौं
११	श्री कृष्ण प्रसाद अधिकारी	फि.सु.	२०७०/०५/०१	इ.का. अत्तरिया
१२	श्री शेखरनाथ दवाडी	फि.सु.	२०७०/०५/०१	इ.का. नेपालगञ्ज
१३	श्री दिपक प्रसाद बजगाई	स.वि.सु.	२०६८/११/०१	इ.का. गजुरी
१४	श्री रविलाल आचार्य	फि.सु.	२०७०/११/१७	इ.का. गजुरी
१५	श्री कला थपलिया	स.वि.सु.	२०६८/१०/१९	के.का. काठमाडौं
१६	श्री मेखनाथ खतिवडा	कार्यालय सहयोगी	२०७१/१२/०१	के.का. काठमाडौं
१७	श्री दुर्गा भुजेल	कार्यालय सहयोगी	२०७१/१२/०१	के.का. काठमाडौं

(ग) साना किसान सहकारी संस्थाबाट काज

क्र.सं.	नाम	पद	शुरु नियुक्ति मिति	कार्यालय
१	श्री कृष्ण बहादुर कार्की	सहायक	२०६८/०५/०१	इ.का.पोखरा

(घ) ज्यालादारीमा कार्यरत

क्र.सं.	नाम	पद/कार्य	शुरु नियुक्ति मिति	सेवाको किसिम	संस्था
१	श्री मन कुमारी पाठक	सहायक	२०७१/०९/०१	मा.ज्या.	इ.का.बुटवल
२	श्री पुष्कर चौधरी	कार्यालय सहयोगी	२०७२/०२/१४	दै.ज्या.	इ.का.अत्तरिया
३	श्री खगेन्द्र सुवेदी	सहयोगी	२०७३/०३/१६	दै.ज्या.	इ.का.बिर्तामोड
४	श्री कल्पना देउला	कुचिकार	२०५८/०७/१५	दै.ज्या	के.का.काठमाडौं
५	श्री मनमाया खवास	माली	२०६४/०४/०२	दै.ज्या	के.का.काठमाडौं
६	श्री राम शरण इटनी	कार्यालय सहयोगी	२०७३/०५/०७	दै.ज्या	इ.का. गजुरी
७	श्री बाबुकाजी शाही	सवारी चालक	२०७३/०३/०१	दै.ज्या	ए.का. काठमाडौं
८	श्री एमराज गिरी	सवारी चालक	२०७३/०३/०१	दै.ज्या	ए.का. काठमाडौं

अनुसूची-२

साना किसान विकास बैंक

समूह "क" संस्थापक सेयरधनी साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरु तथा सेयर रकम (२०७२/०८/१५ को विवरण अनुसार)

क्रसं	से.स.नं	संस्थाको नाम	गाविस	जिल्ला	शेयर रकम (रु)
१	६	साना किसान सहकारी संस्था लि.	श्रीअन्तु	ईलाम	४७१३२५
२	३२	साना किसान सहकारी संस्था लि.	समालबुङ्ग	ईलाम	३६५९७५
३	३३	साना किसान सहकारी संस्था लि.	जीतपुर	ईलाम	३५५४७५
४	११२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महारानीझोडा	झापा	१२५२८७५
५	५	साना किसान सहकारी संस्था लि.	पृथ्वीनगर	झापा	१०२४६७५
६	२८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बाहुनडाँगी	झापा	६६५२२५
७	२७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जुरोपानी	झापा	६५५४२५
८	३१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पथरीया	झापा	५६५१२५
९	१२०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धरमपुर	झापा	५१०६५०
१०	२६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पाँचगाछी	झापा	५०३१७५
११	२९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खुदनाबारी	झापा	४८६३७५
१२	१६२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बैंगुन्धुरा	झापा	४३९८२५
१३	३०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	घैलाडुब्बा	झापा	४३८५५०
१४	१२१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि	महाभारा	झापा	४३५४००
१५	११९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि	बालुवाडी	झापा	३७४३७५
१६	१४८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महेशपुर	झापा	२८६८७५
१७	२२०	साना किसान महिला कृषि सहकारी संस्था लि	कोहवरा	झापा	१०२७७५
१८	२२१	गौरादह साना किसान महिला कृषि सहकारी संस्था लि.	गौरादह	झापा	१०२७७५
इ.का. बिर्तामोड अन्तरगत जम्मा					९०३६८७५
१९	७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुन्दरपुर	मोरङ्ग	१७८८१५०
२०	३४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लेटाङ्ग	मोरंग	१६१७३५०
२१	९६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बबियाविर्ता	मोरङ्ग	११६९७००
२२	१८३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दुलारी	मोरंग	८५७७२५
२३	१२७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मोतीपुर	मोरङ्ग	७४०६००
२४	१२८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बैजनाथपुर	मोरंग	५१७३७५
२५	१८५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बेलवारी	मोरंग	५८०६५०
२६	३५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मृगौलिया	मोरङ्ग	४३८७७५
२७	९५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	झोराहट	मोरङ्ग	३३४७५०
२८	१६१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पाटी	मोरंग	२९८०००
२९	९७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मधुमल्ला	मोरङ्ग	११०९५०
३०	१२५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महेन्द्रनगर	सुनसरी	१२१४८५०
३१	९८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पकलि	सुनसरी	९७९३००
३२	१७१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लखन्तरी	मोरङ	६१४९५०
३३	१८४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मध्यहर्षाही	सुनसरी	५०१०७५
३४	९९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	छिटाहा	सुनसरी	४२३१५०
३५	१२६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बकलौरी	सुनसरी	३८५७००
३६	३६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मधेली	सुनसरी	३८२४२५
३७	३७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मधुवन	सुनसरी	३५८२७५
३८	८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पाँचकन्या	सुनसरी	३४६०२५
		इ.का. ईटहरी अन्तरगत जम्मा			१३६५९७७५

क्रसं	से.स.नं	संस्थाको नाम	गाविस	जिल्ला	शेयर रकम (रु)
३९	२२३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	देउरी	उदयपुर	७५८८००
४०	१५१	महिला साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुन्दरपुर	उदयपुर	४८८२५०
४१	११५	साना किसान सहकारी संस्था लि.	बसाहा	उदयपुर	१२९६२५
४३	२२२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पातो	सप्तरी	४९०२२५
४४	२०४	साना किसान सहकारी संस्था लि.	सिस्वावेल्ही	सप्तरी	४८००७५
४५	१८८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ओद्राहा	सप्तरी	२७८८२५
४६	४०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बकधुवा	सप्तरी	२१६६५०
४७	३९	साना किसान सहकारी संस्था लि.	हरीहरपुर	सप्तरी	१२९७२५
४८	४७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	तेरहौता	सप्तरी	७९२५०
७६	१८६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पडरीया	सिराहा	९५२०००
४९	९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	विष्णुपुर	सिराहा	१४३१३७५
५०	१९३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बस्तिपुर	सिराहा	८५९४७५
५१	४१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लक्ष्मीपुर	सिराहा	२९९७५०
५२	२२७	बालासुन्दरी साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भगवानपुर	सिराहा	१८११७५
५३	२२६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महनौर	सिराहा	१००६७५
४२	३८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नकटीरायपुर	धनुषा	५६५९५०
५४	४३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नकटाझिज	धनुषा	२१९०६५०
५५	१०६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दिगम्वरपुर	धनुषा	२०९६३७५
५६	१०८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शान्तीपुर	धनुषा	१७१६९७५
५७	४२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सखुअवा महेन्द्रनगर	धनुषा	१३६२५५०
५८	१६५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हरिहरपुर	धनुषा	९६३२००
५९	१७०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धनुषा गोविन्दपुर	धनुषा	८८२५७५
६०	१४९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रघुनाथपुर	धनुषा	७८१९००
६१	१९६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भरतपुर	धनुषा	६८१३२५
६२	१६९	साना किसान सहकारी संस्था लि.	सिंग्याहिमडान	धनुषा	५३२३५०
६३	१९९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धनुषाधाम	धनुषा	४८००७५
६४	१९८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मिथिलेश्वर	धनुषा	२७८८२५
६५	१९७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	फुलगामा	धनुषा	२२८५५०
६६	१८९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गिद्धा	धनुषा	१२०७५०
६७	१९२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पुष्पलपुर	धनुषा	११२७००
६८	१८७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रामगोपालपुर	महोत्तरी	१००६७५
६९	१९१	साना किसान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	भंगाहा	महोत्तरी	६८१३२५
७०	२०३	साना किसान सहकारी संस्था लि.	धिरापुर	महोत्तरी	५१०३००
७१	१५०	साना किसान सहकारी संस्था लि.	बञ्चौरी	महोत्तरी	३७९४००
७२	४६	साना किसान सहकारी संस्था लि.	विसनपुर	महोत्तरी	१९७६२५
७३	४५	साना किसान बहुमुखी सहकारी संस्था लि.	इटहर्वाकट्टी	महोत्तरी	१३११२५
७४	२२५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हलखोरी	महोत्तरी	६०४२५
७५	१९०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शंकरपुर	सर्लाही	९६००५०
७७	२५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जब्दी	सर्लाही	७८१९००
७८	२००	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हरिपुर	सर्लाही	३७९४००
७९	२०२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लक्ष्मीपुर	सर्लाही	३७९४००
८०	२०१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भक्तिपुर	सर्लाही	३२९२२५
८१	१९४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गौरीशंकर	सर्लाही	२९८९००
८२	१९५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हरिपुर्वा	सर्लाही	२८८९७५
८३	२२४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नौकेलवा	सर्लाही	२७८८२५

क्रसं	से.स.नं	संस्थाको नाम	गाविस	जिल्ला	शेयर रकम (रू)
८४	४४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पिडारी	सर्लाही	२३४७२५
८५	१२९	साना किसान सहकारी संस्था लि.	बग्दह	सर्लाही	९१०००
		इ.का. जनकपुर अन्तरगत जम्मा			२५९५३९००
८६	५६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कुम्पुर	धादिङ	१७८६२७५
८७	५७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सलाङ्ग	धादिङ	१६९०८५०
८८	१४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	चैनपुर	धादिङ	११८५४५०
८९	५३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कल्लेरी	धादिङ	१०१९४२५
९०	५४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बैरेनी	धादिङ	१०१९४२५
९१	५२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भूमिस्थान	धादिङ	९८१०५०
९२	५५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गोगनपानी	धादिङ	७९६६००
९३	६३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जीवनपुर	धादिङ	७३४५२५
९४	५८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मैदी	धादिङ	६४४९२५
९५	६०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सल्यानटार	धादिङ	६३५८२५
९६	१०५	महिला साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	केवलपुर	धादिङ	५१७६५०
९७	१०४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	थाक्रे	धादिङ	४८८६००
९८	१७९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ज्यामरुङ	धादिङ	४७७०५०
९९	१५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	छत्रेदेउराली	धादिङ	४६९०००
१००	६१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ढोला	धादिङ	४६३२७५
१०१	५९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुनौलाबजार	धादिङ	३१७८००
१०२	१००	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धुषा	धादिङ	२६९०२५
१०३	६२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	त्रिपुरेश्वर	धादिङ	१४३१५०
१०४	२३१	श्री कृष्ण साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खरी	धादिङ	१०३८२५
१०५	२३२	मुरलीभन्ज्याङ साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मुरलीभन्ज्याङ	धादिङ	१०३८२५
१०६	२१३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जिलिङ	नुवाकोट	४५९९००
१०७	२१२	महिला साना किसान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	वागेश्वरी	नुवाकोट	३३११००
		इ.का. गजुरी अन्तरगत जम्मा			१४६३८५५०
१०८	१८२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रविओपी	काभ्रेपलाञ्चोक	६६२२००
१०९	२११	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	अनेकोट	काभ्रेपलाञ्चोक	५०८२००
		एकाइ काठमाडौं अन्तरगत जम्मा			११७०४००
११०	१३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मनहरी	मकवानपुर	१३७६४२५
१११	१७३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बज्रबाराही	मकवानपुर	३७९४००
११२	२२८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हाडीखोला	मकवानपुर	१०३८२५
११३	२२९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बसामाडी	मकवानपुर	१०३८२५
११४	२३०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पदमपुर	चितवन	१०३८२५
११५	१२४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सन्तपुर (म.)	रौतहट	९९३५२५
११६	२०६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कनकपुर	रौतहट	५८०६५०
११७	१२३	साना किसान सहकारी संस्था लि.	जेठरहिया	रौतहट	४९४२००
११८	२०८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रङ्गपुर	रौतहट	३१३१२५
११९	१७७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सखुवा धमौरा	रौतहट	३०१९२५
१२०	२१०	साना किसान बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	पिप्रारजवाडा	रौतहट	२४८७२५
१२१	१०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	डुमरवाना	बारा	३२२००००
१२२	४८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	फत्तेपुर	बारा	१२०४५७५
१२३	१२२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मनहर्वा	बारा	९२५७५०
१२४	१७४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भोडाहा	बारा	७५४८२५
१२५	२०९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हरैया	बारा	४२९८००

क्रसं	से.स.नं	संस्थाको नाम	गाविस	जिल्ला	शेयर रकम (रु)
१२६	१७८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ईनर्वासिरा	बारा	३०१९२५
१२७	२०५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	उदयपुरघुर्मि	पर्सा	२५१६५०
१२८	२०७	साना किसान सहकारी संस्था लि.	निचुटा	पर्सा	१३०९००
१२९	११	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पिप्ले	चितवन	१७५१६२५
१३०	१२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कुमरोज	चितवन	१५७७६७५
१३१	४९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	वीरेन्द्रनगर	चितवन	१४५५४२५
१३२	५०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बछ्यौली	चितवन	१००९६२५
१३३	१०७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शुक्रनगर	चितवन	९८५१२५
१३४	११८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भण्डारा	चितवन	७८५२७५
१३५	५१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मेघौली	चितवन	६४३३००
१३६	१५२	महिला साना किसान सहकारी संस्था लि.	कठार	चितवन	५४२८५०
१३७	१८१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दारेचोक	चितवन	४४८०००
१३८	१८०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खैरहनी	चितवन	४०३५५०
		इ.का. हेटौंडा अन्तरगत जम्मा			२१८२१३२५
१३९	६५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मनकामना	गोरखा	८३५६७५
१४०	६६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुन्दरबजार	लमजुङ्ग	५०४२२५
१४१	१४५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सराङकोट	कास्की	८५१५५०
१४२	१६४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	माझठाना	कास्की	७९३४५०
१४३	६४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	वेग्नास	कास्की	५६१७५०
१४४	१६८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रम्घाटार	लमजुङ्ग	५२८३७५
१४५	१६३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	निर्मलपोखरी	कास्की	५२१६००
१४६	१६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ढोरफिर्दी	तनहुँ	९५१८७५
१४७	६७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	फेदिखोला	स्याङ्जा	१३१६२२५
१४८	१०१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दहथुम	स्याङ्जा	८९४८२५
१४९	६८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नारायणस्थान	वाग्लुङ	६८२७२५
१५०	७०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भकुण्डे	वाग्लुङ	५७१०७५
१५१	६९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	तंग्राम	वाग्लुङ	३१४८७५
१५२	१४६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पैंयूपाटा	वाग्लुङ	३१४३००
१५३	१४७	साना किसान सहकारी संस्था लि.	बाजुङ	पर्वत	४०६२२५
१५४	१५३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मल्लाज	पर्वत	३५८२७५
१५५	२१४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पकुवा	पर्वत	३१५९२५
		इ.का. पोखरा अन्तरगत जम्मा			१०७२२९५०
१५६	१०३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खिल्जी	अर्घाखाँची	७४९७००
१५७	२३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नरपानी	अर्घाखाँची	६१३९००
१५८	१५६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खाचीकोट	अर्घाखाँची	६०७६००
१५९	१०२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	माकर	नवलपरासी	१५८७१२५
१६०	८१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	अग्यौली	नवलपरासी	१५४१०५०
१६१	७८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रामनगर	नवलपरासी	१३८५६५०
१६२	७७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	त्रिवेणी सुस्ता	नवलपरासी	१२४५५२५
१६३	८०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बञ्जरिया	नवलपरासी	१२३४८००
१६४	१०९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	तिलकपुर	नवलपरासी	१०५९३२५
१६५	११६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दाउन्नेदेवी	नवलपरासी	१०५६३००
१६६	७९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पञ्चनगर	नवलपरासी	७४२७००
१६७	१३४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कुमारवर्ती	नवलपरासी	४८०२००
१६८	२१६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जहदा	नवलपरासी	२९८९००

क्रसं	से.स.नं	संस्थाको नाम	गाविस	जिल्ला	शेयर रकम (रु)
१६९	१७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	आनन्दवन	रुपन्देही	३४५५७७५
१७०	१३३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	टिकुलीगढ	रुपन्देही	१६८७५७५
१७१	७२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मधवलिया	रुपन्देही	१६६३४२५
१७२	७५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शंकरनगर	रुपन्देही	१४४०६००
१७३	११०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दुधराक्ष	रुपन्देही	१३१८६७५
१७४	७४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सेमलार	रुपन्देही	१२७५४००
१७५	७१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सालझण्डी	रुपन्देही	१२६५१२५
१७६	१३०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पर्रोहा	रुपन्देही	१२४८६७५
१७७	१३२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गोनाहा	रुपन्देही	११९६१७५
१७८	७६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	केरवानी	रुपन्देही	९५५१५०
१७९	११४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गंगोलिया	रुपन्देही	७४१६५०
१८०	१३१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	करहिया	रुपन्देही	६७६९००
१८१	७३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	देवदह	रुपन्देही	५८०८७५
१८२	२१५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खड्वावनगाई	रुपन्देही	२९८९००
१८३	१९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मोतिपुर	कपिलवस्तु	११४८३५०
१८४	१३५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बुड्डी	कपिलवस्तु	७३४३००
१८५	८२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बरकलपुर	कपिलवस्तु	६९६८५०
१८६	१८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भलवाड	कपिलवस्तु	४३१९००
१८७	१५४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बडागाउँ	गुल्मी	९८८७५०
१८८	१५५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गौडाकोट	गुल्मी	४९५१२५
१८९	११७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	अर्गली	पाल्पा	३०९२७५
१९०	१३६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खस्यौली	पाल्पा	२२८७७५
		इ.का. बुटवल अन्तरगत जम्मा			३५४४१०००
१९१	८६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बांगेसाल	प्युठान	४३५२७५
१९२	१४४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धनवाङ	सल्यान	३९८५२५
१९३	८४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	उरहरी	दाङ	९८९४५०
१९४	१४३	महिला साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सौडियार	दाङ	९६४२५०
१९५	८३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लक्ष्मीपुर	दाङ	६९५८००
१९६	१६०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धनौरी	दाङ	५८६२५०
१९७	१६७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	श्रीगाउँ	दाङ	५८०६५०
१९८	११३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रामपुर	दाङ	५४५३००
१९९	८५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गोवरडिहा	दाङ	३१०३२५
२००	१४२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सतवरिया	दाङ	२९९१२५
२०१	२१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	उत्तरगंगा	सुर्खेत	१४७७५७५
२०२	९१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लाटीकोईली	सुर्खेत	१०८३८२५
२०३	१५७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लेखफर्सा	सुर्खेत	५५४६२५
२०४	१६६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मेहेलकुना	सुर्खेत	४५५९२५
२०५	१११	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	साटाखानी	सुर्खेत	२७४९७५
२०६	९२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रामघाट	सुर्खेत	१३८८२५
२०७	२०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महादेवपुरी	बाँके	९७३२२५
२०८	८७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नौबस्ता	बाँके	८२६९२५
२०९	१३८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कम्दी	बाँके	६९९६५०
२१०	८८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कचनापुर	बाँके	३४८२५०
२११	१५८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पुरैनी	बाँके	३३३२००
२१२	१३७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	चिसापानी	बाँके	२८९१००

क्रसं	से.स.नं	संस्थाको नाम	गाविस	जिल्ला	शेयर रकम (रू)
२१३	८९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ताराताल	बर्दिया	११८४४००
२१४	९०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सानोश्री	बर्दिया	९७३२२५
२१५	१७२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	डेउढाकला	बर्दिया	८०६०५०
२१६	१४१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पदनाह	बर्दिया	७८२१२५
२१७	१४०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मैनापोखर	बर्दिया	६८१४५०
२१८	१७६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कालिका	बर्दिया	६५७८७५
२१९	१३९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नेउलापुर	बर्दिया	५३६५५०
२२०	१५९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शिवपुर	बर्दिया	४९८२७५
२२१	२३३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ढोढरी	बर्दिया	१०३८२५
		इ.का. नेपालगञ्ज अन्तरगत जम्मा			१९४८४८२५
२२२	२१८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बौनिया	कैलाली	५३६४२५
२२३	२१९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मालाखेति	कैलाली	४१४६२५
२२४	२४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	श्रीपुर	कैलाली	३२९३५०
२२५	९३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	प्रतापपुर	कैलाली	३०२७५०
२२६	१७५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गेटा	कैलाली	२५४१००
२२७	२२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दैजी	कञ्चनपुर	९९४९२५
२२८	९४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुडा	कञ्चनपुर	७५४८२५
२२९	२१७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	त्रिभुवनवस्ति	कञ्चनपुर	३९५५००
२३०	२३४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	परासन	कञ्चनपुर	१०३८२५
२३१	२३५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कालिका	कञ्चनपुर	१०३८२५
		इ.का. अत्तरीया अन्तरगत जम्मा			४१९०१५०
		कुल जम्मा			१५६११९७५०

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

M. Khanal & Co., Chartered Accountants

Naya Bato, Dhobighat
P.O. Box : 13364
Kathmandu, Nepal.

Tel. : 9851027899
E-mail: mahesh.khanal@ntc.net.np

साना किसान विकास बैंक लिमिटेडको
शेयरधनी महानुभावहरु समक्ष स्वतन्त्र लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

१. हामीले साना किसान विकास बैंक लिमिटेडको यसै साथ संलग्न २०७३/०३/३१ (१५ जुलाई २०१६) को वासलात, सो मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको नाफा नोक्सान हिसाब, नगद प्रवाह विवरण, इक्विटीमा भएको परिवर्तन र प्रमुख लेखा नीतिहरु तथा लेखा सम्बन्धी टिप्पणीहरुको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरेका छौं ।

आर्थिक विवरणहरु प्रति व्यवस्थापनको जिम्मेवारी

२. नेपाल लेखामान अनुरुप यथार्थ र उचित चित्रण गर्ने वित्तिय विवरणहरु तयार एवं प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी व्यवस्थापनमा रहेको छ । यी जिम्मेवारी अन्तर्गत सारभुत किसिमले त्रुटीरहित, वित्तिय विवरण तयार गर्ने सम्बन्धी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको तर्जुमा, कार्यान्वयन र संचालन गर्ने कार्य, लेखानीतिहरुको छनौट तथा लागू गर्ने एवम् परिस्थिति अनुसार लेखा सम्बन्धी महत्वपूर्ण अनुमान गर्ने पर्दछन् ।

लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

३. लेखापरीक्षणको आधारमा वित्तीय विवरणहरु उपर मन्तव्य व्यक्त गर्नु हाम्रो दायित्व हो । हामीले हाम्रो लेखापरीक्षण नेपाल लेखापरीक्षणमान बमोजिम सम्पन्न गरेका छौं । ती मानले हामीलाई व्यवसायीक नैतिकताको पालना गर्ने तथा वित्तिय विवरणहरु सारभुत रुपमा त्रुटीरहित भएको बारेमा मनासिव आश्वासन प्राप्त गर्न लेखापरीक्षणको योजना बनाउन र लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न अनिवार्य गराउदछन् ।

लेखापरीक्षण अन्तर्गत वित्तिय विवरणमा उल्लेखित रकम र खुलासालाई पुष्टि गर्ने प्रमाण प्राप्त गर्न सम्पन्न गरिने कार्यविधि संलग्न हुन्छ । यसरी छनौट गरिएको कार्यविधि चाहे जालसाजी वा गल्तिवाट होस्, सारभुत रुपमा त्रुटीयुक्त प्रस्तुति हुन सक्ने जोखिमको लेखाजोखा सहित हाम्रो व्यवसायीक निर्णयमा आधारित छ । त्यसरी जोखिमको लेखाजोखा गर्ने क्रममा हामीले बैंकको आन्तरिक नियन्त्रण उपर नै राय व्यक्त गर्ने उद्देश्यले नभै परिस्थिति अनुसार हाम्रो लेखापरीक्षण कार्यविधि तयार गर्दा, बैंकले वित्तीय विवरण तयार एवं प्रस्तुति गर्ने क्रममा अवलम्बन गरेका आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विश्लेषण गरेका छौं । लेखापरीक्षणमा व्यवस्थापनद्धारा प्रयोगमा ल्याइएका लेखा सिद्धान्तहरु एवं गरिएका महत्वपूर्ण अनुमानहरुको उपयुक्तताको मूल्याङ्कनका साथै समग्र वित्तीय विवरण प्रस्तुतिको लेखाजोखा समेत समावेश हुन्छ । हाम्रो लेखापरीक्षणले हाम्रो मन्तव्यलाई पर्याप्त आधार प्रदान गर्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं ।

Chartered Accountants
Kathmandu
Nepal

मन्तव्य

४. हाम्रो रायमा, संलग्न वित्तीय विवरणहरुले साना किसान विकास बैंक लिमिटेडको २०७३/०३/३१ (१५ जुलाई २०१६) गतेको वित्तीय स्थिति र सो मितिमा अन्त्य भएको आर्थिक बर्षको संचालन नतिजा र नगद प्रवाहको प्रचलित कानूनका अधिनमा रहि लागू गर्न सकिने हदसम्म नेपाल लेखामान अनुसार यथार्थ चित्रण गर्दछ र कम्पनी ऐन, २०६३ र नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार तयार गरिएको छ।

अन्य कानूनी तथा नियमक निकायका आवश्यकता सम्बन्धि प्रतिवेदन

५. हामीद्धारा सम्पन्न गरिएको परीक्षणको आधारमा देहाय बमोजिम प्रतिवेदन पेश गर्दछौं।

(क) हामीले लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न आवश्यक ठानेका सूचना तथा स्पष्टिकरणहरु सम्पूर्ण रुपमा पाएका छौं।

(ख) यो प्रतिवेदनसंग सम्बन्धित संलग्न वासलात, नाफा नोक्सान हिसाव र नगद प्रवाह विवरण र संलग्न अनुसूचीहरु नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार तयार गरिनुका साथै बैंकले राखेको हिसाव किताव, वहिखाता श्रेष्ता र लेखासंग दुरुस्त रहेका छन्।

(ग) हाम्रो रायमा, बैंकको हिसाब किताब ऐन बमोजिम ठीक संग राखिएको छ। नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार बैंकले व्याज आम्दानी हिसाब नगद प्राप्तिको आधारमा लेखाङ्कन गरेको छ।

(घ) हामीले बैंकको श्रेष्ता लेखापरीक्षणको समयमा बैंकको संचालक समिति वा त्यसका सदस्य वा कुनै प्रतिनिधि वा कुनै पदाधिकारी वा कुनै कर्मचारीले प्रचलित कानून विपरित कुनै कार्य गरेको वा बैंकको सम्पति हिनामिना गरेको वा बैंकको हानी नोक्सानी गरे गराएको हाम्रो जानकारीमा आएन।

(ङ) बैंकले गरेको कार्य आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्र रहेको पाइयो।

(च) हाम्रो रायमा हामीले लेखापरीक्षण गरेका श्रेष्ताहरुको आधारमा बैंकले नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम पर्याप्त पूजीकोष राखेको तथा सम्पतिमा संभावित नोक्सानीको लागी पर्याप्त व्यवस्था गरेको छ।

(छ) बैंकले नेपाल राष्ट्र बैंकले दिएको निर्देशन अनुरुप कार्य गरेको छ।

(ज) बैंकले निक्षेपकर्ता तथा लगानीकर्ताहरुको हित संरक्षण बिरुद्ध कार्य गरेको देखिएन।

(झ) बैंकको शाखाहरुबाट प्राप्त विवरणहरु स्वतन्त्र लेखापरीक्षण नगरीएको भएता पनि हाम्रो लेखापरीक्षणको लागी पर्याप्त थिए र

(ञ) बैंकमा लेखा सम्बन्धी कुनै जालसाजी भएको बैंकको श्रेष्ता र लेखापरीक्षणबाट हाम्रो जानकारीमा आएन।

महेश खनाल
एम.खनाल एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

मितिः २०७३/०८/२२
स्थानः ललितपुर,नेपाल

साना किसान विकास बैंक लिमिटेड

२०७३ साल आषाढ मसान्तको

वासलात

	पुँजी तथा दायित्व	अनुसूची	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.	शेयर पुँजी	४.१	५०३,०६२,३४३.७५	२८८,३५२,८७५.००
२.	जगेडा तथा कोषहरु	४.२	७९८,८०३,८५८.७३	६९९,२०१,५०९.६३
३.	ऋणपत्र तथा बन्ड	४.३	–	–
४.	तिर्न बाँकी कर्जा सापट	४.४	९,६७०,१९४,०७६.४७	७,१७९,८३०,०१६.१०
५.	निक्षेप दायित्व	४.५	–	–
६.	प्रस्तावित नगद लाभाँश		५,२९५,३९३.०९	३,०३५,२९३.००
७.	आयकर दायित्व		२,७२७,३५६.९६	५,८५१,९४६.३४
८.	अन्य दायित्व	४.६	९५०,५६०,५२३.७८	६९८,८३३,४१२.५३
	कुल पुँजी तथा दायित्व		११,९३०,६४३,५५२.७७	८,८७५,१०५,०५२.६०

	सम्पत्ति	अनुसूची	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.	नगद मौज्दात (सिक्का समेत)		२१९,५७५.००	१४६,४३४.००
२.	नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात		४९,५००,०००.००	३७,५००,०००.००
३.	बैक/वित्तीय संस्थामा रहेको मौजात	४.७	१६३,७३५,४८२.६३	२२७,७८१,२६४.४६
४.	माग तथा अल्प सुचनामा प्राप्त हुने रकम		६०२,०६८,७६६.७४	३६३,२५७,६१९.७५
५.	लगानी	४.८	१९२,१७१,२००.००	२०१,०१०,०००.००
६.	कर्जा सापट	४.९	१०,८५०,५०६,५६६.५९	७,९८१,४४२,३३९.०३
७.	स्थीर सम्पत्ति	४.१०	१९,९२९,४११.४७	१३,५८४,४७६.१०
८.	गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति	४.११	–	–
९.	अन्य सम्पत्ति	४.१२	५२,५१२,५५०.३४	५०,३८२,९१९.२६
	कुल सम्पत्ति		११,९३०,६४३,५५२.७७	८,८७५,१०५,०५२.६०

सम्भावित दायित्व	अनुसूची ४.१३
सञ्चालकहरुको घोषणा	अनुसूची ४.२३
पुँजीकोष तालिका	अनुसूची ४.२४
जोखिम भारित सम्पत्ति विवरण तालिका	अनुसूची४.२४(क)
प्रमुख सूचकाङ्कहरु	अनुसूची ४.२५
प्रमुख लेखा नीतिहरु	अनुसूची ४.२६
लेखा सम्वन्धी टिप्पणीहरु	अनुसूची ४.२७

४.१ देखि ४.१२ सम्मका अनुसूचीहरु वासलातका अभिन्न अंग हुन् ।

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला
नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

जलन कुमार शर्मा
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

भुपेश छत्कुली
सञ्चालक

सी.ए. महेश खनाल
एम खनाल एण्ड कम्पनि
चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स्

उमेश लम्साल
सञ्चालक

रविन्द्र यादव
सञ्चालक

सुखदेव न्यौपाने
सञ्चालक

ज्ञानेश्वर आचार्य
सञ्चालक

दिलिप सिंह थापा
सञ्चालक

खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

२०७३/०८/२१

साना किसान विकास बैंक लिमिटेड

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

नाफा नोक्सान हिसाव

	विवरण	अनुसूची	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.	व्याज आम्दानी	४.१४	७५०,७०१,५८०.८५	५५८,४१०,९२५.४६
२.	व्याज खर्च	४.१५	२६२,७१४,४१५.१८	१९९,११४,१४१.६३
	खुद व्याज आम्दानी		४८७,९८७,१६५.६७	३५९,२९६,७८३.८३
३.	कमिसन तथा अन्य संचालन आम्दानी	४.१६	३६१,५१६.७८	१८६,३१९.४७
४.	सटही घटवढ आम्दानी		–	–
	कूल सञ्चालन आम्दानी		४८८,३४८,६८२.४५	३५९,४८३,१०३.३०
५.	कर्मचारी खर्च	४.१७	४३,२३१,१२९.७२	३५,८७७,२४२.०२
६.	अन्य सञ्चालन खर्च	४.१८	२७,१८९,८१८.७३	२९,३६६,३३१.८६
७.	सटही घटवढ नोक्सान		–	–
	सम्भावित नोक्सानी अघिको सञ्चालन मुनाफा		४१७,९२७,७३४.००	२९४,२३९,५२९.४२
८.	सम्भावित नोक्सानी व्यवस्थाहरु	४.१९	६८,३१२,०००.००	५४,८९४,२२३.७०
	सञ्चालन मुनाफा		३४९,६१५,७३४.००	२३९,३४५,३०५.७२
९.	गैर सञ्चालन आम्दानी/खर्च	४.२०	१,७९६,४८२.८२	२,४१६,१७५.९५
१०.	सम्भावित नोक्सानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	४.२१	–	–
	नियमित कारोवारबाट भएको मुनाफा		३५१,४१२,२१६.८२	२४१,७६१,४८१.६७
११.	असामान्य कारोवारहरुबाट भएको आम्दानी/खर्च	४.२२	–	–
	सम्पुर्ण कारोवार समावेश पछिको खुद मुनाफा		३५१,४१२,२१६.८२	२४१,७६१,४८१.६७
१२.	कर्मचारी वोनस व्यवस्था		३१,९४६,५६५.१७	२१,९७८,३१६.५२
१३.	आयकर व्यवस्था		९६,२०८,६६७.७२	६५,७१९,५१६.६९
	• यस वर्षको कर व्यवस्था		९६,४२७,४४३.७६	६६,६६३,१९९.३७
	• विगत वर्षसम्मको कर व्यवस्था		–	७,३८७.९०
	• यस वर्षको स्थगन कर आम्दानी/खर्च		(२१८,७७६.०४)	(९५१,०७०.५८)
	खुद नाफा/नोक्सान		२२३,२५६,९८३.९३	१५४,०६३,६४८.४६

४.१४ देखि ४.२२ सम्मका अनुसूचीहरू नाफा नोक्सान हिसावका अभिन्न अंग हुन्।

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला
नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

जलन कुमार शर्मा
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

भुपेश छत्कुली
सञ्चालक

सी.ए. महेश खनाल
एम खनाल एण्ड कम्पनि
चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स्

उमेश लम्साल
सञ्चालक

रविन्द्र यादव
सञ्चालक

सुखदेव न्यौपाने
सञ्चालक

ज्ञानेश्वर आचार्य
सञ्चालक

दिलिप सिंह थापा
सञ्चालक

खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

साना किसान विकास बैंक लिमिटेड

नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाव

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

विवरण	अनुसूची	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
आम्दानी			
१. गत वर्षसम्मको संचित मुनाफा		१४६,२९४,०२३.६७	११२,४३१,५००.२०
२. यस वर्षको मुनाफा		२२३,२५६,९८३.९३	१५४,०६३,६४८.४६
३. सटही घटबढ कोष		–	
जम्मा		३६९,५५१,००७.६०	२६६,४९५,१४८.६६
खर्च			
१. गत वर्षसम्मको सञ्चित नोक्सान		–	–
२. यस वर्षको नोक्सान		–	–
३. साधारण जगेडा कोष		४४,६५१,३९६.७९	३०,८१२,७२९.६९
४. भैपरी आउने जगेडा		–	–
५. संस्था विकास कोष		–	–
६. लाभांश समीकरण कोष		–	–
७. कर्मचारी सम्बन्धी जगेडाहरू (कल्याणकारी कोष)		११,१६२,८४९.२०	७,७०३,१८२.४२
८. प्रस्तावित लाभांश		५,२९५,३९३.०९	३,०३५,२९३.००
९. प्रस्तावित बोनस शेयर		१००,६१२,४६८.७५	५७,६७०,५७५.००
१०. विशेष जगेडा कोष		–	–
११. सटही घटबढ कोष		–	–
१२. पुँजी फिर्ता जगेडा कोष		–	–
१३. पुँजी समायोजन कोष		–	–
१४. पुनरस्थापना कोष		६,६९७,७०९.५२	४,६२१,९०९.४५
१५. संस्थागत सुदृढीकरण कोष		१३,७३८,६५६.८४	१५,४०६,३६४.८५
१६. लगानी समायोजन कोष		–	–
१७. स्थगन कर जगेडा कोष		२१८,७७६.०४	९५१,०७०.५८
१८. गत वर्षको समायोजन		४,७९२,७८५.१०	–
१९. ग्राहक संरक्षण कोष		८,५८७,०४१.५५	
जम्मा		१९५,७५७,०७६.८८	१२०,२०१,१२४.९९
२०. सञ्चित मुनाफा/(नोक्सान)		१७३,७९३,९३०.७२	१४६,२९४,०२३.६७

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	जलन कुमार शर्मा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	भुपेश छत्कुली सञ्चालक	सी.ए. महेश खनाल एम खनाल एण्ड कम्पनि चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स्

उमेश लम्साल सञ्चालक	रविन्द्र यादव सञ्चालक	सुखदेव न्यौपाने सञ्चालक	ज्ञानेश्वर आचार्य सञ्चालक	दिलिप सिंह थापा सञ्चालक	खेम बहादुर पाठक अध्यक्ष

साना किसान विकास बैंक लिमिटेड

इक्वीटीमा भएको परिवर्तन सम्वन्धि विवरण

आ.व. २०७२/७३ (रु.)

विवरण	शेयर पुँजी	सञ्चित नाफा/नोक्सान	साधारण जगेडा कोष	पुँजिगत जगेडा/अनुदान कोष	शेयर प्रिमियम	सटही घटबढ कोष	स्थगन कर जगेडा कोष	अन्य जगेडा तथा कोष	कुल रकम
शुरु मौज्दात	२८८,३५२,८७५.००	१४६,२९४,०२३.६७	९८,४३४,१८८.५६	२७१,७४१,५०३.०६	-	-	३,२५१,५४९.८३	१७९,४८०,२४४.५१	९८७,५५४,३८४.६३
स्थगन कर									-
समायोजित शुरु मौज्दात	२८८,३५२,८७५.००	१४६,२९४,०२३.६७	९८,४३४,१८८.५६	२७१,७४१,५०३.०६	-	-	३,२५१,५४९.८३	१७९,४८०,२४४.५१	९८७,५५४,३८४.६३
समायोजन									-
यस वर्षको नाफा		२२३,२५६,९८३.९३							२२३,२५६,९८३.९३
नाफा बाँडफाँड		(८५,०५६,४२९.९४)	४४,६५१,३९६.७९				२१८,७७६.०४	४०,१८६,२५७.११	-
शेयर पुँजी थप	२१४,७०९,४६८.७५								२१४,७०९,४६८.७५
यस वर्ष थप अन्य कोष				(१,७९१,१३८.७०)				-	(१,७९१,१३८.७०)
प्रस्तावित लाभांश/बोनस		(१०५,९०७,८६१.८४)							(१०५,९०७,८६१.८४)
कर्मचारी कल्याण कोष							-	(११,१६२,८४९.२०)	(११,१६२,८४९.२०)
आयकर		(४,७९२,७८५.१०)							(४,७९२,७८५.१०)
अन्तिम मौज्दात	५०३,०६२,३४३.७५	१७३,७९३,९३०.७२	१४३,०८५,५८५.३५	२६९,९५०,३६४.३६	-	-	३,४७०,३२५.८७	२०८,५०३,६५२.४२	१,३०१,८६६,२०२.४८

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला
नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

जलन कुमार शर्मा
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

भुपेश छत्कुली
सञ्चालक

सी.ए. महेश खनाल
एम खनाल एण्ड कम्पनि
चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स्

उमेश लम्साल
सञ्चालक

रविन्द्र यादव
सञ्चालक

सुखदेव न्यौपाने
सञ्चालक

ज्ञानेश्वर आचार्य
सञ्चालक

दिलिप सिंह थापा
सञ्चालक

खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

साना किसान विकास बैंक लिमिटेड

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

नगद प्रवाह विवरण

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
(क) कारोवार संचालनबाट नगद प्रवाह	(२,६६१,१०७,६६०.३८)	(१,८६०,५२१,९५०.१८)
१. नगद प्राप्ति	७४१,४८६,४६१.३५	५४७,५७०,७८६.६५
१.१ व्याज आम्दानी	७४१,१२४,९४४.५७	५४७,३८४,४६७.१८
१.२ अपलेखित कर्जाको असुली	-	-
१.३ कमीशन तथा अन्य आम्दानी	३६१,५१६.७८	१८६,३१९.४७
२. नगद भूक्तानी	४३९,७७५,५०९.७८	३२९,९५५,५२७.२७
२.१ व्याज खर्च	२६२,३४५,०४३.९०	१९८,८१८,२५१.२१
२.२ कर्मचारी खर्च	४०,६२४,६७०.७२	३३,६०४,८२७.०२
२.३ कार्यालय संचालन खर्च	२२,८५९,७१०.६३	२५,२३९,६२०.२०
२.४ आयकर भुक्तानी	९९,५५२,०३३.१४	६६,१४८,३४६.०७
२.५ अन्य खर्च	१४,३९४,०५१.३९	६,१४४,४८२.७७
कार्यगत पुँजी गतिविधि अघिको नगद प्रवाह	३०१,७१०,९५१.५७	२१७,६१५,२५९.३८
संचालन सम्वन्धि चालु सम्पत्तिमा कमी/(वृद्धि)	(३,१७८,०६१,७४४.८४)	(२,२५१,१६१,२०५.३६)
१. माग तथा अल्प सूचनामा प्राप्त हुने रकममा कमी/(वृद्धि)	(२३८,८११,१४६.९९)	४९४,६३३,०४३.८३
२. अन्य अल्पकालीन लगानीमा कमी/(वृद्धि)	-	-
३. कर्जामा कमी/(वृद्धि)	(२,९३७,३७६,२२७.५६)	(२,७३०,५२४,०२८.६६)
४. अन्य सम्पत्तिमा कमी/(वृद्धि)	(१,८७४,३७०.२९)	(१५,२७०,२२०.५३)
संचालन सम्वन्धि चालु दायित्वमा कमी/(वृद्धि)	२१५,२४३,१३२.८९	१७३,०२३,९९५.८०
१. निक्षेपमा दायित्वमा (कमी/(वृद्धि)	-	-
२. अल्पकालीन सापटीमा (कमी)/वृद्धि	-	-
३. अन्य दायित्वमा (कमी)/वृद्धि	२१५,२४३,१३२.८९	१७३,०२३,९९५.८०
(ख) लगानी कारोवारमा नगद प्रवाह	७,६८१,००२.१८	८,४०६,५५२.४५
१. दीर्घकालिन लगानीमा कमी/(वृद्धि)	८,८३८,८००.००	-
२. स्थीर सम्पत्तीमा कमी/(वृद्धि)	(१०,७३४,४३४.१०)	(२,६१९,९०५.८३)
३. दीर्घकालिन लगानीमा ब्याज आम्दानी	९,५७६,६३६.२८	११,०२६,४५८.२८
४. लाभांश आम्दानी	-	-
५. अन्य	-	-
(ग) वित्तीय श्रोत कारोवारबाट नगद प्रवाह	२,६०१,४५४,०१७.३७	१,९३७,१२८,०२७.२३
१. दीर्घकालिन ऋण (वण्ड, डिवेन्चर आदि) मा वृद्धि/(कमी)	२,४९१,४४७,९२४.३७	१,९५७,३७०,४१२.२३
२. शेयर पुँजीमा वृद्धि/(कमी)	११४,०९७,०००.००	-
३. अन्य दायित्वमा वृद्धि/(कमी)	(३,००७,०४३.००)	(१९,१५८,५२१.००)
४. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्राप्त सहुलियत/पुनरकर्जामा वृद्धि/(कमी)	(१,०८३,८६४.००)	(१,०८३,८६४.००)
(घ) नगद तथा बैंक मोज्दातको विनिमय दरमा भएको फरकबाट आम्दानी/खर्च	-	-
(ङ) यस वर्षको सम्पूर्ण गतिविधिबाट नगद प्रवाह	(५१,९७२,६४०.८३)	८५,०१२,६२९.५०
(च) नगद तथा बैंकमा रहेको शुरु मौज्दात	२६५,४२७,६९८.४६	१८०,४१५,०६८.९६
(छ) नगद तथा बैंकमा रहेको अन्तिम मौज्दात	२१३,४५५,०५७.६३	२६५,४२७,६९८.४६

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	जलन कुमार शर्मा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	भुपेश छत्कुली सञ्चालक	सी.ए. महेश खनाल एम खनाल एण्ड कम्पनि चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स्

उमेश लम्साल सञ्चालक	रविन्द्र यादव सञ्चालक	सुखदेव न्यौपाने सञ्चालक	ज्ञानेश्वर आचार्य सञ्चालक	दिलिप सिंह थापा सञ्चालक	खेम बहादुर पाठक अध्यक्ष

अनुसूची ४.१

शेयर पुँजी तथा स्वामित्व

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. शेयर पुँजी		
१.१ अधिकृत पुँजी	६४०,०००,०००.००	२४०,०००,०००.००
क) ६४००००० साधारण शेयर प्रति शेयर रु. १०० ले	६४०,०००,०००.००	२४०,०००,०००.००
ख) ....नन्रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु .....ले	-	-
ग) ....रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु ....ले	-	-
१.२ जारी पुँजी	६४०,०००,०००.००	२३०,६८२,३००.००
क) ६४,००,००० साधारण शेयर प्रति शेयर रु.१०० ले	६४०,०००,०००.००	२३०,६८२,३००.००
ख) ... नन्रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु ...ले	-	-
ग) .... रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु ....ले	-	-
१.३ चुक्ता पुँजी	४०२,४४९,८७५.००	२३०,६८२,३००.००
क) ४०,२४,४९८.७५ साधारण शेयर प्रति शेयरले रु.१०० ले	४०२,४४९,८७५.००	२३०,६८२,३००.००
ख) ... नन्रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु .....ले	-	-
ग) ..... रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु .....ले	-	-
१.४ प्रस्तावित वोनस शेयर	१००,६१२,४६८.७५	५७,६७०,५७५.००
१.५ कल्स इन एडभान्स	-	-
१.६ जम्मा रकम (१.३+१.४+१.५)	५०३,०६२,३४३.७५	२८८,३५२,८७५.००

शेयर स्वामित्व विवरण	यस वर्ष रु.		गत वर्ष रु.	
	प्रतिशत	शेयर पुँजी	शेयर पुँजी	प्रतिशत
१. स्वदेशी स्वामित्व	१००.००	५०३,०६२,३४३.७५	२८८,३५२,८७५.००	१००.००
१.१ नेपाल सरकार	-	-	-	-
१.२ "क" वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरु	३१.१४	१५६,६५३,६१३.८४	८९,५०४,७३२.४०	३१.०४
१.३ अन्य इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरु	-	-	-	-
१.४ अन्य संस्थाहरु (साना किसान सहकारी संस्थाहरु)	३८.७९	१९५,१३७,८८३.१४	१११,७६५,५७४.३५	३८.७६
१.५ सर्वसाधारण	३०.०७	१५१,२७०,८४६.७७	८७,०८२,५६८.२५	३०.२०
२. बैदेशिक स्वामित्व	-	-	-	-
जम्मा	१००.००	५०३,०६२,३४३.७५	२८८,३५२,८७५.००	१००.००

अनुसूची ४.१(क)

शेयर पुँजी तथा स्वामित्व

(२०७३ आषाढ मसान्तको शेयर पुँजी तथा स्वामित्व)

२०७३ आषाढ मसान्तसम्ममा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढि स्वामित्व हुने संस्थापक तथा साधारण शेयरधनीहरुको विवरण

१) संस्थापक शेयरधनी

क.स.	संस्थापक शेयर धनीको नाम, ठेगाना		जम्मा कित्ता	शेयर रकम	प्रतिशत
१	कृषि विकास बैंक लि., मुख्य कार्यालय	काठमाडौं	१,१०८,२१६.५६	११०,८२१,६५६.००	२२.०३
२	नेपाल बैंक लि., प्रधान कार्यालय	काठमाडौं	३०५,४३९.०६	३०,५४३,९०६.००	६.०७
३	नविल बैंक लि.	काठमाडौं	१५२,७२०.९४	१५,२७२,०९४.००	३.०४
४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. आनन्दवन	रुपन्देही	४३,१९७.१९	४,३१९,७१९.००	०.८६
५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. डुमरवाना	बारा	४०,२५०.००	४,०२५,०००.००	०.८०
६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. नक्टाझिज	धनुषा	२७,३८३.१३	२,७३८,३१३.००	०.५४
७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. दिगम्वरपुर	धनुषा	२६,२०४.६९	२,६२०,४६९.००	०.५२
	जम्मा		१,७०३,४११.५७	१७०,३४१,१५७.००	३३.८६

अनुसुची ४.२

जगेडा तथा कोषहरु

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. साधारण/बैधानिक जगेडा कोष	१४३,०८५,५८५.३५	९८,४३४,१८८.५६
२. पुँजीगत जगेडा कोष	–	–
३. पुँजी फिर्ता जगेडा कोष	–	–
४. पुँजी समायोजन कोष	–	–
५. अन्य जगेडा तथा कोष	४८१,९२४,३४२.६५	४५४,४७३,२९७.४०
५.२ संस्था विकास कोष	–	–
५.३ लाभांश समिकरण कोष	–	–
५.४ विशेष जगेडा कोष	–	–
५.५ सम्पत्ति पुनर्मूल्यांकन कोष	–	–
५.६ स्थगन कर जगेडा	३,४७०,३२५.८७	३,२५१,५४९.८३
५.७ अन्य स्वतन्त्र कोष	–	–
५.७ अन्य स्वतन्त्र कोष	–	–
५.८ अन्य जगेडा कोष	४७८,४५४,०१६.७८	४५१,२२१,७४७.५७
५.८.१ ऋण मोचन कोष	१०३,६६१,६१३.००	१०३,६६१,६१३.००
५.८.२ अनुसरण कोष	११,१०९,५५४.००	११,१०९,५५४.००
५.८.३ संस्थागत सुदृढीकरण कोष	६२,९१२,६८०.३१	४९,१७४,०२३.४७
५.८.४ पुनरस्थापना कोष	२१,९४७,९२९.८९	१५,२५०,२२०.३७
५.८.५ विप्रेषण जोखिम कोष	२७४,८३३.६७	२७४,८३३.६७
५.८.६ लगानी समायोजन कोष	१०,०००.००	१०,०००.००
५.८.७ अनुदान तथा पुँजीगत जगेडा कोष	२६९,९५०,३६४.३६	२७१,७४१,५०३.०६
५.८.८ ग्राहक संरक्षण कोष	८,५८७,०४१.५५	
६. सञ्चित नाफा/नोक्सान	१७३,७९३,९३०.७२	१४६,२९४,०२३.६७
७. सटही घटबढ कोष	–	–
८. जम्मा	७९८,८०३,८५८.७२	६९९,२०१,५०९.६३

ऋणपत्र तथा वण्ड

अनुसूची ४.३

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. .... प्रतिशत वण्ड/ऋणपत्र प्रति वण्ड/ऋण पत्र.........रु............. ले मिति.................मा जारी भएको र मिति..........मा चुक्ता हुने (हालसम्मको Redemption Reserve रकम रु..............................)		
२. .... प्रतिशत वण्ड/ऋणपत्र प्रति वण्ड/ऋण पत्र.........रु............. ले मिति.................मा जारी भएको र मिति..........मा चुक्ता हुने (हालसम्मको Redemption Reserve रकम रु............................)		
३.	–	–
जम्मा १+२+३	–	–

अनुसूची ४.४

तिर्न बाँकी कर्जा (सापटी)

(२०७३ आषाढ मसान्त)

	विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
क	स्वदेशी	-	-
१.	नेपाल सरकार	४,२००,०००,०००.००	२,५५०,०००,०००.००
२.	नेपाल राष्ट्र बैंक	६,०८०,२५२.००	७,१६४,११६.००
३.	रिपो दयित्व	-	-
४.	वैंक तथा वित्तीय संस्था	५,४६४,११३,८२४.४७	४,६२२,६६५,९००.१०
५.	अन्य संगठित संस्थाहरु	-	-
६.	अन्य	-	-
	जम्मा	९,६७०,१९४,०७६.४७	७,१७९,८३०,०१६.१०
ख.	विदेशी	-	-
१.	बैंकहरु	-	-
२.	अन्य	-	-
	जम्मा	-	-
	जम्मा (क+ख)	९,६७०,१९४,०७६.४७	७,१७९,८३०,०१६.१०

निक्षेप हिसाव

अनुसूची ४.५

(२०७३ आषाढ मसान्त)

	विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.	ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरु		
	१.१ वित्तीय सस्थाहरु	-	-
	१.२ अन्य संगठित सस्थाहरु	-	-
	१.३ ब्यक्तिगत	-	-
	ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरुको जम्मा	-	-
२.	ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरु		
क.	बचत हिसाव	-	-
	१.१ संघ संस्थाहरु	-	-
	१.२ ब्यक्तिगत	-	-
	१.३ अन्य	-	-
ख.	मुद्दती हिसाव		
	१.१ संघ संस्थाहरु	-	-
	१.२ ब्यक्तिगत	-	-
	१.३ अन्य	-	-
	ब्याज तिर्नुपर्ने खाताहरुको जम्मा	-	-
	(१+२) जम्मा निक्षेप	-	-

अनुसूची ४.६

अन्य दायित्व

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. पेन्सन/उपदान कोष	५,२५३,११५.००	३,८५८,३१८.००
२. विदा वापतको व्यवस्था	६,०४६,६१८.००	४,८३५,०३६.००
३. कर्मचारी सञ्चय कोष	–	–
४. कर्मचारी कल्याण कोष	७२,८४१,५५९.६०	४९,३०१,६६०.१७
५. कर्मचारी वोनस व्यवस्था	३१,९४६,५६५.१७	२१,९७८,३१६.५२
६. निक्षेपमा भुक्तानी दिन बाँकी व्याज	–	–
७. सापटीमा भुक्तानी दिन बाँकी व्याज	१,०६८,००१.४३	६९८,६३०.१५
८. सण्ड्री क्रेडिटर्स	१३,१२६,९९९.४०	७,३४५,३५३.९३
९. शाखा मिलान हिसाब		१२४,७३८.००
१०. स्थगन कर दायित्व	–	–
११. भुक्तानी दिनु पर्ने बिलहरु	–	–
१२. भुक्तानी दिन बाँकी लाभांश	–	–
१३. अन्य	८२०,२७७,५८५.१८	६१०,६९१,३५९.७६
क) ग्राहक सुरक्षण कोष	७५६,८७८,०१३.३४	५४५,४०४,५६०.६०
ख) तालिम तथा गोष्ठी अनुदान कोष	१,७९८.२५	१,७९८.२५
ग) अन्य अनुदान कोष	–	–
घ) शेयर कल हिसाव	–	–
ङ) कृ.वि.बैंक लि. घुम्तीकोष	–	–
च) भुक्तानी दिन बाँकी संचालन खर्च	३४८,४४२.५५	४१७,६३२.५५
छ) भुक्तानी दिन बाँकी अग्रीम कर कट्टी	४,८८०,३१३.६२	३१७,२३५.८८
ज) भुक्तानी दिन बाँकी (कर्मचारी)	६२,१८५.००	५३,६८६.००
झ) धरौटी	–	१३५,०००.००
ञ) अनुसरण कार्यक्रम	४३,४४१,७१७.९०	४६,९९५,५१४.६४
ट) तालिम कार्यक्रम	४,६६७,९०९.५७	७,५६७,१८८.४२
ठ) पशुधन सुरक्षण	५०१,८१६.५१	४८६,३९९.९८
ड) सुचना प्रविधि कोष	१,०००,०००.००	१,०००,०००.००
ढ) सुचना प्रविधि घुम्ती कोष	२,२००,०००.००	२,२५०,०००.००
ण) साना किसान सम्मेलन कोष	१,२२८,३७५.४४	१,२२८,३७५.४४
त) साना किसान राहत कोष	५,०६७,०१३.००	४,८३३,९६८.००
जम्मा	९५०,५६०,५२३.७८	६९८,८३३,४१२.५३

अनुसूची ४.७

बैंक/वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	स्वदेशी मुद्रा	विदेशी मुद्रा रु.मा			कुल रु.	गत वर्ष रु.
		भा.रु.	परिवर्त्य वि.मु.	जम्मा		
१. स्वदेशी इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरु	१६३,७३५,४८२.६३	–	–	–	१६३,७३५,४८२.६३	२२७,७८१,२६४.४६
क. चल्ती खाता	१६३,७३५,४८२.६३	–	–	–	१६३,७३५,४८२.६३	२२७,७८१,२६४.४६
ख. अन्य खाता	–	–	–	–	–	–
जम्मा	१६३,७३५,४८२.६३	–	–	–	१६३,७३५,४८२.६३	२२७,७८१,२६४.४६

नोट : सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरु समर्थन पत्र अनुसारको कुल मौज्दात रु. १६३७३५४८२.६३

लगानी

अनुसूची ४.८

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	प्रयोजन		यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
	व्यापारिक	अन्य		
१. नेपाल सरकारको ट्रेजरी विल	-	-	-	-
२. नेपाल सरकारको बचतपत्र	-	-	-	-
३. नेपाल सरकारको अन्य ऋणपत्र	-	-	-	-
४. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	-	-	-	-
५. विदेशी ऋणपत्र	-	-	-	-
६. स्वदेशी इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको शेयर	-	-	-	-
७. विदेशी बैंक	-	-	-	-
८. संगठित संस्थाहरुको शेयर	-	१,१७१,२००.००	१,१७१,२००.००	१०,०००.००
९. संगठित संस्थाहरुको डिवेन्चर तथा बन्ड	-	-	-	-
१०. अन्य लगानी	१९१,०००,०००.००	-	१९१,०००,०००.००	२०१,०००,०००.००
कुल लगानी	१९१,०००,०००.००	१,१७१,२००.००	१९२,१७१,२००.००	२०१,०१०,०००.००
व्यवस्था	-	-	-	-
खुद लगानी	१९१,०००,०००.००	१,१७१,२००.००	१९२,१७१,२००.००	२०१,०१०,०००.००

शेयर, डिबेन्चर तथा वण्डमा लगानी

अनुसूची ४.८ (क)

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	परल मोल रु.	बजार मुल्यानुसार	व्यवस्था रकम	यस वर्ष	गत वर्ष रु.
१. शेयर लगानी					
१.१ सेन्टर फर माईक्रोफाईनान्स प्रा.लि. को १०० साधारण शेयर, प्रति शेयर १०० ले चुक्ता	१०,०००.००			१०,०००.००	१०,०००.००
१.२ अपि पावर लि. को २६ साधारण शेयर, प्रति शेयर १०० ले चुक्ता	२,६००.००			२,६००.००	
१.३ जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनि ११,५८६ साधारण शेयर, प्रति शेयर १०० ले चुक्ता	१,१५८,६००.००			१,१५८,६००.००	
१.२ ....कम्पनी (प्रा.लि./लि.) ....साधारण शेयर (मध्यें....बोनश समेत प्रति शेयर ....ले चुक्ता					
१.३ ....कम्पनी (प्रा.लि./लि.) ....प्रतिशत......प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु......... ले चुक्ता					
२. डिवेन्चर तथा वण्ड लगानी					
२.१ ....कम्पनी (प्रा.लि./लि.) ....प्रतिशत डिवेन्चर/वण्ड प्रति डिवेन्चर/वण्ड रु..........ले					
२.२					
२.३					
कुल लगानी	१,१७१,२००.००	-	-	१,१७१,२००.००	१०,०००.००
३. जोखिम सम्वन्धी व्यवस्था					
३.१. गत वर्ष सम्मको व्यवस्था					
३.२. यस वर्षको थप/घट					
कुल व्यवस्था					-
खुद लगानी	१,१७१,२००.००	-	-	१,१७१,२००.००	१०,०००.००

अनुसूची ४.९

कर्जा सापट वर्गीकरण र सोको लागि व्यवस्था

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	कर्जा सापट विवरण रु.			गत वर्षको जम्मा रु.
	विमित	अविमित	यस वर्षको जम्मा	
१. सक्रिय कर्जा सापट (Performing Loan)	–	११,०२५,८७२,१७२.२६	११,०२५,८७२,१७२.२६	८,०८२,९८४,२३५.३८
असल कर्जा	–	११,०२५,८७२,१७२.२६	११,०२५,८७२,१७२.२६	८,०८२,९८४,२३५.३८
२. निस्क्रिय कर्जा सापट (Non Performing Loan)	–	८,२५४,३३६.८१	८,२५४,३३६.८१	१३,७६६,०४६.१३
२.१ कमसल	–	–	–	–
२.२ शंकास्पद	–	–	–	–
२.३ खराब	–	८,२५४,३३६.८१	८,२५४,३३६.८१	१३,७६६,०४६.१३
३. कुल कर्जा सापट (१+२)	–	११,०३४,१२६,५०९.०७	११,०३४,१२६,५०९.०७	८,०९६,७५०,२८१.५१
४. कर्जा नोक्सानी व्यवस्था		१८३,६१९,९४२.४८	१८३,६१९,९४२.४८	११५,३०७,९४२.४८
४.१ असल	–	११०,२५८,७२१.७२	११०,२५८,७२१.७२	८०,८२९,८४२.३५
४.२ कमसल	–	–	–	–
४.३ शंकास्पद	–	–	–	–
४.४ खराब	–	८,२५४,३३६.८१	८,२५४,३३६.८१	१३,७६६,०४६.१३
४.५ अतिरिक्त कर्जा व्यवस्था	–	६५,१०६,८८३.९५	६५,१०६,८८३.९५	२०,७१२,०५४.००
४.६ तेश्रोपक्षको धितोमा प्रवाह भएको कर्जाको लागि थप	–	–	–	–
५. गत वर्षसम्मको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था		११५,३०७,९४२	११५,३०७,९४२.४८	११५,३०७,९४२.४८
५.१ असल	–	८०,८२९,८४२.३५	८०,८२९,८४२.३५	८०,८२९,८४२.३५
५.२ कमसल	–	–	–	–
५.३ शंकास्पद	–	–	–	–
५.४ खराब	–	१३,७६६,०४६.१३	१३,७६६,०४६.१३	१३,७६६,०४६.१३
५.५ अतिरिक्त	–	२०,७१२,०५४.००	२०,७१२,०५४.००	२०,७१२,०५४.००
५.६ तेश्रोपक्षको धितोमा प्रवाह भएको कर्जाको लागि थप		–	–	–
६. यस वर्षको नोक्सानी व्यवस्था फिर्ता	–	–	–	–
७. यस वर्षको थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	–	६८,३१२,०००.००	६८,३१२,०००.००	५४,८९४,२२३.७०
८. यस वर्षमा थप/फिर्ता	–	६८,३१२,०००.००	६८,३१२,०००.००	५४,८९४,२२३.७०
९. कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (५-६+७)	–	१८३,६१९,९४२.४८	१८३,६१९,९४२.४८	१७०,२०२,१६६.१८
खुद कर्जा (३–४)	–	१०,८५०,५०६,५६६.५९	१०,८५०,५०६,५६६.५९	७,९८१,४४२,३३९.०३

अनुसूची ४.१०

स्थीर सम्पत्ति

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	भवन	परिवहन साधन	मेशिनरी	कार्यालय सामान	लिजहोल्ड सम्पत्ति	अन्य	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. परलमोल								
(क) गत वर्षको मौज्दात		८,५९०,५१५.८४	–	२५,५६९,७५३.२७	–	९०३,००८.१२	३५,०६३,२७७.२३	३३,५२०,५९४.२५
(ख) यस वर्ष थप		८,०९३,०००.००	–	२,२४६,२७५.०८	–	३९५,१५९.०२	१०,७३४,४३४.१०	२,६१९,९०५.८३
(ग) यस वर्ष पुनर्मूल्याङ्कन/पूनर्लेखन		–	–	–	–	–	–	–
(घ) यस वर्षको बिक्री		–	–	–	–	–	–	–
(ङ) यस वर्षको अपलेखन		(७७८,२१५.००)		(२५६,७४३.००)		(६६,७२६.००)	(१,१०१,६८४.००)	(१,०७७,२२२.८५)
कूल (क+ख+ग+घ+ङ) परलमोल	–	१५,९०५,३००.८४	–	२७,५५९,२८५.३५	–	१,२३१,४४१.१४	४४,६९६,०२७.३३	३५,०६३,२७७.२३
२. ह्रासकट्टी								
(क) गत वर्ष सम्मको		५,९६५,५७६.८७	–	१५,०००,२२९.१३	–	५१२,९९५.१३	२१,४७८,८०१.१३	१८,३१३,३९२.०८
(ख) यस वर्षको		१,०८२,८१३.६७	–	२,९९०,७६६.४९	–	१५४,५६०.४१	४,२२८,१४०.५७	४,००७,४११.४७
(ग) ह्रासकट्टी पुनर्मूल्याङ्कन/पूनर्लेखन		–	–	–	–	–	–	–
(घ) ह्रासकट्टी रकम समायोजन/फिर्ता		(७२८,४१३.४५)		(१५८,१७२.१७)		(५३,७४०.२२)	(९४०,३२५.८४)	(८४२,००२.४२)
कुल ह्रासकट्टी	०	६,३१९,९७७.०९		१७,८३२,८२३.४५	–	६१३,८१५.३२	२४,७६६,६१५.८६	२१,४७८,८०१.१३
३. बुक भ्यालु (WDV*) (१-२)	०	९,५८५,३२३.७५	–	९,७२६,४६१.९०	–	६१७,६२५.८२	१९,९२९,४११.४७	१३,५८४,४७६.१०
४. जग्गा							–	–
५. पुँजीगत निर्माण (पुँजीकरण गरिनु पर्ने)							–	–
जम्मा (३+४+५)	–	९,५८५,३२३.७५	–	९,७२६,४६१.९०	–	६१७,६२५.८२	१९,९२९,४११.४७	१३,५८४,४७६.१०

* Written Down Value

अनुसूची ४.११

गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति

(२०७३ आषाढ मसान्त)

ऋणी वा पार्टीको नाम ठेगाना	गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति सकार गरेको मिति	कुल गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति रकम रु.	नोक्सानी व्यवस्था		खुद गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति रु.	गत वर्ष रु.
			प्रतिशत	रकम रु.		
कुल जम्मा						

अनुसूची ४.१२

अन्य सम्पत्ति

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण		यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. मसलन्द मौज्दात		२०६,१७४.५२	१२४,०६६.१०
२. लगानीमा असूल गर्न बाँकी आम्दानी		-	-
३. कर्जामा असूल गर्न बाँकी ब्याज	२५,५२४.०३	-	१,१३७,७३३.७५
न्यून: ब्याज मुल्तवी रकम	(२५,५२४.०३)	-	(१,१३७,७३३.७५)
४. असुल गर्न बाँकी कमिशन		-	-
५. सन्ड्री डेटर्स		२,९१३,३०१.५०	-
६. कर्मचारी सापटी र पेश्की		२३,६७९,९७२.०२	१९,८३५,२१९.६१
७. अग्रिम भुक्तानी		१२३,६६७.८५	४५३,७१०.५२
८. मार्गस्थ नगद		७.३८	१०१,४०६.१०
९. मार्गस्थ अन्य (चेक समेत)		-	-
१०. बिना सूचना ड्राफ्टको भुक्तानी		-	-
११. अपलेखन हुन बाँकी खर्च		-	-
१२. शाखा मिलान हिसाव		६२६,५२०.०२	-
१३. स्थगन कर सम्पत्ति		३,४७०,३२५.८७	३,२५१,५४९.८३
१४. अन्य		२१,४९२,५८१.१८	२६,६१६,९६७.१०
१४.१ अनुसरण पेश्की		१५,३५२,८५०.००	२६,०४४,५५०.००
१४.२ अन्य संघ संस्था		५,९५५,०९३.८८	३१४,४४०.६५
१४.३ धरौटी		९७,९५९.००	१२७,९५९.००
१४.४ अन्य (कम्प्यूटर सफ्टवेयर)		८६,६७८.३०	१३०,०१७.४५
जम्मा		५२,५१२,५५०.३४	५०,३८२,९१९.२६

अनुसूची ४.१२ क

अन्य सम्पत्ति (थप विवरण)

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.			गत वर्ष रु.
	१ वर्षसम्म	१ वर्षदेखि माथि ३ वर्ष सम्म	३ वर्षभन्दा माथि	
१. कर्जामा असूल गर्न बाँकी ब्याज	२५,५२४.०३			१,१३७,७३३.७५
२. शाखा मिलान हिसाव	६२६,५२०.०२			-
३. एजेन्सी हिसाब				

अनुसूची ४.१३

सम्भावित दायित्वहरु

(२०७३ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.जमानत	-	-
२.अपरिवर्त्य कर्जा प्रतिवद्धता (Irrevocable Loan Commitment)	-	-
३.आयकर वापत सम्भावित दायित्व	-	-
४.Acceptance सहित अन्य सबै प्रकारका सम्भावित दायित्वहरु	-	-
५.चुक्ता वा भुक्तान हुन बाँकी शेयर लगानी	-	-
६.भुक्तानीको लागि दावी परेको जमानत	-	-
७.संस्थाउपर दावी परेको तर संस्थाले दायित्व स्वीकार नगरेको दायित्वहरु	-	-
जम्मा	-	-

अनुसूची ४.१४

व्याज आम्दानी

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
क. कर्जा सापटमा	७२५,७८४,३४४.८९	५३०,८८९,५०३.४८
ख. लगानीमा	९,५७६,६३६.२८	११,०२६,४५८.२८
१. नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र	-	-
३. नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-
४. डिवेन्चर तथा बण्ड	-	-
५. अन्तर बैंक लगानीमा ब्याज	९,५७६,६३६.२८	११,०२६,४५८.२८
ग. एजेन्सी मौज्दातमा	-	-
घ. माग तथा अल्पसूचनामा प्राप्त हुने मौज्दातमा	१४,७६७,६५०.२३	१६,१५३,७३५.०२
ङ. अन्यमा	५७२,९४९.४५	३४१,२२८.६८
१. घुम्ति कोषमा ब्याज आम्दानी	-	-
२. कर्मचारी सापटीबाट ब्याज	५७२,९४९.४५	३४१,२२८.६८
जम्मा	७५०,७०१,५८०.८५	५५८,४१०,९२५.४६

अनुसूची ४.१५

व्याज खर्च

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
क. निक्षेप दायित्वमा	-	-
१. सदस्यहरुको बचतमा	-	-
२. सर्व साधारणको निक्षेपमा	-	-
ख. कर्जा सापटमा	२२९,७७०,९७६.२१	१७५,२१३,६९१.४१
१. ऋणपत्र तथा बण्ड	-	-
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्राप्त कर्जा	३४४,६५७.५०	३९८,८५०.७०
३. अन्तर बैंक/वित्तीय संस्था कर्जा	१९९,०२८,३७३.५१	१५३,४१६,२१०.५८
४. अन्य संगठित संस्था	-	-
५. अन्य कर्जा (नेपाल सरकार)	३०,३९७,९४५.२०	२१,३९८,६३०.१३
ग. अन्यमा	३२,९४३,४३८.९७	२३,९००,४५०.२२
१. ग्राहक सुरक्षणमा व्याज	३२,९४३,४३८.९७	२३,९००,४५०.२२
२. अन्य	-	-
जम्मा	२६२,७१४,४१५.१८	१९९,११४,१४१.६३

अनुसूची ४.१६

कमिशन तथा अन्य सञ्चालन आम्दानी

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. सेवा शुल्क	-	-
२. नविकरण शुल्क	-	-
३. इ.प्रा. कमीशन वापत	-	-
४. बट्टा आम्दानी	-	-
५. अन्य	३६१,५१६.७८	१८६,३१९.४७
५.१ व्याज छुट	-	-
५.२. रेमिटेन्स फी	५,४१३.९९	८,२३९.६०
५.३. परिक्षा शुल्क	-	८५०.००
५.४. टेण्डर शुल्क	१०,८००.००	-
५.५. विविध	३४५,३०२.७९	१७७,२२९.८७
जम्मा	३६१,५१६.७८	१८६,३१९.४७

अनुसूची ४.१७

कर्मचारी खर्च

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. तलब	२१,३३१,५४३.००	१८,३५५,०२५.६६
२. भत्ता	३,८६५,२०४.००	३,५७०,४६५.००
३. संचयकोषमा थप	१,४३५,५५०.५०	१,३६४,८६६.५०
४. तालिम खर्च	४,७८१,०५९.१९	२,७७१,४४४.१९
५. पोशाक	६२६,५००.००	५०१,०००.००
६. औषधोपचार	१,२५७,७२९.००	८५१,३०५.००
७. बीमा	४७९,२२८.७५	४७९,२२८.७५
८. बिदा वापतको व्यवस्था खर्च	१,७७०,९१४.५०	१,८२९,१२३.००
८.१ घर बिदा	१,१५०,८८४.५०	१,२२२,४७४.००
८.२ बिरामी बिदा	६२०,०३०.००	६०६,६४९.००
९. पेन्सन तथा उपदान व्यवस्था	१,३९४,८७७.००	१,०६७,४६७.००
१०. अन्य	६,२८८,५२३.७८	५,०८७,३१६.९२
१०.१ दशै खर्च	१,५९६,९००.००	१,४१०,४४०.००
१०.२ ओभरटाईम	६६५,८०८.००	५७०,५०१.००
१०.३ पारिश्रमिक	३०३,२३०.००	२८६,३००.००
१०.४ बैंक दिवस भत्ता	१,३९४,१२५.००	१,३४९,६९४.००
१०.५ परामर्श/सल्लाहकार सेवा	२,३२८,४६०.७८	१,४७०,३८१.९२
जम्मा	४३,२३१,१२९.७२	३५,८७७,२४२.०२

अन्य सञ्चालन खर्च

अनुसूची ४.१८

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

विवरण		यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. घरभाडा		४,१३९,२२९.००	३,८३६,८६८.००
२. बत्ती बिजुली, पानी		५६३,६८१.५५	५१७,३०४.९२
३. मर्मत तथा सम्भार		९८९,२००.८०	८६२,१३०.४७
क) भवन	-		
ख) सवारी साधन	६९४,९८५.३०		
ग) अन्य	२९४,२१५.५०		
४. बीमा		१६०,९८७.३१	१२६,४३१.९५
५. पोष्टेज, टेलेक्स, टेलिफोन, फ्याक्स		१,०५२,७०१.९५	८५०,९५७.३३
६. कार्यालय उपकरण फर्निचर र सम्भार		-	-
७. भ्रमण भत्ता र खर्च		१,६४६,०९३.००	१,५४५,३६७.००
८. मसलन्द र छपाई		७००,५१९.७१	६१०,२८७.८०
९. पत्रपत्रिका तथा पूस्तक		२७१,६६८.००	२७४,३३७.९०
१०. विज्ञापन		६२९,६१०.४०	५४६,३४७.००
११. कानूनी खर्च		-	-
१२. चन्दा		-	२,५००,०००.००
१३. संचालक समिति सम्बन्धी खर्च		१,९१६,५७१.२१	१,४२९,१६९.९०
(क) बैठक भत्ता	५७३,५००.००		
(ख) अन्य खर्च	१,३४३,०७१.२१		
१४. साधारण सभा सम्बन्धी खर्च		३९४,७१३.६१	५२०,६९८.००
१५. लेखापरीक्षण सम्बन्धी		३२३,२६०.००	१८१,९८५.००
(क) लेखापरीक्षण शुल्क	२५०,०००.००		
(ख) अन्य खर्च	७३,२६०.००		
१६. रकम स्थानान्तरण कमिशन		४६०,६२७.१०	८०१,६५१.९५
१७. स्थीर सम्पत्तिमा ह्रास कट्टी		४,२२८,१४०.५७	४,००७,४११.४७
१८. पूर्व संचालन खर्च अपलेखन		-	-
१९. शेयर निष्काशन खर्च		१,३८६,२७२.४९	१,१०२,७०७.८०
२०. प्राविधिक सेवा सोधभर्ना		-	-
२१. मनोरंजन खर्च		६४४,४९७.९२	६२३,९४१.७७
२२. अपलेखन खर्च		१०१,९६६.५३	११९,३००.१९
२३. सूरक्षा खर्च		-	-
२४. कर्जा सूरक्षण प्रिमियम		-	-
२५. कमिशन र डिस्काउण्ट		-	-
२६. अन्य		७,५८०,०७७.५८	८,९०९,४३३.४१
क) इन्धन		१,१४४,८९१.३६	१,२९५,२१०.९४
ख) सदस्यता शुल्क		५२१,१६०.५७	४८६,१०७.५०
ग) नवीकरण		१४०,०३०.००	१३५,६३०.००
घ) उपसमिति		६११,१४४.५८	२७८,२१६.००
ङ) पदपुर्ति परिक्षा खर्च		६०,०४३.००	१०,६५०.००
च) बैंक दिवस/प्रोत्साहन पुरस्कार		१,६०२,४५९.०२	८४८,७०७.००
छ) सुधार कार्यक्रम		-	१,४८२,७५६.००
ज) व्यावसायिक प्रवर्द्धन		२,३६४,३५५.२९	२,३२७,४२६.०६
ञ) पत्रपत्रिका प्रकाशन		१६,२७२.००	२९,८९०.००
ट) कार्यालय फर्निसिंग खर्च		२४५,४६२.७०	१३१,९५८.६३
ठ) साना किसान सहकारी लघु वित्त सम्मेलन		-	१,०००,०००.००
ड) साना किसान प्रशिक्षार्थी कामदार छनौट		-	३५७,८३८.८३
ड) प्रभावकारिता अध्ययन		३२६,०००.००	-
ढ) विविध		५४८,२५९.०६	५२५,०४२.४५
जम्मा		२७,१८९,८१८.७३	२९,३६६,३३१.८६

अनुसूची ४.१९

सम्भावित नोक्सानी व्यवस्था

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामा भएको वृद्धि	६८,३१२,०००.००	५४,८९४,२२३.७०
२. लगानी नोक्सानी व्यवस्थामा भएको वृद्धि	-	-
३. गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति नोक्सानी व्यवस्था	-	-
४. अन्य सम्पत्तिमा गरिएको व्यवस्था	-	-
जम्मा	६८,३१२,०००.००	५४,८९४,२२३.७०

अनुसूची ४.२०

गैर संचालन आम्दानी /नोक्सान

मिति २०७२/०४/०१ देखि २०७३/०३/३१ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. लगानी बिक्रीबाट आम्दानी/(नोक्सानी)	-	-
२. सम्पत्ति बिक्रीबाट आम्दानी/(नोक्सानी)	-	-
३. लाभांश	-	-
४. अन्य (अनुदान सम्पत्ति ह्रासकट्टी आम्दानी)	१,७९६,४८२.८२	२,४१६,१७५.९५
खुद गैर संचालन आम्दानी/(नोक्सान)	१,७९६,४८२.८२	२,४१६,१७५.९५

अनुसूची ४.२१

सम्भावित नोक्सानी ब्यबस्थाबाट फिर्ता

(आर्थिक वर्ष २०७२।०७३)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	-	-
२. गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति नोक्सानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	-	-
३. लगानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	-	-
४. अन्य सम्पत्तिको व्यवस्थाबाट फिर्ता	-	-
जम्मा	-	-

अनुसूची ४.२२

असामान्य कारोबारहरुबाट भएको आम्दानी/खर्च

मिति २०७२।०४।०१ देखि २०७३।०३।३१ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. अपलेखन भएको कर्जाको असुली	-	-
२. स्वेच्छिक अवकाश खर्च	-	-
३. असुली हुन नसक्ने कर्जाको अपलेखन (४.२२ क)	-	-
४. अन्य खर्च/आम्दानी	-	-
जम्मा	-	-

अनुसूची ४.२२(क)

अपलेखित कर्जाको विवरण

(आर्थिक वर्ष २०७२।०७३)

क.सं.	कर्जा प्रकार	अपलेखन गरिएको रकम	धितोको प्रकार तथा रकम	धितो मूल्यांकनको आधार	कर्जा स्वीकृत गर्ने अधिकारी/तह	कर्जा असुलीका लागि भए गरेका प्रयास	कैफियत
१.							
२.							
३.							
४.							
५.							
	कुल कर्जा						

नोट : आर्थिक वर्षभरीमा अपलेखन गरिएको कर्जाको विवरण माथि उल्लेख गर्नुपर्ने छ।

अनुसूची ४.२३

संचालक, कार्यकारी प्रमुख, संस्थापक, कर्मचारी शेयरहोल्डरहरुलाई गएको कर्जा सापट विवरण

(२०७३ आषाढ मसान्त)

प्रवाहित कर्जा सापटको कुल रकममध्ये सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख, संस्थापक, कर्मचारी, शेयरधनीहरु र निजहरूको परिवारका सदस्य वा त्यस्ता व्यक्ति जमानी बसेको वा म्यानेजिङ्ग एजेन्ट भएको कुनै संस्था वा कम्पनीलाई गएको रकमको विवरण देहाय बमोजिम छ।

संस्थापक/संचालक/कार्यकारी प्रमुखको नाम	गत वर्षसम्मको बाँकी		यस वर्ष असुली		यस वर्ष थप कर्जा	असार मसान्तसम्म बाँकी	
	सावाँ	ब्याज	सावाँ	ब्याज		सावाँ	ब्याज
(क) संचालक	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
(ख) कार्यकारी प्रमुख	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
(ग) संस्थापक	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
(घ) कर्मचारी	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
(ङ) शेयर धनीहरु	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-	-	-	-

अनुसूची ४.२४

पुँजीकोष तालिका

(२०७३ आषाढ मसान्त)

रु. हजारमा

विवरण	यस वर्ष	गत वर्ष
(क) प्राथमिक पुँजी	९८९,३०६	७०९,१६८
(१) चुक्ता पुँजी (साधारण शेयर)	४०२,४५०	२३०,६८२
(२) प्रस्तावित बोनस शेयर	१००,६१२	५७,६७१
(३) शेयर प्रिमियम	-	-
(४) फिर्ता नहुने अग्राधिकार शेयर	-	-
(५) साधारण जगेडा कोष	१४३,०८६	९८,४३४
(६) सञ्चित नाफा/(नोक्सान)	१४६,२९४	११२,४३२
(७) वासलातमा देखाईएको चालु आ. व. को नाफा नोक्सान हिसावको रकम	२७,५००	३३,८६३
(८) पुँजी फिर्ता जगेडा कोष	-	-
(९) पुँजी समायोजन कोष	-	-
(१०) कल्स इन एडभान्स	-	-
(११) अन्य स्वतन्त्र कोषहरु (पुँजीगत अनुदान कोष अन्तर्गत रहेको ऋण मिनाहाबाटप्राप्त रकम र ऋण मोचन कोषको रकम नेपाल राष्ट बैकको स्वीकृति अनुसार)	१७२,८३४	१७६,०८६
घटाउनेः		
- ख्याति (Goodwill) वापतको रकम	-	-
- स्थगन कर सम्पति (Deferred Tax Assets)	(३,४७०)	
- सीमा भन्दा बढी शेयर, सुरक्षणपत्रमा लगानी गरिएको रकम	-	-
- वित्तीय स्वार्थ रहेको कम्पनीको धितोपत्रमा लगानी गरेको रकम	-	-
- अवास्तविक सम्पत्ति	-	-
- यस बैंकको निर्देशन पालन नगरी स्वप्रयोजनका लागि घरजग्गा खरिद गरेको रकम	-	-
- प्रचलित ऐन तथा कानुनले प्रतिबन्ध गरेका व्यक्ति तथा समुहहरुलाई प्रदान गरेको कर्जा तथा सुविधाहरु	-	-
(ख) पूरक पुँजी	१४९,८३६	१०१,५५२
(१) असल कर्जाको लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी ब्यवस्था	११०,२५९	८०,८३०
(२) अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी ब्यवस्था	३०,९८०	२०,७१२
(३) हाइब्रिड पुँजी उपकरणहरु	-	-
(४) सुरक्षण नराखिएको सहायक आवधिक ऋण	-	-
(५) सम्पत्ति पूनमूल्यांकन कोष	-	-
(६) लगानी समायोजन कोष	१०	१०
(७) ग्राहक संरक्षण कोष	८५८७.०४	
(ग) जम्मा पुँजीकोष (क+ख)	१,१३९,१४२	८१०,७२०
(घ) जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा कायम गर्नुपर्ने न्यूनतम पुँजीकोष		
पुँजीकोष (८ प्रतिशत)	१०.०८	९.७५
प्राथमिक पुँजी (४ प्रतिशत)	८.७६	८.५२
पुँजीकोष (अधिक/न्यून) (८ प्रतिशतले)	२.०८	१.७५
प्राथमिक पुँजी (अधिक/न्यून) (४ प्रतिशतले)	४.७६	४.५२

अनुसूची ४.२४(क)

जोखिम भारित सम्पत्ति विवरण तालिका

(२०७३ आषाढ मसान्त)

रु. हजारमा

विवरण	भार	यस वर्ष रु.		गत वर्ष रु.	
		रकम	जोखिम भारित सम्पत्ति	रकम	जोखिम भारित सम्पत्ति
(क) वासलात बमोजिमको सम्पत्तिहरु (On-Balance-sheet Assets)					
नगद मौज्दात	०	२२०	-	१४६	-
नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	०	४९,५००	-	३७,५००	-
नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्रमा गरिएको लगानी	०	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रमा गरेको लगानी	०	-	-	-	-
आफ्नै मुद्दति रसीदको धितोमा पूर्ण सुरक्षित हुने गरी प्रदान गरि एको मुद्दति रसीद धितो कर्जा	०	-	-	-	-
सरकारी सुरक्षणपत्रको धितोमा पूर्ण सुरक्षित हुनेगरी प्रदान गरिएको कर्जा	०	-	-	-	-
सरकारी सुरक्षणपत्रमा पाउनुपर्ने ब्याज रकम (Accrued Interest)	०	-	-	-	-
बैंक/वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात/मुद्दती रसिदको दावी (Claims)	०.२०	३५४,७३५	७०,९४७	४२८,७८१	८५,७५६
मागेको बखत प्राप्त हुने रकम (Money at Call)	०.२०	६०२,०६९	१२०,४१४	३६३,२५८	७२,६५२
अन्तर बैंक/संस्था सापटी	०.२०	-	-	-	-
शेयर, डिवेञ्चर एवं बण्डमा भएको लगानी	१.००	१,१७१	१,१७१	१०	१०
अन्य लगानीहरु	१.००	-	-	-	-
कर्जा, सापट (कुल रकम)	१.००	११,०३४,१२७	११,०३४,१२७	८,०९६,७५०	८,०९६,७५०
स्थीर सम्पत्तिहरु	१.००	१९,९२९	१९,९२९	१३,५८४	१३,५८४
पाउनु पर्ने अन्य खुद ब्याज रकम (कुल पाउनू पर्ने ब्याज - सरकारी ऋणपत्र तथा वचत पत्रको ब्याज - ब्याज मूल्तवी)	१.००	-	-	-	-
अन्य सबै सम्पत्तिहरु (खुद अग्रिम कर दाखिला वाहेक)	१.००	५२,५१३	५२,५१३	५०,३८३	५०,३८३
जम्मा (क)		१२,११४,२६४	११,२९९,१०१	८,९९०,४१२	८,३१९,१३५
(ख) वासलात वाहिरको कारोवार (Off-balance-sheet Items)					
जमानत	१.००	-	-	-	-
अपरिवर्त्य कर्जा प्रतिबद्धता (Irrevocable Loan Commitment)	१.००	-	-	-	-
आयकर वापत सम्भावित दायित्व	१.००	-	-		-
Acceptance सहित अन्य सबै प्रकारका सम्भावित दायित्वहरु	१.००	-	-	-	-
चुक्त वा भुक्तान हुन बाँकी शेयर लगानी	१.००	-	-	-	-
भुक्तानीका लागि दावी परेको जमानत	१.००	-	-	-	-
संस्थाउपर दावी परको तर संस्थाले दायित्व स्वीकार नगरेको दायित्वहरु	१.००	-	-	-	-
जम्मा (ख)		-	-	-	-
कूल जोखिम भारित सम्पत्ति (क+ख)		१२,११४,२६४	११,२९९,१०१	८,९९०,४१२	८,३१९,१३५

अनुसूची ४.२५

प्रमुख सूचकाङ्क

(कम्तीमा विगत ५ वर्षको परिसूचकहरु)

विवरण	सूचकाङ्क	आ.व. ६८/६९	आ.व. ६९/७०	आ.व. ७०/७१	आ.व. ७१/७२	आ.व. ७२/७३
१. खुद नाफा/कुल आम्दानी प्रतिशत	प्रतिशत	१९.८८	२२.९१	२४.९८	२७.५८	२९.५०
२. प्रति शेयर आम्दानी	रु.	४५.२८	४९.९७	४९.४५	६६.७९	४४.०४
३. प्रति शेयर बजार मूल्य	रु.	–	–	१,३६४.००	१,५४२.००	२,४९९.००
४. मूल्य आम्दानी अनुपात (PE Ratio)	अनुपात	–	–	२७.५८	२३.०९	५६.७४
५. शेयर पुँजीमा लाभांश (वोनस सहित)	प्रतिशत	–	२६.३२	२५.००	२६.३२	२६.३२
६. शेयर पुँजीमा नगद लाभांश भुक्तानी	प्रतिशत	–	११.३२	१.३२	१.३२	१.३२
७. व्याज आम्दानी/कर्जा तथा सापट	प्रतिशत	११.५३	१०.३५	९.०६	७.८९	७.५९
८. कर्मचारी खर्च/कुल सञ्चालन खर्च	प्रतिशत	७.८६	८.८८	९.२५	११.२४	१०.७७
९. कुल निक्षेप तथा सापटीमा व्याज खर्च	प्रतिशत	६.२०	५.२९	४.६४	२.९९	२.८९
१०. सटही घटबढ आम्दानी/कुल आम्दानी	प्रतिशत	–	–	–	–	–
११. कर्मचारी बोनस/कुल कर्मचारी खर्च	प्रतिशत	४५.३७	५६.५३	६०.९१	६१.२६	७३.५२
१२. खुद नाफा/कर्जा सापट	प्रतिशत	२.३७	२.३८	२.१३	१.९०	२.०१
१३. खुद नाफा/कुल सम्पत्ति	अनुपात	१.६१	१.७७	१.७३	१.७४	१.८६
१४. कुल कर्जा/निक्षेप	प्रतिशत	–	–	–	–	–
१५. कुल सञ्चालन खर्च/कुल सम्पत्ति	प्रतिशत	६.४६	५.०८	४.४३	३.६०	३.३६
१६. जोखिम भारित सम्पत्तिमा पुँजीकोषको प्रर्याप्तता						
(क) प्राथमिक पुँजी	प्रतिशत	१३.९९	१२.२४	१०.५८	८.५२	८.७४
(ख) पूरक पुँजी	प्रतिशत	०.८७	०.९२	०.९५	१.२३	१.३३
(ग) कुल पुँजी कोष	प्रतिशत	१४.८६	१३.१६	११.५३	९.७५	१०.०७
१७. तरलता (CRR)	अनुपात	०.५३	०.६३	०.५१	०.५२	०.५१
१८. निष्कृय कर्जा/कुल कर्जा	प्रतिशत	१.०७	०.६५	०.११	०.१७	०.०७
१९. व्याज दर अन्तर (Weighted Average Interest Rate Spread)	प्रतिशत	५.३३	५.०६	४.४२	४.९०	४.७०
२० बुक नेटवर्थ (प्रति शेयर)	रु.	३४८.९५	४९८.८२	३६७.०२	३४२.४८	२५८.४७
२१. कुल शेयर	संख्या	१,४००,०००	२,३०६,८२३	२,३०६,८२३	२,८८३,५२९	५०३,०६२
२२. कुल कर्मचारी	संख्या	४८	४६	८१	८१	८३
२३. अन्य						

ने. रा. बैं. निर्देशन अनुसूची ४.२६

प्रमुख लेखा नीतिहरु

आ.व.२०७२/७३

परिचय

साना किसान विकास आयोजनाहरु साना किसान सहकारी संस्थामा परिणत भएको र साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रमको माध्यमबाट थप क्षेत्रमा साना किसान सहकारी संस्थाहरुको स्थापनाक्रम निरन्तर जारी रहेकोले यी संस्थाहरुलाई जाने वित्तीय तथा गैरवित्तीय सेवामा निरन्तरता दिई त्यस्ता संस्थाको अनुगमन तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्दै सांगठानिक तवरले दिगो र वित्तीय हिसावले सक्षम बनाउन र साना किसान विकास कार्यक्रमको मर्म र उद्देश्यलाई जिवन्त राख्दै संस्थागतस्तरमा सिर्जित जोस जाँगर र उत्साह कायम गर्न र स्वामित्व प्राप्ति पछिको वित्तीय सेवाको मागलाई सहज परिपूर्ति गर्न पनि एक संरक्षक वित्तीय संस्थाको आवश्यकतालाई दृष्टिगत गर्दै कृषि विकास बैंकको अग्रसरतामा विभिन्न क्षेत्रमा रहेका साना किसान सहकारी संस्थाहरु, नेपाल सरकार तथा अन्य वाणिज्य बैंकहरु समेतको शेयर लगानीमा विक्रम संवत २०५८ असार २२ गते 'घ' वर्गको एक विशिष्ट लघुवित्त विकास बैंकको रुपमा साना किसान विकास बैंक लि. (जसलाई यस पश्चात बैंक भनि सम्बोधन गरिएको छ) को स्थापना भएको हो ।

यस बैंकले शेयर पुँजी, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट लिएको कर्जा, दातृसंस्था तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त श्रोतलाई परिचालन गरी साना किसान सहकारी संस्था तथा यस्तै प्रकृतिका अन्य संस्थाहरुको कर्जा मागलाई बैंकका १० वटा इलाका कार्यालयहरु मार्फत सेवा प्रवाह गर्दै आएको छ। यसका अतिरिक्त नेपाल सरकार र अन्य वैदेशिक संघ संस्थासँग समन्वय गरी पशु विमा, सामाजिक तथा सामुदायिक कार्यक्रम, संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि र सेवा पाउने साना किसानको संख्या वृद्धिका लागि अनुसरण कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ ।

लेखाङ्कन तथा प्रस्तुतिको आधार

वित्तीय विवरणहरु नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशनमा तोकिएको अवस्थामा वाहेक नेपाल लेखामान (Nepal Accounting Standards) तथा कम्पनी ऐन २०६३, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्वन्धी ऐन २०६३ र नेपाल राष्ट्र बैंकवाट समय समयमा जारी गरिएका निर्देशनहरुमा आधारित छन्। नेपाल लेखामानले समावेश नगरेका क्षेत्रहरुमा अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान (International Financial Reporting Standards) लाई आधार लिईएको छ ।

अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक, बैंकले प्रोदभावी लेखाङ्कन आधार (Accrual Basis) तथा ऐतिहासिक लागत अवधारणा (Historical Cost Concept) लाई अपनाएको छ । बैंकका लेखानीतिहरु विगत वर्षदेखि एकैरुपले (Consistently) अवलम्बन गरिएको छ।

वित्तीय विवरणहरु नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा तोकिएको ढाँचा तथा नेपाली रुपैंयामा प्रस्तुत गरिएको छ।

अवलम्बन गरिएका लेखा सम्बन्धी प्रमुख नीतिहरु निम्नानुसार छन् -

प्रमुख लेखा नीतिहरु

१. स्थीर सम्पत्ति तथा ह्रासकट्टी

बैंकका स्थीर सम्पत्तिहरुलाई ऐतिहासिक लागत अवधारणा (Historical Cost Concept) अनुरुप घट्दो मुल्य प्रणाली (WDV Basis) आधारमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

बैंकका स्थीर सम्पत्तिहरुमा आयकर नियमावलि २०५९ तथा बैंककै लेखा निर्देशिका २०५९ बमोजिम निर्दिष्ट दर रेटमा घट्दो मौज्दात प्रणाली अनुसार ह्रासकट्टी गरिएको छ। बैंकले अवलम्बन गरेको ह्रासकट्टी दर निम्न वमोजिम रहेको छ :

स्थीर सम्पत्ती समूह	ह्रासकट्टी दर (प्रतिशत)
भवन तथा घर/टहरा	५
फर्निचर	२५
कम्प्यूटर तथा हिसाब गर्ने मेशिन औजार	२५
सवारी साधन	२०
विविध सामान	२५

२. आयकर व्यवस्था नीति

आयकर ऐन २०५८ को प्रावधान अनुसार चालु वर्षको करयोग्य आय तथा कर गणना गरिएको छ। स्थगन कर (Deferred Tax) को लेखाङ्कन नेपाल लेखामान ९ (NAS 9) अनुसार गरिएको छ।

३. लगानी सम्वन्धी लेखा नीति

क) नेपाल राष्ट्र बैंकले लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको लगानी सम्बन्धी निर्देशन बमोजिम संगठित संस्थाको शेयरमा गरिएका लगानीलाई खरिद मूल्य वा बजार मूल्यमध्ये जुन कम हुन्छ उक्त रकममा मुल्यांकन गर्ने नीति अपनाएको छ ।

ख) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको मुद्दती खातामा गरिएको लगानी र कम्पनिहरुको सेयरमा गरेको लगानीलाई परल मोलमा देखाईएको छ ।

४. सटही घटबढ समायोजन नीति

बैकले विदेशी मूद्रासँग सम्वन्धित सम्पत्ति दायित्व तथा सटही घटबढ आम्दानी तथा खर्चहरुको लेखाङ्कन नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुरुप गर्ने नीति लिईएको छ । बैंकले चालु आर्थिक वर्षमा सटही घटबढ आम्दानी गरेको छैन ।

५. गैर बैंकिङ्ग सम्पत्तिको लेखाङ्कन नीति

बैंकले कर्जा असुल गर्ने सिलसिलामा धितो लिलामी गर्दा लिलाम बिक्री नभएमा आफैले सकार गरी नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम लेखाङ्कन गर्ने नीति रहेको छ । बैंकले हालसम्म गैर बैंकिङ्ग सम्पत्तिको रुपमा कुनै धितो स्विकार गरेको छैन ।

६. पुँजीकृत नगरिने सम्पत्तिहरु सम्बन्धी लेखाङ्कन नीति

एक वर्षभन्दा कम समय टिक्ने र/वा रु. १,०००/- सम्मको मूल्य रहेका सामानहरु पुँजीकरण नगरी खरिद गरेकै वर्षमा खर्च लेख्ने गरिएको छ ।

७. आम्दानी/खर्चको लेखाङ्कन नीति

क) कर्जा/सापटको ब्याज आम्दानी लेखाङ्कन नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुरुप नगद प्राप्तीको आधारमा गरिएको छ । यो नीति नेपाल लेखामानले पाकेको आधारमा आम्दानी जनाउन सक्ने व्यवस्था (NAS 7: Revenue) बमोजिम छैन ।

ख) उपरोक्त भन्दा बाहेकका सम्पूर्ण आम्दानी खर्चको लेखाङ्कन प्रोदभावी आधार (Accural Basis) मा गरिएको छ ।

८. सम्भावित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था तथा असुली हुन नसक्ने कर्जाहरुको अपलेखन नीति

क) नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार कर्जा तथा सापटको वर्गिकरण गरी तोकिएको दरमा सम्भावित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गणना गरिएको छ ।

ख) असुल हुन नसक्ने कर्जाहरुको नेपाल राष्ट्र बैंकले दिएको निर्देशन र बैंकको कर्जा अपलेखन विनियमको अधिनमा रही अपलेखन गर्ने नीति लिइएको छ । बैंकले चालु आर्थिक वर्षमा मा कर्जा अपलेखन गरेको छैन ।

९. कर्जाको साँवा तथा ब्याज असुल गर्ने व्यवस्था

बैंकले लघुवित्त संस्थाहरुलाई लघुवित्त प्रयोजनार्थ छोटो र मध्यम अवधिको लागि थोक कर्जा प्रवाह गर्ने नीति लिएको छ । यसरि प्रवाहित कर्जा असुल गर्दा सर्वप्रथम उक्त कर्जाको ब्याज असुल उपर भएपछि मात्र बाँकी रकमवाट साँवा असुल गर्ने गरिएको छ ।

१०. अन्य नीतिहरु

क. ब्याज गणना गर्ने तरिका

ग्राहक सुरक्षणमा दिईने ब्याज तथा कर्जामा लिईने ब्याज ३६५ दिनलाई १ वर्षको आधार मानी गणना गर्ने गरिएको छ ।

ख. कर्मचारी सुविधा

बैंकले विरामी बिदा, संचित घरबिदा र उपदान व्यवस्था प्रोदभावी आधार (Accrual Basis) मा लेखाङ्कन गरेको छ ।

ग. मसलन्द

कार्यालय प्रयोजनका लागि खरिद गरिएका मसलन्द उपभोग भएको अनुसार FIFO आधारमा खर्च लेखिएको छ ।

घ. कार्य संचालन तथा अन्य अनुदान लेखाङ्कन

नेपाल सरकार वा अन्य निकायबाट बैंकलाई प्राप्त अनुदानमा खरिद भएका स्थीर सम्पत्तिहरुलाई पुरै मूल्यमा लेखाङ्कन गरी प्राप्त अनुदान रकम पुँजीगत बचत अन्तर्गत लेखाङ्कन गरी सो रकम बराबरको सम्पत्तिको ह्रासखर्चलाई पुँजीगत बचत रकममा समायोजन गरी नाफा नोक्सान हिसावमा देखाइएको छ ।

ङ. पुनरवर्गिकरण/पुनरसंयोजन

गत वर्षका अंकहरु आवश्यकता अनुसार पुनरवर्गिकरण/पुनरसंयोजन गरिएका छन् ।

ने. रा. बैं. निर्देशन अनुसूची ४.२७

लेखा सम्वन्धी टिप्पणीहरु

आ.व.२०७२/७३

१. लगानी, असुली तथा आम्दानी

बैंकको आ.व. २०७२/७३ को वार्षिक ऋण लगानी, असुली तथा मिनाहा गरिएको साँवा तथा ब्याजको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	विवरण	रकम
१.	ऋण लगानी (रु. हजारमा)	८५,०६,६६०
२.	साँवा असुली (रु. हजारमा)	६१,१६,०६१.०४
३.	ब्याज आम्दानी (रु. हजारमा)	७,५०,६९९
४.	मिनाहा गरिएको साँवा	–
५.	मिनाहा गरिएको ब्याज	१,२२५

२. निक्षेप दायित्व अन्तर्गत प्रत्येक शीर्षकमा वर्ष भरिमा परिवर्तनको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	विवरण	रकम रु हजारमा
१.	वर्ष भरिमा निक्षेप दायित्व प्राप्ति	–
२.	वर्ष भरिमा निक्षेप दायित्व भुक्तानी	–
३.	वर्ष भरिमा निक्षेप दायित्व बाँकी	–

३. निक्षेप/तिर्न बाँकी कर्जा सापट र कर्जा लगानीको भारित औषत ब्याज दरको अन्तर (Weighted Average Interest Rate Spread) को विवरण

विवरण	रकम रु हजारमा
कर्जामा भारित औषत ब्याज दर	७.५९
तिर्न बाँकी कर्जा दायित्वमा भारित औषत ब्याज दर	२.८९
खुद ब्याज दर अन्तर	४.७०

४. अपलेखन हुन बाँकी खर्चको विवरण

प्रस्तुत आर्थिक वर्षमा बैंकको अपलेखन गर्न बाँकी खर्चको मौज्दात रहेको छैन ।

५. बैंकको सम्पत्ति र दायित्वसँग सम्बन्धित कारोबार र वासलात बाहिरका कारोबार कुनै एक व्यक्ति, परिवार वा संगठित संस्था तथा कुनै एक क्षेत्रमा तोकिएको सीमाभन्दा बढी अधिकेन्द्रित भएको छैन ।

रकम रु हजारमा

विवरण	२०७२ चैत्रको प्राथमिक पुँजी कोष	एक व्यक्ति, परिवार वा संगठित संस्थासँगको अधिकतम कारोबार रकम रु.हजारमा	प्रतिशत
कर्जा तथा सापट	९८१,०७९.३१	१४९,२५७.००	१५.२१%

६. तरलता सम्बन्धी जोखिम न्युनीकरण गर्न लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो दायित्व तथा सम्पत्तिलाई भुक्तानी अवधि (Maturity Period) को आधारमा विभिन्न समय अन्तरालमा वर्गीकरण गर्नु पर्ने सम्बन्धमा यस बैंकले दिएको निर्देशन अनरुप सम्पत्ति र दायित्वको वर्गीकरण गरिएको बिवरण निम्न अनुसार गरिएको छ ।

क्र. सं.	विवरण	१-९० दिन	९१-१८० दिन	१८१-२७० दिन	२७१-३६५ दिन	१ वर्ष भन्दा बढी	कुल रकम
सम्पत्ति							
१	नगद	१.४६	०	०	०	०	१.४६
२	बैंक तथा वित्तिय संस्थामा रहेको मौज्दात	१६३७.३५	०	०	०	२४०५	४०४२.३५
३	मागेको बखत प्राप्त हुने रकम	६०२०.६७	०	०	०	०	६०२०.६७
४	सरकारी सुरक्षणपत्र	०	०	०	०	०	०.००
५	ने. रा. बैंक ऋणपत्र	०	०	०	०	०	०.००
६	अन्तर बैंक तथा वित्तिय संस्था कर्जा	०	०	०	०	०	०.००
७	कर्जा सापट	१६५५१.१९	१६५५१.१९	१६५५१.१९	२२०६८.२५	३८६१९.४५	११०३४१.२७
८	पाउनु पर्ने ब्याज	२.२८	२.८४	२.८४	३.४१	०	११.३७
९	प्रतिबद्धता अन्तर्गत अन्य संस्थाहरुबाट प्राप्त हुने						०.००
१०	क्र.स. १८ र १९ का सुविधाहरुको भूक्तानी						०.००
११	अन्य	६.६४	५.९२	५.९२	५.९२	२४१.५३	२६५.९३
	कुल सम्पत्ति	२४२१९.५९	१६५५९.९५	१६५५९.९५	२२०७७.५८	४१२६५.९८	१२०६८३.०५
दायित्व							
१२	सदस्यहरुबाट निक्षेप						०
१३	सर्वसाधारणबाट बचत निक्षेप						०
१४	सर्वसाधारणबाट मुद्दति निक्षेप						०
१५	ऋणपत्रहरु						०
१६	सापटी :	५५०.००	१२५५.४२	५००.००	१६५५.४२	९२७४१.१०	९६७०१.९४
	माग/अल्प सूचना	०	०	०	०	०	०
	अन्तर बैंक/वि.संस्था	५५०	५००	५००	९००	५२१९१.१४	५४६४१.१४
	पूनरकर्जा	०	५.४२	०	५.४२	४९.९६	६०.८
	अन्य	०	७५०	०	७५०	४०५००	४२०००
१७	अन्य दायित्व तथा व्यवस्थाहरु :	१५७.३२	१०८.६०	१२७.६०	१२७.६०	७६०.८७	१२८१.९९
	सण्ड्री क्रेडिटर्स	३८.८९	०	१९	१९.००	५४.३८	१३१.२७
	भूक्तानी दिनूपर्ने विल	६.६३	०	०	०	०	६.६३
	भूक्तानी दिनूपर्ने ब्याज	१०.६८	०	०	०	०	१०.६८
	व्यवस्थाहरु	०	०	०	०	५०२.९२	५०२.९२
	अन्य	१०१.१२	१०८.६	१०८.६	१०८.६	२०३.५७	६३०.४९
१८	प्रतिबद्धता अन्तर्गत अन्य संस्थाहरुलाई दिनूपर्ने						०
१९	उपभोग भैनसकेको स्वीकृत सुविधाहरु						०
२०	क्र. सं. ९ अन्तर्गत सुविधाको भूक्तानी						०
२१	अन्य						०
	कूल दायित्व	७०७.३२	१३६४.०२	६२७.६०	१७८३.०२	९३५०१.९७	९७९८३.९३
	खूद सम्पत्ति	२३५१२.२७	१५१९५.९३	१५९३२.३५	२०२९४.५६	-५२२३५.९९	२२६९९.१२
	संचित खूद सम्पत्ति	२३५१२.२७	३८७०८.२०	५४६४०.५५	७४९३५.११	२२६९९.१२	

७. बैंकले संरक्षणको रुपमा आफ्नो सम्पत्ति धितो राखी रकम लिएको विवरण ।

उपरोक्त अनुसार बैंकले रकम लिएको छैन ।

८. गैर बैंकिग सम्पत्ति सम्बन्धि विवरण (गत वर्षको, यस वर्ष स्वीकार/विक्री र खुद बाँकी रकम) ।

बैंकको हालसम्म कुनै गैर बैंकिग सम्पत्ति रहेको छैन ।

९. चुक्ता पुँजीमध्ये अग्रिम भूक्तानी प्राप्त (Paid in Advance), भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी (Calls in Arrears) र जफत गरिएका तर पुनः निष्काशन नगरिसकको (Forfeited But Not issued) शेयरहरु रहेको छ भने सोको विवरण ।

बैंकको चुक्ता पुँजीमध्ये अग्रिम भूक्तानी प्राप्त (Paid in Advance), भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी (Calls in Arrears) र जफत गरिएका तर पुनः निष्काशन नगरिसकको (Forfeited But Not issued) शेयरहरु रहेको छैन ।

१०. लिजहोल्ड सम्पत्तिमा गत वर्षसम्म र यस वर्ष अपलेखन (Amortization) गरिएका रकमको विवरण ।

बैंकको हालसम्म कुनै लिजहोल्ड सम्पत्ति रहेको छैन ।

११. वित्तीय विवरणहरुलाई बुझ्न र विश्लेषण गर्न सघाउ पुग्ने जानकारी दिन आवश्यक देखिएका अन्य विवरण ।

क) शेयर पुँजी रकम

यस बैंकको शेयर पुँजी (प्रस्तावित बोनस सेयर समेत) रकम रु.५०,३०,६२,३४३.७५/- कायम रहेको छ ।

ख) साधारण जगेडा कोष

यस कोषमा गत वर्षसम्म मौज्दात रु.९,८४,३४,१८८/५६ रहेकोमा यस आर्थिक वर्षको खुद नाफा रु.२२,३२,५६,९८३/९३ को २०% ले हुने रकम रु. ४,४६,५१,३९६/७९ थप भई वर्षको अन्त्यको मौज्दात जम्मा रु.१४,३०,८५,५८५/३५ कायम रहेको छ ।

ग) पुनरस्थापना कोष

द्वन्द्ववाट प्रभावित तथा नयाँ भवन निर्माण गरेका साना किसान सहकारी संस्थाहरुको पुनरसंरचना गर्न यस आर्थिक वर्षको खुद नाफाको ३% ले हुने रकम रु.६६,९७,७०९/५२ उक्त कोषमा जम्मा भई वर्षको अन्तमा रु. २,१९,४७,९२९/८९ मात्र पुनरस्थापना कोष रहेको छ ।

घ) संस्थागत सुदृढिकरण कोष

बैंकसँग आवद्ध साना किसान सहकारी संस्थाहरुको संस्थागत विकास गर्ने उद्देश्यले खडा गरेको संस्थागत सुदृढिकरण कोषमा हरेक वर्षको खुद नाफाको १०% रकम थप गर्ने व्यवस्था भए अनुरुप यस वर्षको खुद नाफाबाट बुँदा (ङ) मा भएको व्यवस्था अनुसार ग्राहक संरक्षण कोषमा जम्मा गरेको रकम रु. ८५,८७,०४१.५५ मात्र कटाई बाँकि रकम रु. १,३७,३८,६५६.८४ थप भई यस आर्थिक वर्षको अन्त्यमा उक्त कोषको मौज्दात रु.६,२९,१२,६८०.३१ रहेको छ ।

ङ) ग्राहक संरक्षण कोष

नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति २०७२/०७/२४ को परिपत्र बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/घ/०५/७२/७३ अनुसार बैंकको खुद नाफाको १ प्रतिशत रकम र २० प्रतिशतभन्दा माथिको प्रस्तावित लाभाशं रकमको २५ प्रतिसतको रकम समेतले हुन आउने रकम रु. ८५,८७,०४१.५५ मात्र नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाबमा खर्च लेखि ग्राहक संरक्षण कोष खडा गरि सो कोषमा जम्मा गरिएको छ । सो कोषको रकम नेपाल राष्ट्र बैंकको उपरोक्त परिपत्रमा भएको व्यवस्था अनुसार परिचालन गरिनेछ ।

च) कर्मचारी वोनस व्यवस्था

बैंकले यस आर्थिक वर्षको मुनाफाबाट कर्मचारी वोनस पछिको नाफाको १० प्रतिशतले हुन आउने रकम रु.३,१९,४६,५६५/१७ व्यवस्था गरेको छ ।

छ) कर्मचारी सुविधा

यस आर्थिक वर्षमा कर्मचारी विदा बापतको व्यवस्था खर्च शिर्षकमा देखाईएको खर्च रकम रु.ज्ञठ,ठण,ढज्ञद्धरछण विदा व्यवस्थामा लेखाङ्कन गरिएको छ भने रु.५,५९,३३२/५० यसै वर्ष भुक्तान गरिएको छ ।

यस आर्थिक वर्षमा कर्मचारी उपदान व्यवस्था वापत रु.१३,९४,८७७/- थप व्यवस्था गरिएकोछ भने कुनै पनि रकम यस वर्ष भुक्तान गरिएको छैन ।

ज) साना किसान सम्मेलन कोष

साना किसान विकास बैंकले २०७१ साल कार्तिक १६ र १७ गते आफ्नै अगुवाई र अन्य संघ संस्थाको सहकार्यमा काठमाडौंमा २ दिने साना किसान सम्मेलन कार्यक्रम आयोजना तथा सम्पन्न गरेको थियो । उक्त कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात्को रु.१२,२८,३७५/४४ को मौज्दात रकम भने बैंकको सञ्चालक समीतिको निर्णय अनुसार सम्मेलनसँग सम्बन्धित खर्च गर्ने प्रयोजनार्थ बैंककै हिसाबमा साना किसान सम्मेलन कोषको स्थापना गरी उक्त कोषमा जम्मा गरिएको छ । उक्त रकमबाट नै यस वर्ष पनि मौज्दात कायम रहेको छ ।

झ) साना किसान राहत कोष

२०७२ बैशाख १२ को महाभुकम्प तथा त्यस पश्चातका पराकम्पनका कारण विभिन्न जिल्लाहरुमा साना किसान सदस्यहरु प्रभावित भएको कुरा मध्यनजर गर्दै उक्त क्षेत्रका साना किसान सहकारी संस्था मार्फत साना किसान परिवार सम्म सहयोग परिचालन गर्ने उद्देश्यले एक कोषको

आवश्यकता महशुस गर्दै साना किसान विकास बैंकले साना किसान राहतकोष को स्थापना गरेको छ। यस कोषमा २०७२ आषाढ मसान्तमा बाँकि रहेको मौज्दात रकम रु.५०,६७,०१३/ यस कोषलाई विविध प्राकृतिक विपतहरुको सामना गर्नको लागि निरन्तरता दिने निर्णय अनुसार निरन्तरता दिइएको छ।

ञ) साना किसान सूचना प्रविधि विकास कोष

आजको सूचना-प्रविधिको युगमा सबै ग्रामीण सहकारी संस्थाहरूको सूचना-प्रविधिमा सहज पहुँच हुनुपर्छ भन्ने बैङ्कको मान्यता रहेको छ। बैङ्क तथा संस्थाका जनशक्तिहरूमा सूचना-प्रविधिसम्बन्धी ज्ञान, सीप र प्रवृत्ति विकास गर्न, यससम्बन्धी आवश्यक न्यूनतम उपकरण, यन्त्र र सुविधाहरू विस्तार गर्न र यस प्रकारका कार्यहरूलाई यथाशक्य निरन्तरता दिन बैङ्कमा आर्थिक वर्ष २०७०/७१ मा एक सूचना-प्रविधि विकास कोष खडा गरिएको थियो। यस कोषमा दातृ तथा सहयोगी निकायहरूबाट प्राप्त सहयोग, सहभागी संस्थाहरूको योगदान र बैङ्कको सहयोग रहनेछ। यस कोषमा गत वर्ष रु.१० लाख कायम गरिएकोमा यस वर्ष पनि यसैलाई निरन्तरता दिइएको छ।

ट) कर लेखा परीक्षणबाट कायम दायित्व फरफारक भएको सम्बन्धमा

ठुला करदाता कार्यालयले यस बैंकको आव २०६८/६९ को कर लेखापरीक्षण गरी बैंक को नाममा कर दायित्व विविध शीर्षक अन्तर्गतका सावाँ कर रकम व्याज र शुल्क गरी जम्मा रु. १,६२,२५,०४६.८३ को दायित्व कायम गरेको थियो। बैंकको सञ्चालक समितिको निर्णय अनुसार बैंकको आफ्नो आयकरसँग सम्बन्धित दायित्व र श्रोतमा करकट्टी अन्तर्गतको नियमानुसार आदेश भएको व्याज र शुल्कको रकम बैंकले व्यहोरी वित्तिय विवरणमा गत वर्षको समायोजन अन्तर्गत रु.४७,९२,७८५.०९ खर्च लेखि र श्रोतमा करकट्टी अन्तर्गतको सावाँ रकम भने सम्बन्धित व्यक्ति, फर्म, कम्पनि, निकायहरुसँगै असुली गर्ने गरी ठुला करदाता कार्यालयलाई भुक्तानी दिएको छ। २०७३ आषाढ मसान्तमा अन्य व्यक्ति, फर्म, कम्पनि, निकायहरुसँग असुल गर्न बाँकि रकम रु.४५,८४२.५० रहेको छ र असुली प्रक्रियामै रहेको छ।

ठ) स्थगन कर सम्पत्ती

विवरण	लेखाङ्कन आधार	कर आधार	फरक	यस वर्षको स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)
स्थीर सम्पत्ति	२,००,१६,०८९.७७	२,०२,८४,०२९.६८	२,६७,९३९.९१	८०,३८१.९७
उपदान व्यवस्था	५२,५३,१९५.००	-	५२,५३,१९५.००	१५,७५,९५८.५०
विदा व्यवस्था	६०,४६,६१८.००	-	६०,४६,६१८.००	१८,१३,९८५.४०
जम्मा	३,१३,१५,९०२.७७	२,०२,८४,०२९.६८	१,१५,६७,७५२.९१	३४,७०,३२५.८७
गत वर्षसम्मको स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)				३२,५१,५४९.८३
यस वर्षको स्थगन कर आम्दानी/(खर्च)				२,१८,७७६.०४

१२. लघुवित्त वित्तीय संस्थाको एजेन्सी मौज्दात भए अवधि अनुसारको (१ वर्ष, १-३ वर्ष, ३ वर्षभन्दा बढी) हिसाब मिलान हुन बाँकी रकमहरुको विवरण।

यस बैंकको एजेन्सी मौज्दात नरहेको।

१३. आयकर

(क) यस वर्षको कर व्यवस्था

आयकर ऐन २०५८ अनुसार यस वर्षको कर व्यवस्था रु. ९,६४,२७,४४३/७६ कायम गरिएको छ।

१४. दातृ निकायको सहयोगमा संचालित कार्यक्रम

क) भुकम्प प्रभावित समुदायका लागि विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जिविकोपार्जन पुर्नस्थापना कार्यक्रम (DRRLRESC)

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय र एसियाली विकास बैंकको सहयोगमा सञ्चालन हुने "भुकम्प प्रभावित समुदायका लागि विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जिविकोपार्जन पुर्नस्थापना कार्यक्रम (DRRLRESC)" संचालनका लागि यस साना किसान विकास बैंक, नेपालसरकार अर्थ मन्त्रालय र एसियाली विकास बैंक बिच भएको सम्झौता अनुसार भुकम्प प्रभावित समुदायमा ऋण प्रवाह गर्नको लागि बैंकले यस आवमा रु. ३० करोड प्राप्त गरेको छ। यसमध्ये धादिङ्ग, नुवाकोट र रसुवाका प्रभावित सदस्यहरुले ५ प्रतिसतको सहुलियतपुर्ण व्याजमा ऋण सुविधा पाउने गरी ३९ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरु मा २ प्रतिसत व्याजदरमा रु. २९ करोड ४४ लाख प्रवाह गरिएको छ।

यस कार्यक्रमको प्राविधि सहायता सम्झौता अन्तर्गत कम्तिमा ९० वटा विपद प्रतिरोधि संरचना निर्माण तालिम तथा ३० वटा विपद व्यवस्थापन क्षमता अभिवृद्धि तालिम तथा ३० वटा विपद व्यवस्थापन क्षमता अभिवृद्धि तालिम संचालन हुने व्यवस्था समेत रहेको छ।

ख) किसानका लागि उन्नत बीउ बिजन कार्यक्रम

नेपाल सरकार, कृषि विकास मन्त्रालय र अन्तर्राष्ट्रिय कृषि विकास कोष (International Fund for Agricultural Development-IFAD) को सहयोगमा सञ्चालन हुने 'किसानका लागि उन्नत बीउबिजन कार्यक्रम' मा सहकार्य गर्न यस बैङ्क र कृषि विकास मन्त्रालयबीच सम्झौता भई रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, गुल्मी र अर्घाखाँची गरी ६ जिल्लाका ३० गाविसमा साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यको सुरु गरिएको छ। यस कार्यक्रममा नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय सङ्घले समाज परिचालन र संस्थागत विकाससम्बन्धी कार्य गर्नेछ भने बैङ्कले लघुवित्त सेवाका सम्पूर्ण कार्यहरू गर्नेछ। यस कार्यक्रममा परियोजनाको तर्फबाट यस आर्थिक वर्षमा रु. ५७,४३,०००.०० खर्च भएको छ।

ग) साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम

कृषिसम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्यास प्रदान गरी युवाहरूमा व्यावसायिक कृषि क्षमता बढाउन नेपालका लागि इजरायली राजदूतावासको सहकार्यमा 'साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम' सञ्चालन गरिएको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत साना किसान परिवारका विद्यार्थीहरूलाई उन्नत कृषि प्रणाली सम्बन्धी तालिमका लागि इजरायलका विभिन्न कलेज तथा कृषि तालिम केन्द्रमा १० महिने अध्ययनका लागि सहभागी गराइन्छ।

यस कार्यक्रम अन्तर्गत बैंकले आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा ४४५ जना प्रशिक्षार्थी इजरायल पठाएको थियो भने उक्त आर्थिक वर्षमा उपरोक्त कायक्रम अन्तर्गत बैंकले नेपाल सरकार श्रोतबाट रु. ९८५,४९३.८२ खर्च गरेको छ।

घ) साना किसान वातावरण तथा नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम

यू. एन. सी. डी. एफ / क्लिन स्टार्टसँग सहकार्य गरी बैङ्कले साना किसान वातावरण तथा नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ। ग्रामीण दुर्गममा बिजुली-बत्ती र सुविधायुक्त ऊर्जा प्रणालीबाट विमुख रहेका साना किसान तथा विपन्न परिवारहरूमा सौर्य ऊर्जा, बायोग्यास, धूवाँरहित चुल्हो र सुलभ शौचालय आदिको उपयुक्त सेवा पुऱ्याउने यो कार्यक्रमबाट ३ वर्षको अवधिमा लगभग ४० हजारभन्दा बढी परिवार लाभान्वित हुने लक्ष्य राखिएको छ।

यस कार्यक्रम अन्तर्गत परियोजनाको तर्फबाट यस वर्ष रु. ३७,९३,८००.०० खर्च भएको छ।

१५. नेपाल सरकारको सहयोगमा संचालित कार्यक्रमहरु

नेपाल सरकारबाट यस बैङ्कलाई साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम, तालिम/गोष्ठी (क्षमता विकास) कार्यक्रम, सामाजिक/सामुदायिक विकास कार्यक्रम, पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम र पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने प्रयोजनका लागि अनुदान सहयोग उपलब्ध हुँदै आएको छ जसका सारासंहरु निम्न वमोजिम रहेका छन्।

क) साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम

बैंकले ग्रामीण क्षेत्रमा प्रभावकारी दिगो लघुवित्त सेवा प्रवाहका लागि स्थानीय प्रणाली विकास गर्न नवप्रवर्तनीय अभ्यासका रूपमा साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ। साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम अन्तर्गत साना किसान सहकारीको लघुवित्त सेवा नपुगेका क्षेत्रका विपन्न तथा साना किसानहरूलाई सङ्गठित गरी आ-आफ्नो गाविसमा आवश्यक लघुवित्त सेवा दिन सक्षम साना किसान सहकारी संस्थाको गठन गरी दिगो र निरन्तर सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइन्छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आर्थिक वर्षमा ५२ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरु अनुसरण कार्यक्रम मार्फत निर्माण भए भने उक्त कार्यक्रमका लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानबाट रु. ३ करोड ५० लाख रकम खर्च समेत भएको छ।

ख) तालिम / गोष्ठी (क्षमता विकास) कार्यक्रम

बैंकले साना किसानहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागि विभिन्न किसिमका व्यवसायिक, कृषि, संस्थागत शुसासन र संस्था संचालन र लेखा सम्बन्धी तालिम / गोष्ठी (क्षमता विकास) कार्यक्रममा संचालन गर्दै आएको छ जस अन्तर्गत यस आर्थिक वर्षमा १८५ वटा तालिम संचालन भएकोमा रु. १ करोड २५ लाख खर्च भई १०,५०६ जना साना किसानहरु लाभान्वित भएका छन्।

ग) सामाजिक / सामुदायिक विकास कार्यक्रम

बैंकले समुदाय स्तरमा आवश्यक भौतिक पूर्वाधार विकासका लागि सामाजिक / सामुदायिक विकास कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ। ग्रामीण क्षेत्रमा सुलभ शौचालय, विद्यालय मर्मत, पुलपुलेसो, कुलोमर्मत, कृषिसडक स्याहार-सम्भार, बृक्षारोपण, पशु उपचार शिविर, उन्नत नश्लका बीउ पशुको व्यवस्था, पशु भ्याक्सिन, सामुदायिक भवन, तालिम भवन, बालविकास, कृषि औजार, स्ट्रेचर आदि सामाजिक/सामुदायिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संस्थाहरूलाई स-सानो सहयोग उपलब्ध गराइन्छ। यस आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान रु.१ करोड २५ लाख को लागतमा २३१ वटा कार्यक्रम संचालन भएको थियो। यस कार्यक्रमबाट यस आवमा १,१७,००९ साना किसान परिवारहरु लावान्वित भएका छन्।

घ) पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम :

बैंकले पशुपालन गर्ने पशुपालक साना किसानहरूको पशुपालन व्यवसायको व्यवसायीकरणका लागि पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ। यस आवमा ३७२ वटा कार्यक्रम संचालन भएकोमा रु. १ करोड खर्च भई १४,७५८ जना साना किसानहरु लाभान्वित भएका छन्।

ङ) पशुधन सुरक्षण कार्यक्रम

बैंकले पशुपालक साना किसानहरूको पशुधन क्षति न्यूनीकरणका लागि पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै आएको छ। पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमअन्तर्गत चालु आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा बैङ्को समन्वयमा साना किसान सहकारी संस्थाहरूले १९,८४१ परिवारका रु. १ अर्ब ४९ करोड १० लाख ३८ हजार मूल्यका ५७ हजार ५३४ वटा पशुको सुरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरेका छन्। यस कार्यक्रम संचालनको लागि बैंकले यस आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त प्रिमियम अनुदानबाट रु. ६ करोड खर्च गरेको छ।

च) पशुपालन कर्जा कार्यक्रम

त्यस्तैगरी मासुजन्य उत्पादन प्रर्बद्धन गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकारले १ प्रतिशत व्याजदरमा बैंकलाई मासुजन्य कर्जा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। साना किसानहरुलाई आकर्षित गर्नको लागि शर्तस्वरुप बैंकले सहकारी संस्थालाई ५ प्रतिशतमा र सहकारी संस्थाले साना किसानलाई ९ प्रतिशतमा यस कर्जा परिचालन हुँदै आएको छ। बैंक स्वयम्ले कर्जाको उपयोगिताको निरीक्षण नियन्त्रण गर्दै आएको छ। बैंकले नेपाल सरकारबाट १५ हजार साना किसानलाई सहुलियत पशुपालन कर्जा लगानी गर्ने गरी यस वर्ष रु. १ अर्व ५० करोडको को कर्जा सापट प्राप्त भएकोमा कुल १५,१३६ परिवारलाई रु. १ अर्व ६४ करोड ४४ लाख ८८ हजार को पशुपालन कर्जा परिचालन गरेको छ।

१६. नगद लाभांश तथा बोनस शेयर वितरण सम्बन्धमा

बैंकको मिति २०७३/०८/२१ मा बसेको सञ्चालक समितिको बैठकले आ.व. २०७२/७३ को मुनाफाबाट चुक्ता पुँजीको २५ प्रतिशतले हुने रु.१०,०६,१२,४६८/७५ बराबरको बोनस शेयर र बोनस सेयरको कर प्रयोजनको लागि चुक्ता पुँजीको १.३१६ प्रतिशतले हुने नगद लाभांश रु. ५२,९५,३९३/०९ गरी कुल जम्मा रु. १०,५९,०७,८६१/८४ बराबरको मुनाफा वितरण गर्न स्वीकृतिका लागि नेपाल राष्ट्र बैंक र यस बैंकको साधारण सभामा प्रस्ताव पेश गर्ने निर्णय पारित गरेकोमा सोही अनुरुप वित्तीय विवरणमा प्रस्तुत गरिएको छ।

अनुसूची ४.२८

संस्थापक/संस्थापक समूहका शेयरधनीले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको शेयर अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितो राखी कर्जा लिएको विवरण

(२०७३ आषाढ मसान्त)

क्र.सं.	संस्थापक /संस्थापक समूह अर्न्तगत पर्ने शेयरधनीको नाम	संस्थापकको स्वामितमा कायम रहेको शेयर		कर्जा विवरण			कैफियत
		कुल कित्ता संख्या	कुल चुत्ता पुँजीको प्रतिशत	कर्जा लिएको अन्य बैंक तथा वित्तिय संस्थाको नाम	कर्जा रकम	धितो रहेको शेयर कित्ता संख्या	
१.	–	–	–	–	–	–	–
२.	–	–	–	–	–	–	–

अनुसूची ४.२९

Comparison of Unaudited and Audited Financial Statement As of F/Y 2072/73

S.N.	Particlars	As per Unaudited Financial Statement	As per Audited Financial Statement	Variance		Reasons for Variance
				In Amount	In %	
1	**Total Capital and Liabilities (1.1 to 1.7)**	**12,114,096.49**	**11,928,847.08**	**185,249.41**	**1.53**	
1.1	Paid-up Capital	402,449.88	503,062.34	(100,612)	-25.00	Proposed Bonus Shares of 25%
1.2	Reserves and Surplus	916,112.69	797,204.60	118,908.09	12.98	Adjusted for Appropriations out of profits.
1.3	Debenture and Bond	-	-	-	-	
1.4	Borrowings	9,670,194.08	9,670,194.08	0.00	-	
1.5	Deposits (a+b)		-	-	-	
	a. Member		-	-	-	
	b. Public		-	-	-	
1.6	Income Tax Liabilities	2,069.39	2,777.64	(708.25)	-34.23	Income tax calculation during audit.
1.7	Other Liabilities	1,123,270.45	955,608.43	167,662.02	14.93	Adjustment for netting off loan loss provision, etc.
2	**Assets (2.1 to 2.7)**	**12,114,096.49**	**11,930,643.56**	**183,452.93**	**1.51**	
2.1	Cash & Bank Balance	213,425.37	213,455.06	(29.69)	-0.01	Adjusted on reconciliation
2.2	Money at call and short Notice	602,054.63	602,068.77	(14)	-0.00	Adjustment on reconciliation
2.3	Investments	192,171.20	192,171.20	-	-	
2.4	Loans & Advances	11,034,126.51	10,850,506.57	183,620	1.66	Adjustment on audit review, netting off loan loss provision
2.5	Fixed Assets	19,918.04	19,929.41	(11)	-0.06	Adjusted for some mistakes
2.6	Non Banking Assets	-	-	-		
2.7	Other Assets	52,400.74	52,512.55	(112)	-0.21	Set off of contra assets and liabilities, netting of advance tax with provision

3	**Profit and Loss Account**					
3.1	Interest Income	751,896.84	750,701.58	1,195.26	0.16	Adjustment for ineterst rebate and an item on reconcilaition
3.2	Interest Expenses	263,939.37	262,714.42	1,224.95	0.46	Adjustment for interest rebate
A.	**Net Interest Income (3.1-3.2)**	**487,957.47**	**487,987.16**	**(29.69)**	**-0.01**	
3.3	Fees, Commission and Discount	5.42	5.41	0.01	0.18	Rounding off difference
3.4	Other Operating Income	356.10	356.11	(0.01)	-0.00	Rounding off difference
3.5	Foreign Exchange Gain/ Loss (Net)	-	-	-	-	
B.	**otal Operating Income (A+3.3+3.4+3.5)**	**488,318.99**	**488,348.68**	**(29.69)**	**-0.01**	
3.6	Staff Expenses	43,180.73	43,231.13	(50.40)	-0.12	Adjustments for some expenses
3.7	Other Operating Expenses	27,416.16	27,189.82	226.34	0.83	Adjustment for some expenses
C.	**Operating Profit Before Provision (B-3.6-3.7)**	**417,722.10**	**417,927.73**	**(205.63)**	**-0.05**	
3.8	Provision for Possible Losses	68,312.00	68,312.00	0.00	0.00	
D.	**Operating Profit (C-3.8)**	**349,410.10**	**349,615.73**	**(205.63)**	**-0.06**	
3.9	Non Operating Income/ Expenses (Net)	1,796.48	-	1,796.48	-	Rounding off difference
3.10	Write Back of Provision for Possible Loss		-	-		
E.	**Profit from Regular Activities (D+3.9+3.10)**	**351,206.58**	**349,615.73**	**1,590.85**	**0.45**	
3.11	Extraordinary Income/ Expenses (Net)	-	-	-	-	
F.	**Profit Before Bonus and Taxes (E+3.11)**	**351,206.58**	**349,615.73**	**1,590.85**	**0.45**	
3.12	Provision for Staff Bonus	31,927.87	31,783.25	144.62	0.45	for above mentioned adjustments
3.13	Provision for Tax	95,783.61	96,258.94	(475.33)	-0.50	for above mentioned adjustments
G.	**Net Profit/(Loss) (F-3.12-3.13)**	**223,495.10**	**221,573.54**	**1,921.56**	**0.86**	**Due to above changes**

केन्द्रीय कार्यालय
वालुवाटार, काठमाडौं
फोन: ४१२८२३
फ्याक्स नं. ४४१२२२४
E-mail : mfd@nrb.org.np
Web site : www.nrb.org.np
टेलेक्स : २२०७ रावा एनपी
पोष्टवक्स : ७३

नेपाल राष्ट्र बैंक
लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग

पत्र संख्या: ल.वि.प्र.सु.वि./गैर-स्थलगत /साना किसान/०७३/७४

मिति: २०७३/०९/०४

श्री साना किसान विकास बैंक लिमिटेड,
सुविधानगर काठमाण्डौं ।

विषय: **वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्ने स्वीकृति सम्बन्धमा ।**

महाशय,

त्यस संस्थाले पेश गरेको आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ को लेखापरीक्षण भएको वासलात, नाफा नोक्सान हिसाव, सोसँग सम्वन्धित अनुसूचीहरू, लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन, लङ्गफर्म अडिट रिपोर्ट समेतका आधारमा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्दा देखिएका कैफियतहरूका सम्बन्धमा देहाय बमोजिमका निर्देशनहरू दिईएको व्यहोरा निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

(क) देहायका निर्देशनहरु शेयरधनीहरुको जानकारीका लागि बार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशित गरी कार्यान्वयन गर्नेगरी आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को वित्तीय विवरणहरु वार्षिक साधारणसभा प्रयोजनको लागि प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

१. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त "घ" वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन - २०७२ को निर्देशन नं. ६•को बुंदा नं. ६.८ (ख) बमोजिम संस्थाको संचालकहरुको कर्जा सम्वन्धी स्वघोषणाको विवरण अद्यावधिक गर्नुहुन ।

२. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त "घ" वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन - २०७२ को निर्देशन नं. १२ को बुंदा नं. १.२ (क), १.२ (ख) र १.५ बमोजिम ऋणीहरुको कर्जा विवरण कर्जा सुचना केन्द्रमा पठाउने तथा कर्जा सुचना सम्वन्धी सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने व्यवस्था मिलाउनु हुन ।

३. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्वन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम व्यवसायिक संचालक नियुक्ति गर्नुहुन ।

४. संस्थाले सुचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तर्जुमा गरी लागू गर्नुहुन ।

५. संस्थाले कार्यालय सामान खरिद, छपाई र मर्मत कार्य गर्दा आर्थिक प्रशासन विनियमावलीको पुर्ण रुपमा पालना गर्नुहुन ।

६. बस्तु तथा सेवाहरु खरिद गर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ मा भएको व्यवस्था अनुसार TDS कट्टी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुन ।

७. आन्तरिक लेखापरीक्षण, बाह्य लेखापरीक्षण साथै यस बैंकको स्थलगत निरीक्षण तथा गैर स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याइएका अन्य कैफियतहरु पुनः नदोहोरिने गरी यथाशीघ्र सुधार गर्नहुन ।

(ख) संस्थाले प्रस्ताव गरेको चुक्ता पुँजीको २५ प्रतिशतले हुने रु. १०,०६,१२,४६८।७५ बराबरको बोनश शेयर तथा चुक्ता पुँजीको १.३१६ प्रतिशतले हुने रु. ५२,९५,३९३।०९ बराबरको नगद लाभांस (कर प्रयोजनको लागि) संस्थाको साधारण सभाले स्वीकृति गरे पश्चात् वितरण गर्न स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

भवदीय,

(रत्नेश्वर लाल कर्ण)
उप-निर्देशक

बोधार्थ:
नेपाल राष्ट्र बैंक
बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग ।

फोन: ०१-४१११९२३, फ्याक्स: ४१११९०१, ई-मेल: info@skbbl.com.np, Web Site http://www.skbbl.com.np:

साना किसान विकास बैंक लिमिटेड

(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त 'घ' वर्गको लघुवित्त विकास बैंक)
केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर, तिनकुने पो.ब.नं. २१९५६, काठमाडौं, नेपाल

Sana Kisan Bikas Bank Ltd.

Central Office, Subidhanagar, Tinkune, Kathmandu, P.O. Box 21956, Kathmandu, Nepal

प.सं...........
च.नं. ४३८ मिति: २०७३/०९/०६

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
लघुवित्त प्रबर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग,
लैनचौर, काठमाडौं ।

विषय : निर्देशनहरुको सम्बन्धमा व्यवस्थापनको प्रत्युत्तर ।

महोदय,

तहाँको पत्र संख्या ल.वि.प्र.सु.वि./गैर स्थलगत /साना किसान/०७३/७४ मिति २०७३/०९/०४ बाट दिईएका निर्देशनहरुको सम्बन्धमा यस बैंकको देहायअनुसारको प्रतिबद्धता रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

१. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त 'घ' वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन नं ६ को बुँदा नं. ६.८ (ख) बमोजिम यस बैंकको सञ्चालकहरुको कर्जा सम्बन्धी स्वघोषणाको विवरण अद्यावधिक गरिएको छ ।

२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त 'घ'वर्गका लघुवित्त वित्तिय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन नं १२ को बुँदा नं १.२ (क), १.२ (ख) र १.५ बमोजिम ऋणीहरुको कर्जा विवरण कर्जा सूचना केन्द्रमा पठाउने तथा कर्जा सूचना सम्बन्धी सम्पर्क व्यक्ति तोक्न व्यवस्था गर्न प्रकृया अघि बढाई सकिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

३. मिति २०७२/०५/३१ मा व्यावसायिक सञ्चालक डा. उमाकान्त सिलवालको राजीनामा स्वीकृत भएको हुँदा रिक्त व्यावसायिक पदमा सञ्चालक नियुक्ती प्रक्रृया अघि बढाईने व्यहोरा अनुरोध छ ।

४. बैंकले सूचना प्रविधि नीति, सम्पति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तथा आन्तरिक लेखा परीक्षण निर्देशिका तर्जुमा गरि लागु गर्न प्रकृया अघि बढाई सकिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

५. बैंकले कार्यालय सामान खरिद, छपाई र मर्मत कार्य गर्दा आर्थिक प्रशासन विनियमावलिको पूर्ण रुपमा पालना गर्न व्यवस्थापन प्रतिबद्ध रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

६. बस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा आयकर ऐन २०५८ को दफा ८८ मा व्यवस्था अनुसार TDS कट्टी गर्ने व्यवस्था अनिवार्य गरिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

७. आन्तरिक लेखा परीक्षण, बाह्य लेखा परीक्षण साथै यस बैंकको स्थलगत निरीक्षण तथा गैर स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याईएका अन्य कैफियतहरु पुनः नदोहोरिने गरि सुधार गर्न व्यवस्थापन प्रतिबद्ध रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

बोधार्थ:

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग,
वालुवाटार, काठमाडौं ।

भवदीय,

....
(जलन कुमार शर्मा)
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

नोट

नोट

Selection and Orientation on
Learn and Earn Programme
2016-2017
Jointly Organized by
ORCHID RESORT
Hetauda

साना किसान विकास बैङ्क लि.

कार्यक्रम सञ्चालित जिल्लाहरु

साना किसान विकास बैङ्क लि.

केन्द्रीय कार्यालय

सुविधानगर, तिनकुने, काठमाडौं

फोन	: ०१–४१११७५२ / ४१११८२८
फ्याक्स	: ०१–४१११९०१
इमेल	: info@skbbl.com.np
वेभसाइट	: www.skbbl.com.np

इलाका कार्यालयहरू

विर्तामोड	फोन/ फ्याक्स : ०२३–५४२७२८
इटहरी	फोन/ फ्याक्स : ०२५–५८४३३४
जनकपुर	फोन : ०४१–५२७५३६, फ्याक्स : ०४१–५२७२१०
हेटौडा	फोन : ०५७–५२५३८८, फ्याक्स : ०५७–५२४१२२
बुटवल	फोन : ०७१–५४१०३३, फ्याक्स : ०७१–५४२०३३
गजुरी	फोन : ०१०–४०२०८०, फ्याक्स : ०१०–४०२११७
पोखरा	फोन : ०६१–५३८३३५, फ्याक्स : ०६१–५३९४१३
नेपालगञ्ज	फोन : ०८१–५२६१३६, फ्याक्स : ०८१–५२७४२३
अत्तरिया	फोन/ फ्याक्स : ०९१–५५१३१८

Design: www.colornpixel.com